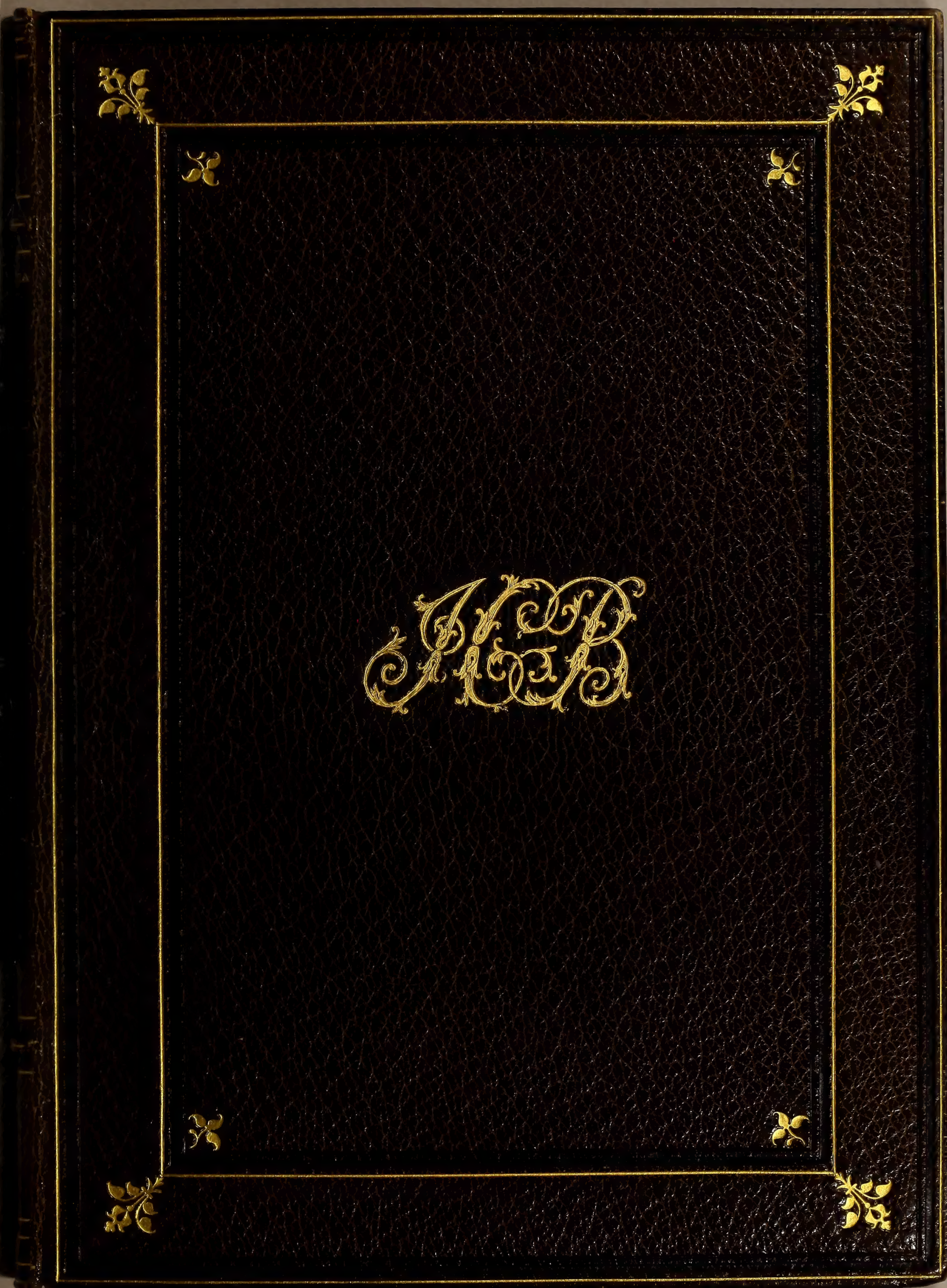
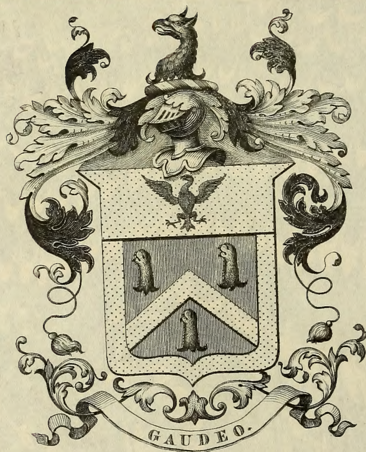
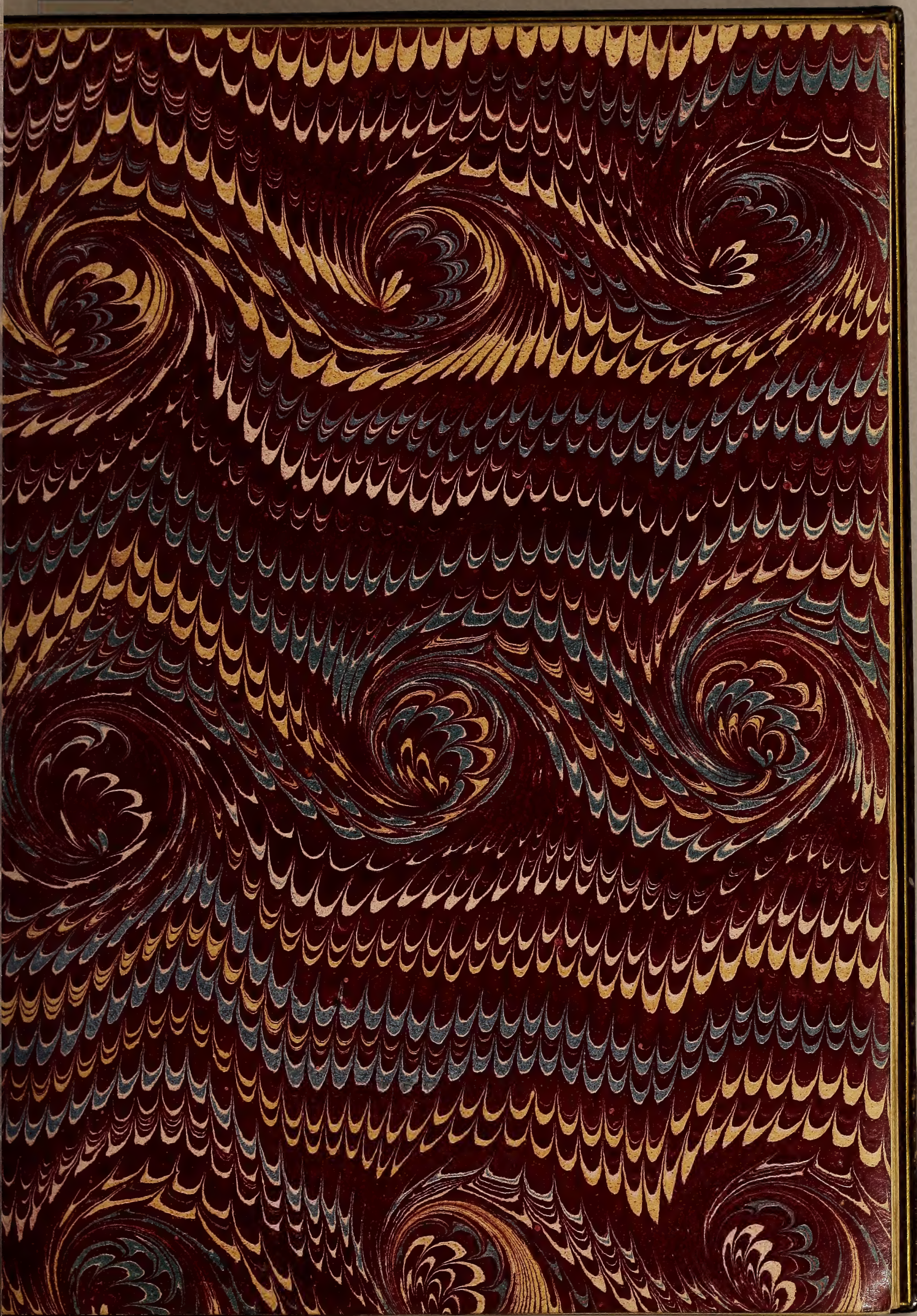
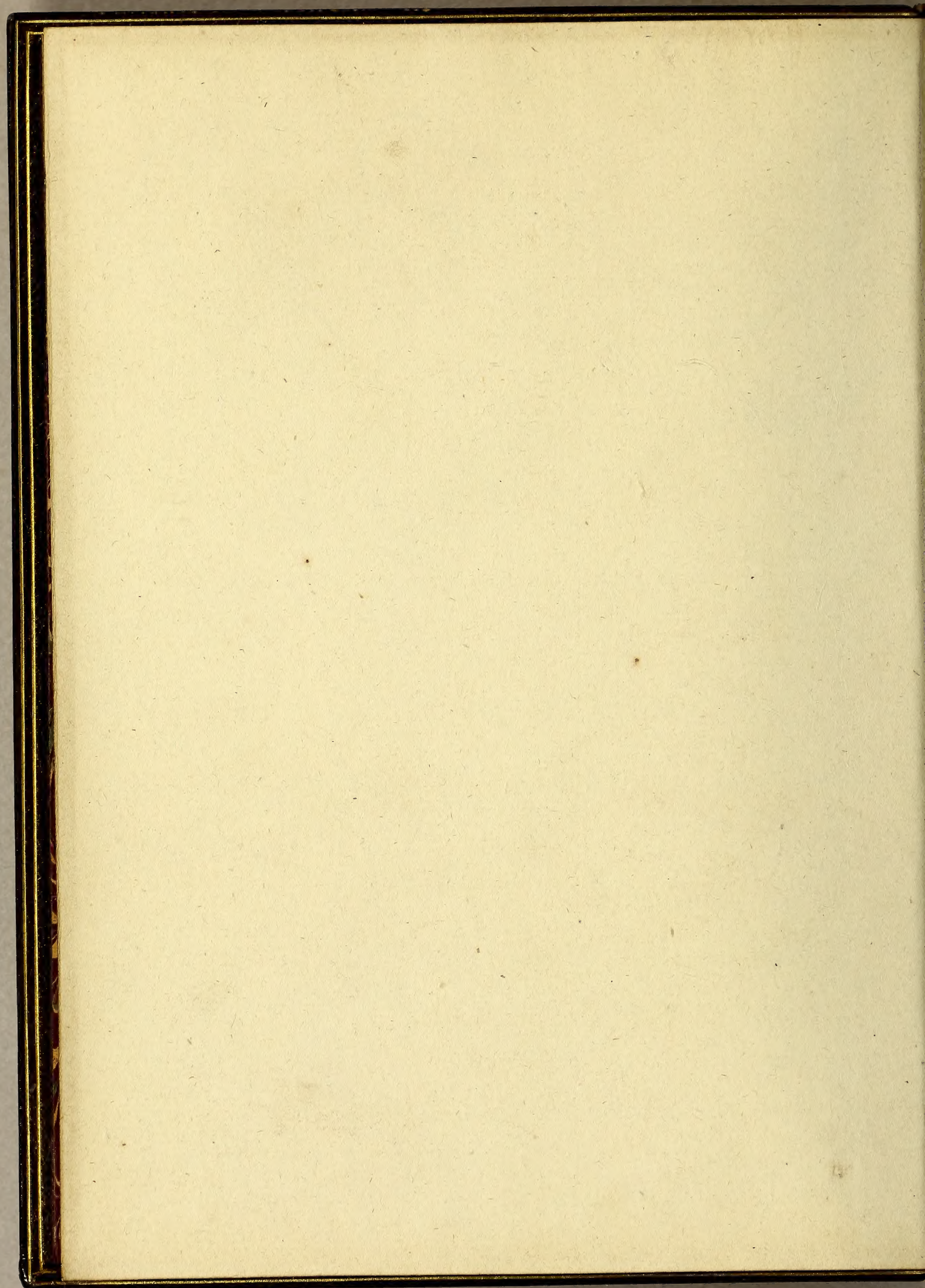

GAUDEO.
John Carter Brown.

(14) B.

FREDERIK MULLER
à Amsterdam,
Heerengracht, K.K. 130.
Librairie Ancienne et Moderne.

CATALOGUES SYSTEMAT. DE
LIVRES ANCIENS.

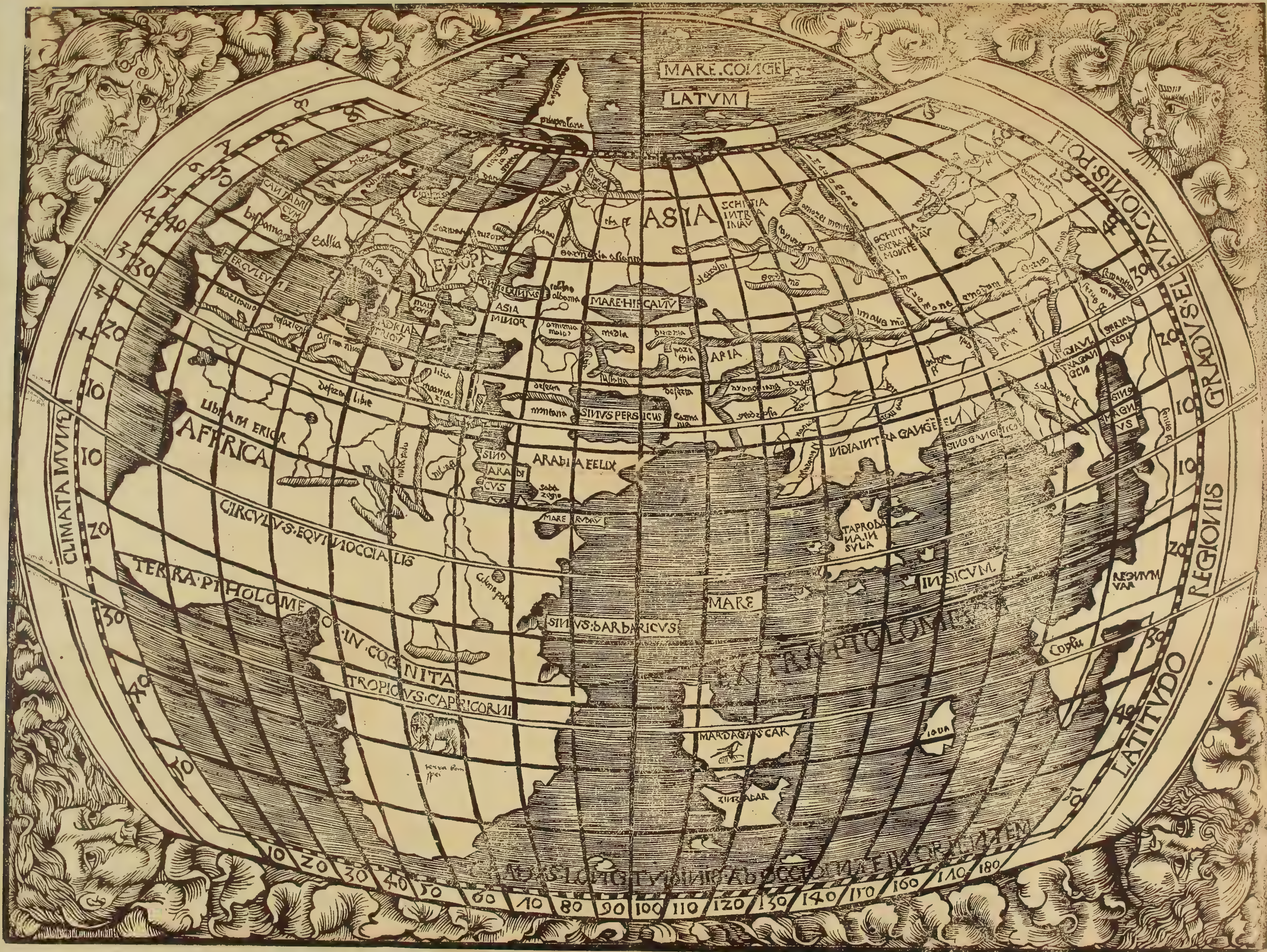
PORTRAITS ET PLANCHES
HISTOR. NEERLANDAIS.

AMSTERDAM, 8 November 1878.

The Honour: John Carter Brown,
Providence!

Sir!

Since You had the kindness to order through Mr Bartlett the very rare book of Stobnitzca, I thought it would interest You to have also the 2 maps, who according Mr Harrisse Bibliotheca Amer., occur in the Vienna copy of this book. Having the pleasure to know one of the Librarians of that library, whom formerly I assisted in some work, I begged of him to procure me a photograph of these 2 maps, and the gentleman kindly undertook all the difficulties to procure them in the best manner possible. I beg to send both to You by post and beg Your acceptance of them. As far I can judge from a merely superficial examination I think not they belong to the book,

MARE CONGE
LATVM
ASIA
SCHITIA INTRA INAV
EVROPA
ASIA MINOR
MARE HIRCANV
ASIA
AFFRICA
ARABIA FELIX
SINVS PERSICUS
CIRCVLVS EQVINOCCIALIS
TERRA PTHOLOMEO IN COGNITA
TROPICVS CAPRICORNII
SINVS BARBARICVS
MARE
INDICVM
TAPROBANA INSVLA
INDIA INTRA GANGEM
MARDAGASCAR
IOVA
CLIMATA MVNDI
LATITVDO REGIONIS
GRADVS ELEVACIONIS POLI
10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 110 120 130 140 150 160 170 180

Introductio in Ptholomei Cosmographiã cũ longitudinibus ꝛ latitudinibus regionum ꝛ ciuitatum celebriorum.

¶ Epitoma Europe Enee Siluij
¶ Situs ꝛ distinctio partium totius Asie per brachia Tauri mõtis ex Asia Pij secundi.
¶ Particularior Minoris asie descriptio ex eiusdem Pij asia
¶ Sirie compendiosa descriptio: ex Isidoro
¶ Africe breuis descriptio: ex paulo orosio
¶ Terre sancte ꝛ urbis Hierusalem apertior descriptio: fratris Anselmi ordinis Minorum de obseruancia

¶ Magister paulus: Crosnensis. Lectori studioso

Qui freta. qui fontes populos ac maenia colles
Quiqꝫ cupis uasti noscere regna soli
Huc precor huc uultũ paulisper uerte benignum
Exiguumqꝫ legas candide lector opus
Omnia quo magni clauduntur climata mundi
Quodqꝫ fouet uarijs terra rotunda locis
Quo populos urbes mirabere flumina montes
Et quae sunt oculis non bene uisa tuis
Quo ptolomei subito (mihi crede) uidebis
Et releges sparsim grandia scripta libri
Et quod mille alij docti scripsere libellis
Hoc paruo inuenies conspicieſqꝫ libro

Disthicon

Adspice quam paruo lector studiose libello
Clausa sit immensi machina magna soli

Reuerendissimo in christo patri et do-
mino: Joanni dei gracia Episcopo Posnanieñ Joannes de Strob
(nicza S.d.

On est notum. Reuerendissime presul ꝗꝫ
ab antiquis frequētissime vsitatum vt qui
litterarum studijs insudant si quid tandeꝫ
minerue viribus ad suam alioꝝ ve vtilita-
tem se se conficere putauerit id ad bonos
pricipes scribant. qđ mihi fecisse videntur
nō quo aliquā illis disciplinā ꝓponāt. sed
quo gratitudo benefitioꝝ ab ipis accepto-
rum. vel amor quo eis afficiūtur innotes-
cat ac eorum ex auctoritate ad quos libri
scribuntur quedā ipis libris accedat auctoritas. horū exemplū ego se-
cutus nomini tuo omi cum reuerencia p̄scripsi quasdā meas lucubra-
tiōe vel pocius animi recreatiōes Nam cū post illam qua pene omib'
viribus eram exinanitus longam grauissimamqꝫ egrotationē non potui
grauioribus intēdere studijs lectiōe Claudij ptolomei ⁊ alioꝝ qui de si
tu orbis scripserūt interdum oblectari cepi. pulcrum em̄ est ac animo
iucundum cognoscere sub qua pte celi queqꝫ ꝓuinciaꝝ ⁊ alia id genus
que tractātur in cosmographia posita sint. ⁊ quā ipoꝝ distancia circuli
celestes indicant placuit tandem nō solum legendo mihi verum etiam
scribendo alijs si qua possem ꝓdesse conari. id em̄ p̄cipuū studiosorum
munus putandū est. vt nō ad ꝓpriā modo sed ad cōmunē omniū vtili-
tatem studia referant sua. itaqꝫ congessi in ptolomei cosmographiaꝫ in
troductionē: nō quā tanta ars requirebat sed quā tenuitas viruꝫ meaꝝ
prestare potuit. vt earum rerum studiosis qui in principijs mathema-
tice minus versati sunt patentiorē aliquā semitā aperirem. qua sine er
rore platissimos eiusdem artis campos suum dirigant gressum. Et ne
soli ptolomeo laborassem. curaui etiam notas facere quasdam ptes ter
re ipi ptolomeo alijsqꝫ vetustioribus ignotas que Americi vespucij ali
orumqꝫ lustratione ad nostram noticiam puenere. Adieci etiam anti-
quis quarundā ꝓuinciaꝝ ciuitatūqꝫ nominib' alia noua quibus nūc ap
pellantur velut illoꝝ interpretatiōes. Ne aūt cuipiam ⁊ noua difficilia
cognitu videantur ob breuitatē quā reqrebat introductio. ideo adiunxi
Epitoma europe Enee siluij. paucis qbusdam in ea de ptibus nr̄e Sar
macie imutatis. cum compendiosa tocius asie descriptiōe. ac particum
eius distintiōe per iuga atqꝫ brachia montis Tauri. qui totam Asiaꝫ q̄
longa est diuidit tanqꝫ imane eius dorsum. brachia sua hinc inde miro
quodam mō sic porrigens vt ex ipis nō modo Asie verū etiam Africe
⁊ Europe vna series monciū accipi posset. partes etiam singulas mino
ris Asie ⁊ Sirie p̄strinxi quoniā harum cognitionē valde necessariā p̄

tantum ad alia tum vel maxime ad lectionē sacrarꝝ lrarꝝ. compendiosi⸗
us tamē. Siriam. qm̄ minutiores ptes eius quisq facile cognoscere
potest ex descriptiōe terre sancte quā nobis donatam a venerando pře
Anselmo ordinis minorū de obseruancia verbi dei p̄dicatore egregio
simul cum alijs imprimi pcurauimus. Ex paulo etiam Orosio princi⸗
paliores ptes Affrice suo loco posuimus Hec itaq om̄ia q̄liacūq sunt
Reuerendissime paternitati tue offero nō quo eandem (cui ⁊ ptolomeū
⁊ alios de situ orbis scriptores non ignotos esse scio) hac introductio
ne indigere aut eius lectioni vacare posse arbitrarer. noui enim quibus
fluctibus curarum tum pastoraliū tum reip. regni nostri hoc potissimus
tempore estuat. sed vt hic om̄is labor meus in tuum nomen referatur.
quo agnoscat nos esse ⁊ fore gratos sue beniuolencie ac liberalitatis no
bis priusq̄ aliq̄d meruissemus exhibite. Sunt ⁊ alij apud nos viri qui no
men laudesq R. P. tue doctiori voce canere iam incipiunt. maiori ore
tandem cantaturi hec ip̄a ⁊ genus ⁊ proauos. cum gymnasium nostrū
in quo hec ludunt a tua R. P. magnifice adornatum ꝯspicient. Nunc
autem hanc velut quandā illoꝝ p̄gustationē a nobis benigne accipere
dignetur.

Ad reuerendissimū in christo patrē et dominū dominū Joannem Lubranskÿ benignitate diuina episcopum posnaniēsem carmē sapphicū endecasyllabū Rudolfi wasserburgensis

In tuas quãuis mea musa laudes
Torpeat presul teneris sub annis.
Te tamen uersu celebrande gestie
Dicere sapphus.
Gentis Antistes decus es potentis
Ipse lubrane: patrieq splendor
Sic tuum nomen trifide pererrat
Climata terre.
Inclite uirtus generosa gentis
Sic tue floret pylios in annos
Ut tripertita hec remanet uirenti
Pinus honore
Tu uiros christi colis exequentes
Iura uel leges superiq duris
Qui modis celi: studioq querunt
Gaudia magno
Alter in sacris Numa predicaris
Edibus: regem recolens tonantem
Ut tue genti faueat: nec ullo
Deserat euo

Erigis structis benefacta muris
Menia ut uita queat in quieta
Ante non tutus placido sacerdos,
Psallere christo
Namq; prerupto tua templa muro
Sacra uallasti/quibus ingruebant
Ante latrones iugulum petentes
Canonicorum
Ipse uirtutes sequeris beatas/
Cum quibus summa resides in arce
Glorie: & tandem penetrabis alti
Cardinis axes
Diceris clemens: pius & benignus:
Atq; doctorum facilis uirorum
Fotor: & fautor sibi q patescat
Janua semper
Pluribus fers suppeicias alumnis
Et tibi cordi est studiosa pubes/
Unde complures alis in palestris
Sepe sacratis.
Ergo te cuncti uenerentur: atq;
Te colant: laudent: celebrent: amentq;
Vulgus. & prestans procerum. ac diserta
Turba uirorum
Regia nobis uenerandus urbe es
Quam due cingunt alie potentem/
Quasq; diffuso secat inquietus
Istula flexu.
Nunc uelim uultu capias sereno
Codicem doctus modo Stobnicensis
Quem tibi multa dicat arte factum
Rite magister.

Quid sit cosmographia et quomodo differt a Corographia seu Topographia ⁊ Geographia. Caput Primum.

Osmographia scd̄m Ptholomeum. designatrix imitatio est totius cogniti orbis cū his que fere vniuersaliter sibi iungūtur. hec a corographia differt Nā corographia particularius a toto loca abscindens ꝑ se de quolibet ipoꝝ agit: describens ferme singula etiam minima ꝯtentoꝝ a se locoꝝ. quemadmodū portus villas vicos fluuioꝝ scissiones ac hmōi alia. que etiā topographia hoc est loci descriptio. vel pictura appellatur. Cosmographie aūt ꝓpriū est vnam eandemq; habitabile terram nobis cognitam ostendere quō natura situq; se habeat ⁊ tantum circa ea intendit que ꝑ descriptiones orbis magis generales sibi iunguntur: veluti circa maiora oppida. magnas ciuitates. montes etiā fluuiosq; insigniores Preterea circa ea oīa que iuxta quamlibet spēm maiori nota digna sunt Item cosmographia magis ad quātitatē quā q̄litatem intendit Corographia vero magis ad qualitatē quāobrē hec pictura illa mathematica magis eget Differt etiam a Geographia vt ipoꝝ nominū interpretatiōes indicant. Nam cosmographia mundi: geographia aūt terre descriptio: vel pictura interpretatur geographia em̄ terram distinguit ac describit ꝑ maria montes ⁊ fluuios: nulla rōne circuloꝝ spere celestis habita Cosmographia autem primum ipsos circulos ꝯtemplatur ⁊ deinde ex ipoꝝ distintione terrarum illis subiectaꝝ certissimis mathematicoꝝ demonstrationibus situs distantiasq; ostendit. Unde de dierum ac noctium magnitudine: De stellis que semper supra verticem nobis sunt: que supra horisontē nobis feruntur: ⁊ que ꝑpetue nobis non oriuntur: De omibus deniq; q̄ ad rōnez habitationū nostraꝝ spectāt disserere poterit. que humanis ingenijs mathematico iure demōstrari altissimū atq; pulcerrimū est.

Cosmographia.

Corographia.

Topographia.

Cosmographie ꝓpriū.

Geographie ⁊ Cosmographie drīa.

De circulis spere celestis Caput secundum

Uoniam omis cosmographie ratio fit ꝑ circulos spere celestis: ideo de ipsis circulis ꝓ mū aliquid vel succincte

3

De circulis

dicendum est. Sunt aūt duplices circuli: maiores. s. ⁊ minores. Ma-
Maior sphere circulus.
ior circulus est qui in conuexa superficie spere descriptus ipam in duo
equalia diuidit ⁊ hij sunt sex: equator. s. Zodiacus: Colurus eq̄noctiorum
Circulus Minor
Colurus solstitiorum: meridianus: ⁊ orison. Circulus minor in spera est
qui in eadem spere supficie descriptus speram in duo iequalia diuidit
tales sunt quattuor Arcticus: Tropicus cancri: Tropicus capricorni
⁊ antarcticus. Ita summatim sunt decem nō re uera existentes sed ima
Equator seu equinoctialis.
ginabiles: preter zodiacū qui realis est. Equator qui ⁊ primi mobilis
cingulus ⁊ eq̄noctialis dr. est circulus minor scdm qualibet sui partes
Poli mundi.
ab vtroq3 polo mdi equedistans. Sunt aūt poli mdi qui ⁊ cardines ⁊
vertices dicuntur: duo puncta celi axem terminancia: ita fixa vt nunq̄
moueantur. quorum qui septentrionalis est polus arcticus vocatur: oppo
situs aūt ei antarcticus. Ideo aūt equator vocatur eq̄noctialis quoniā
sole ipm transeunte (quod bis in anno in pricipio arietis. i. mense mar
tio ⁊ principio libre mense septembri cōtingit) toto terrarum orbe eq̄
Zodiacus.
noctium ⁊ dies nocti equalis est. Zodiacus est circulus maior equato
rem in duobus punctis que sunt principia arietis ⁊ libre secans cuius
vna medietas ad septentrionē. alia vero ad austrum declinat. ⁊ ob hec
obliquus circulus vocatur. Latini etiam eum signiferum vocant q' du
odecim signa in se ferat. sex in medietate ad septentrionē vergē te que
Signa borealia
sunt aries thaurus gemini cancer leo virgo ⁊ alia sex i medietate ad au
strum declinante que sunt libra scorpio sagittarius capricornus aqua-
Signa australia
rius piscis. quo fit vt prima sex signa vocantur septentrionalia ⁊ reliq̄
Colurus solsticiorum.
sex austrialia. Colurus solstitiorum qui ⁊ declinationū dr est circulus ma
ior p principia cancri ⁊ capricorni ⁊ p polos mdi transiens. Colurus
itidem eq̄noctiorum circulus maior est p principia arietis ac libre ⁊ po-
Colurus equinoctiorum Meridianus
los mdi transiens. Meridianus est circulus maior p punctum verticis
Orison
qui Zenith dr ⁊ polos mundi transiens. Orison est spere circulus ma-
ior. supius emisperiū ab inferiori diuidens. estq3 is in quem sub diuo-
consistencium. circūducenciūq3 oculos videtur obtutus deficere ⁊ ob
hoc etiam terminator visus dr: quoniā partem celi visam a nō visa di-
Polus orisōtis.
rimit. Diuersarū aūt regionū varius est orison. ⁊ omniū orisonciū po
lus est punctus verticalis seu zenith. Nam tale punctum omi quaq3 ab
ipso orisonte eque distat. Hec de circulis maioribus. Nunc ad mino
res veniamus. Circulus arcticus est circulus minor quē polus zodi-
Circulus arcticus
aci ad motum primi mobilis circa polum mdi arcticum describit. An
tarcticus vero est circulus minor quē alter polus Zodiaci circa polum
Circulus antarcticus.
mundi antracticū causat atq3 describit. Nuncupamus aūt polum zodi-
Polus Zodiaci.
aci punctum vndecūq3 a zodiaco eque distantē. sunt em̄ poli zodiaci ax
Distancia polorum Zodiaci a polis mundi.
is ipsius extremitates. Et quāta est maxima solis declinatio ab equino
ctiali tanta est poli zodiaci a polo mdi distancia que est scdm ptolomeū

⁊ Alfraganum viginti trium graduum ⁊ quinquagīta vnius minutoꝝ
Tropicus cancri est circulus minor quem sol in principio cancri exis
tens ad motū primi mobilis describit qui ⁊ solsticium estiuū dr. Tro-
picus capricorni est circulus minor quē sol inicium capricorni tenēs
ad motū primi mobilis describit. Hanc etiam solsticiū hyemale dici-
mus. Ceterum quia declinatiōis mentionē fecimus ideo sciendū de
clinationē solis esse qn̄ sol de eq̄noctiali ad tropicū cancri ad nos scan
dit vel ad capicorni tropicū a nobis descendit. Ascensionē ꝑ contariū
accipimus qn̄. s. a tropicis eq̄noctiali ꝓpinquat licet improprie a qui
busdam dicatur ascendere qn̄ appropinquat ⁊ descendere cū a nobis re-
cedit. Ubi ⁊ illud nō est ignorandū gradum tricesimā partē signi esse
Et signum duodecimā circuli. Sed cum triginta duodecies mltipli-
cata tricenta sexaginta reddant quare manifestū fit tocius circuli tot
esse gradus hoc est trecentos sexaginta. ⁊ gradum trecētesimā sexage-
simam partem circuli. quē astronomi frangere solent in sexaginta mi
nuta ac deinde minutum in sexaginta scda. Cosmographi vero gradū
frangunt in ꝑtes aliquotas vt in medietates quaꝝ altera sic figuratur
$\frac{1}{2}$ ⁊ valet 30 minuta: vel ī tercias quaꝝ vna figuratur sic $\frac{1}{3}$ due autē sic
$\frac{2}{3}$ ⁊ vna tertia eq̄ualet 20 minutis: vel ī quartas vt sic $\frac{1}{4}$ que valet 15 mi
nuta ⁊ sic ꝯsequēter. Quod etiam circa fractiōes horarū tenendū est
Nam astronomi horam frangunt in 60 minuta. cosmographi in ꝑtes
aliquotas que. s. aliquociens sumpte cōstituūt ꝑcise totū. Preterea quo
ciens plures fractōes addūtur vni numero graduū aut horarū apd cos
mographos secunda fractio nō est prime nec tercia secunde vt fit apd
astronomos. ꝫ oēs sunt fractiōes vniꝰ integri vt sic | $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{12}$ | q̄ oēs
simul sumpte equalent 50 minutis. Cum aūt trecentoꝝ sexaginta: quar
ta pars sit nonaginta manifestū est equinoctialē a polis mūdi nonaginta
gradibus distare que est quarta ps circuli. Rursus si a nonaginta gra
dibus subtraxeris viginti tres gradus ⁊ 51 minuta: que est maxima de
clinatio solis seu qd idem est distantia tropicoꝝ ab eq̄noctiali: q̄ rema-
nent sexaginta sex gradus ⁊ 9 minuta indicant quantitatē distancie tro
picorum a polis mūdi. ⁊ quoniā quāta est maxima declinatio solis tanta
distancia circuli arctici a polo arctico vt supra diximus ideo ꝯcluditur
a circulo arctico ad eq̄noctialē distanciam esse sexaginta sex gradu ⁊
nouem minutorū tanta etiam est distātia tropici cancri a polo mūdi ar-
ctico. Rursus si a sexaginta sex gradibus ⁊ nouē minutis auferam ma
ximam declinacionē solis hoc ē viginti tres gradus ⁊ quinq̄ginta vnū
minuta: qui remanent quadraginta duo gradus ⁊ decem octo minuta
indicant quātitatē interisticij inter tropicum cancri ⁊ circulū arcticum
a eadem distancia est inter tropicum capricorni ⁊ circulum antarticū
que omia videri possunt in formula subscripta capiti sequenti.

Tropicus cācri
Tropicus capricorni.
Declinatio solis
Ascensio solis.
Gradus.
Signū.
Gradus tocius circuli.
Diuersitas fractionū gradus ⁊ hore.
Distācia equinoctioꝝ a polis.
Maxia solis declinatio:
Distancia tropicoꝝ a polis mūdi.
Distācia equinoctialis a circulo arctico.
Distancia tropici cancri a circulo arctico.

4

De quinqȝ ȝonis terram habitabilem ⁊ inhabitabilem distinguentibus. Caput Terciū

Forma tocius terre.

Zone frigide.

Zona torrida.

Zone tpate.

Antichtones.

Antipodes.

Forma nostre habitabilis.

Forma tocius zone inhabitabil

Habitātes sub torrida Zona.

Quantitas lati tudinis cuiuslibȝ Zone.

Erra tota rotunde est figure quemadmodū ⁊ mūdus in cuius medio cōstituta est. ⁊ per quatuor minores spere circulos in quinqȝ zonas vel plagas diuiditur. q̄rum due que sub polis sunt ⁊ extreme nimio frigore rigentes: ⁊ tercia in medio oīm sita que torrida dr̄ ꝑpter estum solis inter duos tropicos discurrētes: inhabitabiles sunt. relique due habitabiles ⁊ tpate. tpantur enī calore medie ⁊ frigore extremarū inter quas medium locum tenent. quartā alteram que est inter tropicum cancri ⁊ circulum arcticum nos incolimus. reliquā antichtones. Rursus si nostrā ꝑ orisontem distinxeris in duo latera. latus terre nostris pedibus oppositum si hoīes tenent antipodes nostri vocantur. Terram aūt a nobis habitabilem habere figuram clamidis testatur Strabo ⁊ Solinus. vel rethis piscatorij seu nubecule oblonge vt tenet ptolomeus ⁊ dionisius. plaga vero tota quam nos ⁊ antipodes nostri incolimus tenet figuram timpanalē vt Aristoteles tertio metheorū ⁊ camarecensis dicunt. Cum aūt dicimus zonā seu plagam inhabitabilē: male dificilemqȝ habitabilem intelligimus. sunt enī qui exustam torridamqȝ zonam nunc habitant vt qui chersonesum auream incolunt ⁊ Taprobanā insulam. etiopes etiam supra egiptum ⁊ alij multi ipis meridionaliores ⁊ maxima ps terre priscis incognita nuper repta de qua sermo erit in capite nono. Preterea ex distancia circulorū minorū quā habent inter se vt expositū est in capite p̄cedenti manifestū est primā zonam que sub polo arctico est 23 graduū esse ⁊ 51 minutorū. Scdām aūt que antarctica ē ⁊ prime opposita totidem. Tercia que tpata ē ⁊ nostra 42 gradus latitudinis habet ⁊ 18 minuta. Quarta que p̄cedenti par est totidem. Quinta vero que torrida est ⁊ media 47 gradus habet ⁊ 42 minuta vt sequens formula indicat

POLVS ARCTICVS
POLVS ZODIACI
AXIS MVNDI
TROPICVS CANCRI
AXIS ZODIACI
Torrida 474 22
EQVATOR
ORIZON OBLIQVVS
TROPICVS CAPRICORNI
POLVS ZODIACI
POLVS ANTAKCTICVS

De Ventis Caput Quartū.

Triplex ortus & occasus.

Quoniam cognitio ventorū nō partum ꝓfert ad cosmo-mographiam ideo quedam de ipsis & distintiōe eorū hic subijciemus. qd facile dicemus si pscieuerimus solem habere triplicem ortum & occasū scdm binos tropicos & ipm equatorē videlicet estiualē eq̄noctialē & hiemalem. & meredieι siliꝗ ipius septentriōis vtrinꝗ assignemus latera. his em̄ singulis proprij venti correspōdēt qui ab illis ptibus flant. Ideo sumātim 12. sunt venti tres orientis: tres occidē-tis: totidem meridiei: & medie noctis totidem. Ex q̄bus quatuor qui in sequenti formula medium locum tenent p̄ncipaliores sunt alij mi-nus principales.

Numerus ventorū. Quatuor principales vēti

Ventorū forma.		Oriens.	Occidens.	Meridies.	Media nox
Collateral	Tro: Cā:	Cecias.	Chorus.	Euronotus.	Septentrio
Medij.	Equator.	Subsolanus.	Fauonius q̄ et Zephyrus.	Auster qui et Notus.	Aquilo qui et Boreas.
Collaterales.	Trop: Capricorni.	Eurus qui & Vulturnus.	Affricus qui & Libs.	Libonothus.	Trachias qui & Circius.

De paralellis. Caput Quintū.

Paralelli.

Paralelli sunt circuli vel linee ex om̄i pte eque distantes & nunꝗ etiam si in infinitum ptrahi possent ꝯcurrētes qualis ē in spera equator cū illis q̄tuor minorib⁹ circulis quibus zonas in capite tercio distinximus. nō quia quantum primus a scdo tantum scdus a tertio distet: nam hoc falsum est vt ex eodem capite liquet. sed quia quilibet duo circuli ex illis adinuicem collati scdm q̄lbet sui ptem eq̄liter abinuicem distant. Licet aūt paralelli q̄bus latitudo locorum que est inter meridiē & septeptrionē deprehēditur possent ad libitum cuiuslibet plus vel minus distātes describi. Ptholomeo tamē pfacili ori suppputatiōe placuit describere viginti & vnum palellos ab eq̄no-ctiali versus arctū ꝯputatos & .7. eūdo ab eq̄tore dici versus austrum. quondam vlterius si quispiā gressum tulerit terram ab eo incognitam reperit. Ita aūt p̄dictos palellos distinxit vt primus distet ab eq̄nocti ali quatuor gradibus fere cum quarta pte: & dies longissimus sub eo-dem palello supat diem sub eq̄noctiali quarta pte hore. Scdus palel-lis distat ab ipo eq̄noctiali gradibus octo ac tercia & duodecima: & dies sub hoc palello longissimus supat diem sub eq̄noctiali dimidio ho-re: & pportionabiliter accipienda est distancia reliquorū palellorū vt ex pressum est in figura huic capiti subscripta. sub eq̄noctiali em̄ degentibus dies cum noctibus equari om̄i tpe necesse est quoniā cū neuter polorum illis eleuetur supra orizontem sed vterꝗ sit in orisonte ideo

Inter paralellos distantia.

Numerus & distācia palellorū scdm Ptholomeū.

Quare sub equinoctiali sp nox ē equalis diei.

omnes circuli quos describit sol motu suo diurno in quocūq; signorū fiat sic secātur ab orizonte vt cuiuslibet eorum tāta ps sit sup orizontē quanta sub orizonte. Ad septentrionē vero ab eq̄noctiali ꝓcedentibus eo magis subleuare polum arcticum supra orizontē necesse ē quo magis ab eq̄noctiali disceditur tanto quoq; dies estiui lōgiores fiūt quāto altius polus supra orizontē eleuatus fuerit. quoniā semꝑ maiores portiones circulorū descriptorū a sole motu diurno erunt supra orizōtem ⁊ minores sub orizonte. Et ꝯformiter accipiendū est de ꝑalellis ab eq̄noctiali versus austrum declinantibus. Ex supra dictis ꝑalellis qui meridionalē limitē terre nostre habitabilis ptolomeo cognite terminat distat ab eq̄noctiali circulo gradibus sedecem vna tertia ⁊ vna duodecima. Qui aūt septentrionalē limitem terminat distat ab eq̄noctiali gradibus sexaginta tribus qui ꝑalellus ꝑ thile insulam ducitur quare tota latitudo terre ptolomeo cognite constat gradibus sexaginta nouem vna tercia ⁊ vna duodecima aut integris gradibus octoginta. nuper aūt versus meridiē africe ps que septem pene gradibus citra tropicum capricorni incipiens vltra ipm simul ⁊ terriā zonam ad austrum latissime fere ad vigesimū primū gradum (vbi est caput bone spei) ab Americo ⁊ socijs nauigationis eius lustrata ⁊ descripta ē quos gradus si ad latitudinē terre ptolomeo note addideris. latitudo terre que iam habitare cognita est habebit centum ⁊ octo gradus: qui continent quartā ꝑtem tocius ambitus terre ⁊ vigesimā. q̄bus quot milliaria correspondeāt facile cognitu erit ex dicendis in capite octauo. Typus aūt ꝑalellorū ꝑdictorū est formula sequens que docet excessum graduum vniuscuiusq; ꝑalelli supra eq̄noctialē: quantitatē dierū ⁊ milliaria singulis gradibus ꝑalellorū correspondencia simul etiam sub quo ꝑalello medium cuiusq; climatis sit.

Quare ab equinoctiali declinādo dies estiui maiorantur.

Terminus meridionalis habitabilis.

Terminus septētrionalis.

Latitudo terre a Ptholomeo cognite.

Alius terminus meridionalis terre. Caput bone spei.

Latitudo terre nūc lustrata.

Climata cū gradibus ꝑalellorū simul horas Insinuat numeris ista figura suis.

Paralelli ab equatore.	Gradus distantie.	Hore diei maiores.	Quot miliaria facit gradus vnus.
21 Per Tile.	63	20	28 $\frac{1}{2}$
20	61	19	
19	58	18	32 $\frac{1}{2}$
18	56	17 $\frac{1}{2}$	
17	54	17	37 $\frac{1}{2}$
16 Diaripi:7.	51 $\frac{1}{2}$	16 $\frac{1}{2}$	40 $\frac{1}{2}$
15	48 $\frac{1}{2}$	16	42 $\frac{1}{2}$

¶ Residua pars tabule Climatū cū gradibus paralelloꝝ simul horas insinuat.

Paralelli ab equatore		Gradus distantie	Hore diei maiores.	Quot miliaria facit Gradus vnus.
14	Diaborist. 6.	45	15 1/4	44
13		43 1/4	15 1/8	45
12	Diaromes. 5.	40 1/2 1/3 1/12	15	47
11		38 1/4 1/12	14 1/2 1/8	48 1/2
10	Diarhod. 4.	36	14 1/2	50
9		33 1/3	14 1/8	
8	Diaalexan. 3.	30 1/3	14	54
7		27 1/2 1/6	13 1/2 1/8	
6	Diasien. 2.	23 1/2 1/3	13 1/2	57
5		20 1/8	13 1/8	
4	Diameroe. 1.	16 1/3 1/12	13	
3		12 1/2	12 1/2 1/8	59
2		8 1/3 1/12	12 1/4	
1		4 1/8	12 1/8	
Equator a polis eque distans			12 continue	60
1		4 1/8	12 1/8	
2		o 1/3 1/4	12 1/2	
3		12 1/4	12 1/2 1/8	59
4	Antidiameroes	16 1/3 1/12	13	
5		20 1/8	13 1/8	
6	Antidiasines.	23 1/2 1/3	13 1/2	57
7		27 1/2 1/6	13 1/2 1/8	

De climatibus. Caput Sextū.

Clima.

Latitudinē terre quātenus habitabilem existimarūt prisci: etiam p climata diuiserunt. quorū initia media & fines sunt sub palellis declaratis in capite pcedenti vt formula eorundē palellorū indicat. ideo non inutile erit etiam de climatibus aliquid hic disserere. Quapropter sciendū est: Clima esse spacium terre inter duos palellos interceptum in quo longissime diei ab initio climatis vsq; ad finem dimidie hore variatio ē. & quotū aliqd clima ab eqtore fuerit tot semihoris lōgissima eius loci dies supat diem nocti equalem. Suntq; ipsorū septē gemina: quāuis ad austrū nō sit septimū adhuc lustratū. sed boreā versus

Numer' climatū

ptolomeus terram septem semihorarum seu septem climatū spacio hospitalem et habitabilē inuenit. que a locis insignioribus p que fere medie linee climatum transeunt sua nomina sortita sunt. primum dr diameroes q̄si p meroen a di qd aput grecos p̄ ƀcat et casui genitiuo iū gitur atq̧ meroe que est africe ciuitas metropolis insule nili in torrida zona citra eq̄torem sedecim gradibus sita: huius et subsequēciū inciū medium: et finem. atq̧ maxime diei in quolibet ipor̄ horas. et poli arctici in p̄ncipio medio et fine: eleuatiōes figura huic capiti sub scripta demonstrat. Scdm dr diasienes a siene egipti vrbe que est prouincie thebaidis p̄ncipium. Tercium dr diaalexandrios ab alexandria ī signi vrbe africe egipti metropoli quā. Alexander magnus cōdidit. Quartum dr diarodon a rhodo Asie minoris insula que et sui nomīs in ea si tam nostra tempestate claram ciuitatem habet fortiter thurcarū efferos bellicosq̧ impetus sustinentē atq̧ ꝓfligantem generosissime. Quintum dr diaromes ab vrbe europe notissima inter italicas maxime clara et insigni oīm gencium domitrice atq̧ orbis capite nunc patris patrum maximi sede. Sextum diaboristhenes a magno. Sarmatarum europe fluuio. Septimū diaripheon a ripheis mōtibus qui in sarmatica europa insignes sunt ꝑpetua niue candentes plura. climata ad boream Ptolomeus nō posuit cū illud terre qdcumq̧ est ineptum habitatiōi hoīm existimauit. pari modo dicendū est declimatibus que sunt vltra eq̄noctialem ad austrū quorū sex ꝯtraria noīa habēcia lustrata sunt. et dici p̄nt anthidiameroes antidiasigenes anthidiaalexādrios ātidiarodō Antidiaromes: ātidiaboristhenes: a greca particula anti q̄ oppositū vel ꝯtra denotat. de q̄bus australibus climatibus hec pomponij mele verbá intelligenda sunt vbi ait. zone habitabiles quar̄ alteram nos incolimus alteram antichtones paria agunt anni tp̄a verum nō pariter quoniā cū in altera est estas: in altera hiems. et in altera vere existente in altera autumnus fit

Denoīatio climatis.
Clima primū. Meroe.
Clima scd̄m
Clima terciū. Alexandria.
Clima quartum Rhodus.
Clima quintū. Roma.
Clima sextū. Boristenes.
Clima septimū. Riphion.
Climata australa
Pompōnij Mele sententia.
Tp̄a anni q̄n̄ agā tur in climatibus australibus.

Figura septem climatū que posuit Pholomeus

	Distancia horaria. Principiū.	Mediū.	Finis.			Latitudo poliq̧ arctici eleuatio Principiū.	Mediū.	Finis
	Hore.	Hore.	Hore.			Gradus.	Gradus.	Gradus.
1	12 1/2 1/4	13	13 1/4			12 1/2 1/4	16	20 1/2
2	13 1/4	13 1/2	13 1/2 1/4			20 1/2	24 1/4	27 1/2
3	13 1/2 1/4	14 1/2	14 1/4			27 1/2	30 1/2 1/4	33 2/3
4	14 1/4	14 1/2	14 1/2 1/4			33 2/3	36 2/3	39
5	14 1/2 1/4	15	15 1/4			39	41 1/3	43 1/2
6	15 1/4	15 1/2	15 1/2 1/4			43 1/2	45 2/3	47 1/4
7	15 1/2 1/4	16	16 1/4			47 1/4	48 2/3	50 1/2

De meridianis. Caput septimū.

Meridianus.

Meridiani variatio.

Lōgitudo locoꝝ.

Gradus longitudinis.

Inter meridianos distantes.

Primus Meridian⁹ Insule fortunate. Ultimus meridianus scd'm Ptolomeū Lōgitudo terre scd'm Ptholome.

Eridianus vt in capite scd'o diximus ē circulus maior per punctum verticis ⁊ polos mūdi transiens. vñ euenit vt hunc circulum nobis ad ortum vel ad occasuꝫ pficiscentibus cōtinue variari necesse sit. ⁊ oīa loca quoꝝ vnus ad oriētem magis q̄ꝫ alter vergat: diuersos habere meridianos ⁊ hoc pacto de locis vicinius ad occasum vergentibus. his meridianis longitudo locorum que inter oriens ⁊ occidēs est distinguitur. Unde longitudo locorum nihil aliud est quam arcus equatoris inter duos duorum locorum meridianos interceptus ⁊ gradus mensurātes illum arcum. gradus longitudinis vocantur. Et licet possint pro voto cuiusqꝫ magis vel minus distantes describi meridiani sicut dictum est de paralellis mensuratione tocius terre habitabilis. Ptholomeus tamen propter faciliorem computationem meridianos proximos inter se quinqꝫ gradibus distantes fecit in tabula generali cosmogruphie. ⁊ eosdem equalibus numeris in latere meridionali ⁊ septemtrionali sibi correspondentibus annotauit qui gradus longitudinis ꝟcant quorum primus qui occidentalem finem claudit est meridianus qui p insulas olim fortunatas nunc magna Canaria vocatas describitur. Ultimus vero qui extremā plagam orientalem noti orbis terminat d'r meridianus ductus p metropolim sinarum. distans a primo meridiano gradib⁹ 180. Et est lōgitudo tota terre a Ptolomeo cognite: ⁊ medietas ambitus tocius terre. sed que Ptholomeo ⁊ alijs priscis erant ignota nuper Americi Uespucij aliorumqꝫ lustratiōe(facta iam p totum ambitum longitudinis terre)nobis descripta sunt. sicut in tractu orientali regio Cataij ⁊ magna ꝑs indie meridionalis que est vltra centesimū ⁊ octogesimū longitudinis gradum. Silr in occasu vltra africam ⁊ europam magna ꝑs terre quā ab Americo eius repto re americā vocant vulgo aūt nouus mūdus d'r. Preterea multe alie maxime insule ⁊ in orientali ⁊ meridonali ⁊ occidentali occeano repte sunt quarum situs ⁊ in longitudine ⁊ latitudine in nono capitulo exponetur. Nunc aūt hec que Americi vespucij ⁊ alioꝝ lustratione cognita sunt vltra longitudinem terre a Ptolomeo descripte ponūtur in alia medietate ambitus terre nostris pedibus opposita vt tabule due in cartis seperatim posite ad caput nonum nostram indicant. altera em̄ illaꝝ que Ptolomei descriptionē cōtinet p. 180. gradus longitudinis extenditur reliqua que est Americi vespucij p tot idem sumpto initio ꝯputationis gradū post vltimū lōgitudinis ptolomei hoc est a. 180. vsqꝫ ad. 360. In q̄bus tabulis distācia inter palellos ⁊ meridianis nō p quinqꝫ sed p decem gradus facta est ob angustiam spacij.

Applicatio supradictaruꝫ ad Cosmographie Ptolomei tabulam ⁊ quo pacto ex ipsis distancia locoꝝ scd'm

latitudinē ꝛ lōgitudinē est inueniendā. Caput octauū

Omnia supra dicta i gñali cosmographie tabula Ptolo mei sic repies. Nā cū eam inspexeris primū in ipa equi noctialem circulum cum duobus tropicis vtrinqꝫ positis videbis. Deinde a latere occidentale offerūt se se nu meri palellorum cum excrescencia dierum estiuorū vl tra horas. 12. eq̄noctialis circuli: seu diē habitāciū sube q̄noctiali pcedēdo ꝛ versus septētrionē ꝛ versus austrū. Simul ꝛ clima ta que vt re ipsa pbētur accipiam⁹ primū palellorū versus septētrionē qui vltra. 12. horas eq̄noctialis circuli excrescit quarta pte vnius hore humanum itaqꝫ genus sub hoc palello repositum habet diem longissi mum. 12. horaꝝ ꝛ quarta pte hore. ꝛ pformiter de alijs palellis accipi endum est. Innotescit deinceps tibi ad extremum orietem p̄fate tabu le itūro. g̃. eleuatiōis poli seu distancie ab eq̄noctiali de quinto semp in quintum scriptus. ꝛ ab his linee ad occidentez ducte palelli sunt scdm eleuationis poli gradū descripti quinqꝫ. g̃. inter se distantes. Sub eq̄no ctiali em̄ de gentibus vterqꝫ polus in orizonte est vt supra diximus: a q̄ ad septentrionē euntibus eo magis subleuari polum arcticum opportet quanto plus ab eq̄noctiali descensum fuerit. que poli eleuatio regi onum ꝛ locorum habitabiliū distauciā ab eq̄noctiali liq̄do mōstrat. tan tus em̄ semp est tractus distancie oppidi aut regiōis cuius āhelas nos se mensurā ab eq̄noctiali quanta est eleuatio poli supra orizontē eiusdē facilis inde cognitu fiet milliarium numerus si p̄scimeris numeꝝ milli arium vni gradui correspondeciū ꝛ eundem mltiplicaueris p numeruz eleuationis poli. Id tū maiorē inmadū ob seruanduz scdm Ptolomei sententiam milliaria ab eq̄noctiali circulo versus arcton non vbiqꝫ gen cium fore equalia: verum variari scdm maiorem aut minorez terre tra ctum a primo em̄. g̃. eq̄noctialis circuli vsqꝫ ad duodecim vn⁹ g̃. 60. mil liaria cōtinet itala. vltra vere pcedēdo minuere oporet milliaria vt pa tet ex figura palellorū capiti quinto subscriptā ꝛ clarius tabula sequens indicat. ¶ Et si miliaria ad stadia: passus: cubitos: pedes: sextā tes: palmos. ꝛ digitos reducere desideras hec notato.

In latere occidē tali tabule gñalis Ptholomei scri pta.

In latere orien tali scripta.

Paraleli.

Eleuatio poli di stancia ab eq̄uino ctiali indicat.

Inuentio milia riū.

¶ Digitus hec meusurarū minima statuitur.

Palmus digitos habet.	4
Sextans palmos habet.	3
Pes palmos habet.	4
Cubitus sesquipes est: palmos habēs	6
Passus pedes habet.	5
Stadiū passus habet.	125
Millīariū stadia habet octo vel passus	1000

Priscoꝝ quidā quintā ptē milliaris dicebant esse stadiū quod ex ducē tis pedibus conficiebant.

De distancia locorū.

Equatōr.	Gradus.	Gradus.	Miliaria Itala.	Miliaria Cermana.
	1	12	60	15
Tropic⁹.	12	25	59	14 $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{8}$.
	25	30	54	13 $\frac{1}{2}$.
	30	37	50	12 $\frac{1}{2}$.
	37	41	47	11 $\frac{1}{8}$.
A	41 Usq ad 51 faciunt.		40	10
	51	57	32	8
	57	63	28	7
Circulus	63	66	26	6 $\frac{1}{2}$.
arcticus	66	70	21	5 $\frac{1}{8}$.
	70	80	6	1 $\frac{1}{2}$.
Polus	80	90	0	0

Inuentio distancie locoꝝ scdm latitudinē.

¶ Uolens itaq scire distantiā aliquaꝝ regionū vel locoꝝ alioꝝ secūdū latitudinem: vide gradum in fine palelli inscripti cui regio subiecta est. quo reperto vna cū gradu ⁊ palello alterius regiōis: sagaciter tene gradus medios inter gradus signatos vtriusq palelli. hij enī distancia illarum scdm latitudinem tibi indicabūt. de hinc ex tabella prime pcedenti vel illa palelloꝝ quinto capiti subscripta accipe numeꝝ milliariū medijs gradib⁹ correspōdētē (qui etiā annotari in qbusdā tabulis Ptholomei solent sub gradibus eleuatiōis poli vel in latere oppositoꝝ) ultimo numerū milliariū multiplica per numeꝝ medioꝝ graduū. quo facto in promtu erunt miliaria itala distantiā regionū scdm latitudinē dimacium. que si ad nostra velis reducere milliaria diuide numeꝝ milliariuz

Reductio Milliarioꝝ italoꝝ ad germanica meridiani

reptorum p quatuor ⁊ ppositum habebis verum cū primū ad meridionalem prefate tabule ptem aspexeris lineas versus septemtrionē subleuatas cōspicies quas meridianos memorāt quoniā vbi sol aliqua illarum linearum tetigerit. huic hoim generi quod sibi sbctm est meridiem efficit. quoꝝ meridianoꝝ ⁊ graduuz longitudinis principiuz est ab occidente ex ipis fortunatis insulis p quas prim⁹ meridianus a Ptholomeo descriptus est vt diximus. processus vero ad orientē. Cum enī eoꝝ etiam distantia meridianoꝝ quinq graduum duntaxat est. ⁊ trium quindecim: qui vnius hore quantitatē obtinent. quoniā sol ad motum primi mobilis quindecim gradus eqnoctialis circuli in vna hora ptransit. q fit vt regio quindecim gradibus aut tribus meridianis ab alia distans: si orientalior fuerit integra hora citius meridiem ⁊ diem occasumq solis habet reliqua ad occiduum solem vergente. Metiturus itaq oppidorum aut regionū alioꝝ ve locorū distantiam scdm longitudinis tractū ab vtriusq regionis meridano ad gradus longitudinis descende: ⁊ me

Principiū meridianoꝝ ⁊ graduū lōgitudinū.

Meridianoꝝ distancia

Quot gradus vni hore correspōdēt

Inuētio distancie locoꝝ scdm lōgitudinum.

dios vtriusqꝫ meridiani gradus tenaciter obseruato: vna cū numero mi
liarium: quem vbi mltiplicaueris ꝑ graduum reptorū numerū: distan-
cia longitudinis patebit. vbi vero ad axez suspicies reperies gradꝰ cor-
respondētes gradibꝰ longitudinis a regiōe i latere meridionali notatis

De partibus terre et earū longitudine ac latitudine

Caput nonum

Otam terram Ptholomeo notm ex ꝓdictis constat ha
bere latitudinē 80 graduū longitudinē vō 180 a hāc quo
que terminari dixit a quatuor orbis ꝑtibus terra icogni
ta quamuis plerisqꝫ in locis oceano intercepta. videlicet
ab ortu solis terra incognita que populis orietalibus ma
ioris Asie sinarū. s. atqꝫ serū adiacet. A. meridie silr ter-
ra incognita que indicum pelagus cingit. que ve amplectitur meridi-
onalem etiopum regionem agisimbā nominatā. ab occasu etiam terra
incognita que sinum africe etiopicū cingit: ⁊ deinde occidētali oceanō
qui vltimas occidētis ꝑtes alluit. A. septemtrione oceano q̄ isulas bri-
tanie circūplectitur ⁊ ꝑtes europe maxime septemtrionales claudit.
preterea limites reliquos habet terram incognitā que ꝑtibus asie ma
xime septemtrionalibꝰ emittet Sarmacie. i. ⁊ Scitie atqꝫ Serū: scz hi
sūt termini habitabilis nostre a Ptholomeo descripti. Nunc aūt multo
amplior latitudo ⁊ ad septemtrionē ⁊ ad meridiem: maiorqꝫ longitudo
ipsius cognita est Amerij vespucij aliorūqꝫ lustratiōe: comptūqꝫ est ipaz
(quod ⁊ homerus ꝓdidit:) velut quandā ingentē insulā ab om̄i ꝑte oce
ano ablui ac circum nauigari. Hec ⁊ si vnica sit in tres tū ꝑtes veteres il
lam distinxerunt quarū pre magnitudine prima est Asia. scda Africa
Tercia europa. Asia cōiungitur africe per histinū iudaicuz: seu ꝑ dorsuz
arabie coartatū inter mare nostrū ⁊ sinū arabicum licet Ptolomeus di
cat eas sub tropico capricorni ꝯiungi ꝑ terram incognitā que indicum
pelagus circūplectitur: que eius solitaria sentētia vtrū vera sit nec ve
in sequenti capite dicemus. Europe ⁊ Asie coniunctio fit ꝑ dorsuz quod
inter paludem meotim ⁊ sarmaticū oceanū excurrit super Tanais fluuij
fontes: Africa nusq̄ꝫ ꝑ se se europe coheret. mari nostro inter vtrasqꝫ in-
ter iacente. Europa ab occidente mari atlantico a septemtriōe britanni
co ab oriente Tanai fluuio Meotide palude ⁊ mari pontico. a meridie
mari mediterraneo quod nostrum appellatur clauditur Eius latitudo
inicium sumit a decimo ꝑalello qui ꝑ Rhodum describitur ⁊ distat ab
equinoctiali 36 gradibus. panditur aūt vltra vltimū ꝑalellū septemtri-
onalem 63 gradibus ab eq̄noctiali distantē. longitudo vero a tertio gra-
du incipiens vbi caput europe est appellatuz sacrū fere ad sexagesimuz
quintū gradum ꝑte sui septemtrionaliori ꝑtenditur Africa ab occiden

Terminū terre habitabilē scdm ptolomeū.

Tres ꝑtes terre

Asie ⁊ africe cōiuntio

Europe ⁊ asie.

Europe termini.

Latitudo europe.

Longitudo europe.

Africe termini. te mari atlantico a meridie ociano etiopico. a septentrione mari medi
Latitudo africe terraneo ab ortu nilo fluuio egipti terminatur. Cuius latitudo est inter
decimum palellum qui fuit initium latitudinis europe sub tota torrida
zona et inter vigesimuz primũ gradum vltra tropicum capricorni vsq;
Lõgitudo africe ad Caput bone spei extẽditur. Lõgitudo aũt eadem fere est cum longi
tudine europe licet sub torrida zona quibusdã ptibus vsq; ad octogesi-
Asie termini. mum gradum attingat. Asia que ceteras magnitudine ⁊ opibus vin-
cit ab occidente habet eosdem terminos quibus europa ⁊ africa. ab ori
ente eoo orientaliq; indico a meridie meridionali indico ⁊ rubro. latitu
Latitudo asie. do ei⁹ paulo minor ẽ quã europe ⁊ africe simul marie in pte oriẽtali. Lõ
Longitudo. gitudo vero incipiens a quinq̃gesimo quinto gradu(vbi frons eius que
minor asia vocatur excurrit inter africam ⁊ europam) protẽditur scd̃m
Ptolomei traditionẽ vsq; ad 180. gradũ. Nunc aũt cum tota lustrata
Quarta ps orb. est vsq; ad 240. Non solũ aũt p̃dicte tres ptes nunc sunt latius lustrate
America. verum ⁊ alia quarta pars ab Americo vesputio sagacis ingenij viro in
uenta est. quam ab ipso Americo eius inuentore amerigem q̃si a ameri
Latitudo quarte partis. ci terram siue americã appellari volunt cuius latitudo est sub tota torri
da zona ⁊ p omnia climata tam septemtrionalia q̃ meridionalia. Lõgitu
Longitudo quarte partis. tudo aũt eius sic depꝑhendetur si in gradibus lõgitudinis a Ptolomeo
descriptis cõtinue pcedatur p ambitum terre ad superficiem ipsius terre
pedibus nostris oppositã sic vt conpleantur 360. gradus longitudinis
tocius ambitus terre. longitudo itaq; huius quarte ptis est a 280 gra-
du vbi pars eius septemtrionalior incipit vsq; ad 345 in quo pars eius
meridionalior desinit. Pars ei⁹ africe opposita ppinquior est cõtinen-
ti nostre habitabilis. nec tñ ppinquius ad eam accedit quã 20 gradibus
Dr̃ia quarte ptis a trib⁹ priorib⁹. vel citra Nũc in modũ terra iam quadriptita cognoscitur ⁊ prime tres
eius partes cõtinẽtes sunt: quarta insula cum omni quaq; mari circũ
data cõspiciatur. Trium insuper pcium terre priscis note cognitiõem
Numer⁹ tabularum pholomei. Ptolomeus tradidit in 26 tabulis: quarũ decem sunt europe. quatuor
africe ⁊ duodecim asie: quas autẽ ⁊ quot regiones quelibet tabularum
contineat ⁊ in quo libro a Ptolomeo tranctantur ⁊ que longitudo que
Declaratõ sequẽtis tabule. ve latitudo cuiusq; illarum sit ex tabula huic capiti subscripta facile co
gnitu est. in qua primus ordo numerorũ gradus longitudinis regionũ
Sc'dus gradus latitudinis vt eos descripsit Ptolomeus indicant Se
quentes vero duas columnas numerorꝫ Jacobi Stapulensis adiecim⁹
quibus cognoscũtur principia media atq; fines in gradibus tum lon-
gitudinum tum latitudinum vt tituli vniuscũq; indicãt. Addidim⁹ etiã
Numerus prouinciarum. tabulam longitudinis latitudinisq; quarundã insigniorũ ciuitatum ex
Ptolomeo depromtam. Sũt aũt omnes prouincie a Ptolomeo descri
pte 94. europe 34. africe. 12. asie. 48

¶ Noīa 34. puinciaꝝ Europe cū interptatiōibus Nicolai Germanici ¶ Jacobi Stapulensis.

Ptholomei descriptio.

¶ Ex scdo libro.	g. lõgi:	g. lati:	g. longitu: P	m.	f.	g. latitudi: P	m.	f.	
Hibernia īsula Britanica	11	58 1/2	7	13	18	62	59	57	Prima tabula.
Albion insula britanica nunc vero Anglia dicitur.	20	54	14	22	30	61	56	51	
Hispania betica. nunc regnum granate.	7 1/3	38 1/3	4	8	12	40	38	36	Scda tabula.
His: lusitana nūc portugalia	8	39 1/2	2	6	11	41	39	37	
His. taracoñ. nūc catalonia.	11	42	4	12	20	45	39	34	
Gallia aquitanica nūc franca & Burgundia.	18	43 1/2	17	19	21	55	49	43	Tercia tabula.
Gallia Lugdunensis nunc francia Normandia Britania minor & Turonia.	23	48	16	20	25	5[illegible]	45	39	
Gallia belgica nūc picardia flādria. luczelburgia. lotringia burgūdia alsacia & suicia necnō rinēses.	26	47	22	25	29	54	49	45	
Gallia narbonensis. nūc puincia vel delphinatus.	22	44 1/2	21	25	29	45	42	42	
Germania magna ꝯtinet. franconiā. Vestualiā. Hassiā. Saxonia. Marchiam. Doringiā. Misniam. Slesia. Morauia. Bohemiā & Foetlādriā.	4	52	27	36	46	59	52	46	Quarta tabula.
Rhecia nunc Suecia.	32 1/2	46 1/3	29	30	31	47	46	45	
Vindelicia nunc Bauaria.	32 1/2	46 1/3	32	33	34	46	46	45	
Noricū etiā dicitur & Stiria	37	46	34	35	37	49	47	45	
Pannonia sapior. nūc austria	39 1/2	47	37	42	48	47	46	45	Quinta tabula.
pannonia iferior nūc hūgaria	39 1/2	47	41	43	45	47	44	42	
Illiris nunc Sclauonia.	41	44	36	42	49	45	39	34	
Dalmacia.	44	42	37	41	46	44	42	41	

¶ Noīa puinciaꝝ Europe. Ex tercio libro Ptholomei.

Italia.	36	41 1/3	28	38	49	45	41	38	Sexta tabula.
Cirnos insula nūc Corsica.	31	40	30	34	39	41	40	39	

Nomina prouinciarũ Europe.

		Scd͡m Ptholomeũ descriptiõ.		Scd͡m Jacobũ Sta.					
		g̃. lõgi:	g̃. lati:	g̃. longitu:			g̃. latitudi.		
Septima tabula	Sardina insula.	31	37	29	34	39	39	34	29
	Sicilia insula.	39	36	36	38	40	39	36	34
Octaua tabula.	Sarmacia europe nũc Polonia Massonia Prussia Lituania Curlandia Samethia Linonia	57	56	47	59	72	68	54	41
	Russia ⁊ gottia.								
	Jasies metanaste nũc ps vngarie vltra danubiũ in septentrione ⁊ orientem porrecta.	43	48	43	44	45	48	47	46
Nona tabula.	Daci. nũc trãsiluania ⁊ vala.	49	45	43	51	59	48	45	43
	Misia supior nũc sernia ⁊ p	43 ti bos	43 na.	45	47	49	44	43	42
	Misia ĩferior ptim bosna ⁊	46	45	47	52	57	48	45	43
	Tracia nuc Turcia ⁊ vulgaria	43	45	51	53	56	44	42	41
	Chersonesus.	54 ½	41	54	54	55	41	41	41
	Macedonia.	50	41	44	49	54	48	43	38
	Epirus nũc Romania.	45	38	44	46	49	39	37	36
	Achaia.	50	37	48	50	53	38	37	36
Decima tabula	Euboea insula nigropont.	53 ½	37	52	53	55	38	37	36
	Peloponesus nũc morea.	50 ½	39	47	49	52	45	59	34
	Creta insula nũc Candia.	54	35	52	53	55	55	44	34
	¶ Ex quarto libro Ptholomei prouincie Africe duodecim								
¶ prima tabula	Mauritania Tinganica. nunc Barbaria.	8	33	6	41	76	35	30	26
	Mauritania Cesarieñ.	18	32	11	18	26	36	31	26
Scd͡a tabula.	¶ Numidia.	30 ½	30	20	33	46	38	32	26
	Africa minor.	36	31	26	36	46	41	30	20
	¶ Cirenaica q̃ ⁊ pentapolis	50	28	47	49	51	31	26	21
Tercia tabula.	Marmarica.	52	28	51	58	55	39	31	25
	Labia africe.	57	29	55	58	60	33	19	5
	Egiptus inferior.	61	30	52	58	65	31	27	25
	Egiptus Tebais.	62	24	52	58	65	31	27	25
	¶ Libya interior.	18	22	1	24	48	33	19	-5
Quarta tabula.	Etiopia sub egipto.	62	12	59	70	82	22	11	1
	Etiopia interior.	50	12	10	45	80	12	14	16

Nomina xlviij prouincie Asie ex quinto libro Ptolomei.

Nomina.	g. lon:	g. lati:	g. lögitu. p.	m	f.	g. lati. p.	m	f.	
Pontus & bitania.	58	42	56	56	62	43	41	40	
Asia regio nüc turcia.	58	40	55	58	62	41	38	35	
Phria magna.	60	38	55	58	62	41	38	35	
Licia.	60	37	59	60	61	37	36	35	
Galacia.	62	41	61	63	65	44	41	38	
Paphlazonia pisidia.	62	43	61	63	65	44	33	64	Prima tabula.
Pamphylia isaura.	61	37	61	62	64	38	36	35	
Capadocia.	65	39	27	49	72	51	44	37	
Armenia minor.	71	39	65	68	71	42	39	37	
Cilicia.	68	37	64	66	69	38	37	36	
Sarmacia asiatica.	74	54	64	75	87	55	50	46	Scda tabula.
Colchis.	73	45	71	72	74	46	45	44	
Iberia.	75	45	74	75	76	46	45	44	Tercia tabula.
Albania.	78	45	77	81	85	47	45	44	
Armenia maior.	77	41	71	75	79	44	41	38	
Cipr us insula.	66	35	64	65	67	36	34	33	
Siria Cava.	71	36	66	69	73	37	33	30	
Siria phenica.	67	31	64	65	67	32	31	30	
Siria palestina iudea.	67	31	64	65	67	32	31	30	Quarta tabula.
Arabia petrea.	68	31	65	67	69	31	29	28	
Mesopotamia.	33	37	72	75	79	44	39	34	
Arabia deserta.	75	32	72	75	79	35	32	29	
Babil onia.	78	32	38	59	80	35	32	30	Ex sexto libro.
Assiria.	80	37	76	79	83	39	37	35	
Susiana.	84	34	80	84	88	38	34	30	
Media.	83	39	80	89	90	43	38	34	
Persis.	90	32	85	89	94	35	32	29	Quinta tabula.
Parthia.	36	37	94	97	100	33	36	34	
Carmania deserta.	96	32	94	97	100	34	32	30	
Carmania	99	35	94	99	104	29	23	18	Sexta tabula.
Arabia felix.	86	22	65	79	94	29	20	11	

Residua pars tabule prouinciarū asie

		g̃. longi	g̃: lati:	g̃. longitu:			g̃. latitudi.		
Septima tabula	Hircania.	95	40	94	97	00	42	40	38
	Margiana.	103	40	101	103	10[illegible]	43	41	39
	Bractriana.	116	41	111	115	119	44	41	39
	Sogdiana.	113	44	117	120	124	45	43	41
	Saces.	130	43	20	30	140	49	42	36
	Scitia inter imaū mōtē.	120	43	91	97	04	48	45	43
Octaua tabula.	Scitia extra imaū.	150	48	144	147	150	49	43	37
	Serica.	162	45	156	166	177	51	44	37
Nona tabula.	Aria.	104	37	102	06	111	38	35	33
	Paropanisade.	117	35	113	116	[illegible]	38	35	33
	Drangiana.	108	29	103	107	[illegible]	32	30	28
	Arachosia.	115	30	112	115	118	32	30	28
	Gedrosia.	115	29	105	1[illegible]1	118	28	22	17
ex septimo libro Decima tabula	India intra gangem.	132	25	10[illegible]	128	147	37	24	11
Undecia tabula	India extra gangem.	152	22	137	154	142	35	18	1
	Sinarum regio.	172	16	156	177	180	26	14	2
Duodecia tabula	Taprobana insula.	124	3	116	125	135	12	8	1

Regiones extra Phtolomeū.

Noia.	Longi	Latitu
Tagut Regio.	220	55
Catay Regio.	220	45
Cha ra regio.	200	42
Mang. Regio.	220	35
India superior.	210	30
India meridionalis.	200	10
Zipangri insula.	265	18
Jaua maior insula.	225	20
Candin insula.	248	24
Necura insula.	210	23
Angama insula.	221	33
Peutam insula.	203	26

Noia.	Longitudo.	Latitudo.
Jaua minor insula.	206	38
Seylam insula.	180	30
Magadascar insula.	108	23
Zanzibar insula.	113	38
Isabella insula.	303	26
Spagnolla insula.	315	20

Tabula longitudinis et latitudinis ciuitatum ex Phtolomeo deprompta.

	Noīa		
Ex hispania.	Gades vel gadira insula	Longi: $5\frac{1}{6}$	Latitu: $36\frac{1}{2}\frac{1}{6}$
	Calpe mons.	$7\frac{1}{2}$	$36\frac{1}{8}$
	Corduba ciuita	$9\frac{1}{3}$	$38\frac{1}{3}$
	Toletum.	10	41
	Montuz Cōpostella. s. Jacobus	$6\frac{1}{6}$	$44\frac{1}{2}\frac{1}{8}$
Ex gallia	Massilia.	$25\frac{1}{2}$	$43\frac{1}{12}$
	Turonia.	20	48
	Leucotecia pari	$24\frac{1}{2}$	$48\frac{1}{8}$
Ex italia	Roma. (sius	$36\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{2}\frac{1}{8}$
	Mediolanū.	$30\frac{1}{2}\frac{1}{8}$	$44\frac{1}{3}$
	Opiperiū padua	$33\frac{1}{2}$	$44\frac{1}{2}\frac{1}{8}$
	Bononia.	$35\frac{1}{3}$	$42\frac{1}{3}$
	florencia.	$33\frac{1}{2}$	43
	Venecia.	$34\frac{1}{2}$	45
Ex illiria	Jader.	$42\frac{1}{3}$	$43\frac{1}{2}\frac{1}{3}$
Ex Dalmacia.	Epidaurꝰ ar-	$43\frac{1}{3}$	$42\frac{1}{3}$
	Adra. (rāgusa.	$42\frac{1}{3}$	$44\frac{1}{3}$
ex corsica	Ropicum.	$30\frac{1}{2}$	41
Ex sardi-	Ericiū. (nia.	31	$38\frac{1}{2}$
Ex sicilia	Lilibeum.	37	$36\frac{1}{3}$
	Pachinus.	$40\frac{1}{2}\frac{1}{6}$	$36\frac{1}{2}$
	Pelorus.	31	38
	Ethna.	39	38
	Siracusa.	$39\frac{1}{2}$	37
	Vrumiū neistat	$40\frac{1}{2}$	55
Ex Germania.	vetterra aq̄sḡni	28	$51\frac{1}{2}\frac{1}{3}$
	Agripinēsis nunc Colonia.	$28\frac{2}{3}$	$51\frac{1}{2}$
	Nueū pthenopolis	$35\frac{1}{2}$	$53\frac{1}{2}\frac{1}{8}$
	Rugiū (polis Rolenburgk.	$42\frac{1}{2}$	$55\frac{2}{3}$
	Municiū gottin	$31\frac{2}{3}$	$52\frac{1}{3}$
	Lupsurdū lipsig	$38\frac{1}{6}$	$51\frac{2}{3}$
	Cramonariū.	$31\frac{1}{2}$	30
	Bambergk.	31	$50\frac{1}{2}$

Nomina.	Longi:	Latitu:	
Segodunū nure	$31\frac{1}{2}$	49	
Monoser (bg gada egra	34	$49\frac{1}{2}$	
Biturdiū erfor	$34\frac{1}{2}$	$51\frac{1}{8}$	
Tiriona (dia nouum forum.	$32\frac{1}{2}$	$48\frac{1}{2}\frac{1}{8}$	
casurgis praga	$39\frac{1}{8}$	$50\frac{1}{6}$	
Monisterium Bawd ssen.	39	54	
Hegitimacia	$39\frac{2}{3}$	51	
Budo (lignicz ris vratislauia.	40	$50\frac{1}{2}$	
eburū olmucz	$41\frac{1}{3}$	49	
Arsicua brum.	$41\frac{1}{3}$	49	
Are flauiane.	30	48	
Morlingen.	31	47	
Vlma.	31	47	
Corrodunum Cracouia.	44	51	
Calisia.	$43\frac{1}{2}$	$52\frac{1}{2}\frac{1}{3}$	
Risiana giēgē	31	$47\frac{1}{2}$	
francfordia.	40	53	Extra phtolomeū.
Posnania.	41	53	
Stetin	43	$55\frac{1}{2}$	
M.bergk.	40	$59\frac{1}{2}$	
Lubegk.	$34\frac{1}{2}$	56	
Danczg.	$45\frac{1}{8}$	$55\frac{2}{3}$	
Rostok.	39	$55\frac{1}{2}$	Ex Sarmacia.
Noua menia.	$60\frac{1}{2}$	$48\frac{2}{3}$	
Alopecia īsula Tanais.	$66\frac{1}{2}$	53	
Islandia. īsula.	11	$65\frac{1}{2}$	Extra phtolomeū.
Cotica orien:	56	67	
Orcadesinsula.	30	$61\frac{2}{3}$	
Tile īsula.	33	63	

Residua pars tabule longi: et lati: ci:

	Noia	longi:	latitu:
	Norwegia.	41	63 1/2
	Suecia et got-	47	64
	Scocia (tia meridionalis.	50	61
	Halandia.	42	61
	fabulosus pōt⁹	56 1/2	59 1/2
	Eottia isula.	58	62
	Riga metropo- tis liuonie.	61 1/2	61
Ex tauri ca.	Chersonesus	61	47
	theodosia capha	63 1/3	47 1/3
	Partenium.	64 1/8	48 1/2 1/8
	Cimerium.	62	48
Ex vide licia	Artobriga ra tisbona.	32 1/8	47 1/6
	Bocodurus pata	33 1/2 1/3	47 1/6
	Augusta. (uia.	32 1/2	46 1/3
	Lanczhuta	33	46 1/2
	taxegeciū rotuil	29 1/2	46 1/8
Ex rhe- tia	Drusomagūs kempten.	31 1/2	46 1/12
Ex nori- co	Vacoriūvilla cum.	36	45 1/2 1/8
Ex Au- stria	viliobona viēna	37 1/2 1/8	46 2/3
	Sauaria gretz.	38 1/6	46 2/3
	murocla morek	39 1/8	46 1/6
	Bolenciū pa chelspurgk.	40 1/2	46
Ex hun- garia	Curta buda.	42 1/3	47
	Teucoburgius quinqz ecclesie.	44 1/8	45 2/3
	Caschonia.	44 1/3	50
Ex tran- siluania	Carmisegetu sa corona.	45 1/2 1/8	45 1/8
seu dacia	Zeugma Cle semburg.	47 1/2	44 2/3
	Druphegis no ua ciuitas.	47 1/2 1/8	44 1/2

Noia	longi:	latitu:	
Abdera.	52 1/6	41 1/2 1/8	ex tracia
Bisanciū con stantinopolis.	56	43 1/12	
Thesalonica.	49 1/2 1/3	40 1/3	Ex ma-
Philipis.	50 1/2 1/8	41 1/2 1/6	cedonia
Heraclea.	47 2/3	40 2/3	
Lemnos isula	52 1/2	41	
Ambracia	48	38 1/3	ex epiro
Actium.	48 1/8	37 1/2 1/8	
Nicopolis.	47 1/3	37 1/2 1/8	
Itaca isula.	48	37 1/6	
Corcitopolis.	45 2/3	37 1/2 1/3	
Cephalonia.	47 2/3	37 1/3	
Athene.	52 1/2 1/8	37 1/8	Ex acha
Calcis.	49	38 1/12	ia.
Chius insula.	54 2/3	36 1/2 1/3	
Delus isula.	55 1/3 1/6	37 1/3	
Lacedemon.	50 1/8	35 1/2	
Corinthus.	51 1/8	36 1/2 1/3	Ex pelo
Micene.	51 1/2 1/8	36 1/6	poneso.
Cortina.	54 1/8	34 1/2 1/3	ex creta
Miuo port⁹.	55 1/3	35 1/8	
Tigis cesarea	6 1/2	35 1/2	Ex mau
Atlas maior.	8 1/3	26 1/2	ritania.
Utica numidie	35 2/3	32 1/2 1/8	
Utica africe.	32	32 1/2 1/8	ex africa
Carthago.	34 1/2 1/3	32 2/3	
Sirtis magna.	43 1/3	30 1/2 1/3	
Cyrene.	50	31 1/3	Ex cire-
Pentapolis.	48	31	neica.
Alexandria.	60 1/2	31	
Pelusium.	63 1/2	31 1/8	Ex egip
Babilonia noua nūc cair⁹ vl alkair.	62 1/8	30	to.
Thebe.	62 1/2	25 1/2	
Siene.	62	23 1/2 1/3	
Meroe.	61 1/2	16 1/2 1/3	
Calcedon.	56 1/12	43 1/1	ex bitia.

	Nomina	longi:	latitu:
Ex asia regione.	Nicomedia.	47 $\frac{1}{2}$	42 $\frac{1}{3}$
	Ilium oli troia	55 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	41
	Nicea.	57 $\frac{1}{2}$	41
	Apamia.	61 $\frac{1}{6}$	38 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$
	Ephesus.	57 $\frac{2}{3}$	37 $\frac{2}{3}$
	Smyrna.	57 $\frac{1}{2}$	38 $\frac{1}{3}$
	Pergamus.	57 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{7}$	39
	Tiatira.	58	39 $\frac{1}{2}$
	Sardis.	58 $\frac{1}{3}$	38 $\frac{1}{2}$
	Philadelphia.	59	38 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$
	Loadicia.	59 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$	38 $\frac{2}{3}$
	Philomelium.	62 $\frac{1}{2}$	39 $\frac{1}{2}$
	Miletus.	58	37
	Apolonia.	57	41 $\frac{1}{2}$
	Cnidus.	56 $\frac{1}{2}$	36
Ex gallatia a qua galate.)	Sinope.	62 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	44
	Acyra.	62	39
Ex pisidia	Apolonia.	62	39
	Antiochia	62 $\frac{1}{2}$	39
Ex capadocia	Cesaris magna	66 $\frac{1}{2}$	39 $\frac{1}{2}$
Ex armenia minori.	Nicopolis.	69	41 $\frac{2}{3}$
Ex licia.	Patara.	60	39 $\frac{1}{6}$
	Mirra.	61	36 $\frac{2}{3}$
Ex cilicia.	Pompeio polis condam sole	67 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{2}{3}$
	Tarsos	67 $\frac{2}{3}$	36 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$
	Tenedos isula.	55	30 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$
	Mitilene in lesbos insula.	55 $\frac{2}{2}$	39 $\frac{2}{3}$
	Chius insula.	56 $\frac{1}{3}$	38 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{6}$
	Samus insula.	57	37 $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{6}$
	Rodus.	58	36
Ex siria.	Seleucia.	68 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{6}$	35 $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{6}$
	Antiochia.	70 $\frac{1}{2}$	37 $\frac{1}{3}$
	Achon ol: ptholomais.	66 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	33
	Sidon	67	33 $\frac{1}{2}$
	Tirus	67	33 $\frac{1}{3}$
	Damascus.	69	33
	Julias.	67 $\frac{1}{2}$	32 $\frac{1}{2}$
	Joppa.	65 $\frac{2}{3}$	32 $\frac{1}{3}$
	Ascalon philistiz	65	31 $\frac{2}{3}$
	Hierosolima.	66	31 $\frac{2}{3}$
	Sichem.	66 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	31 $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{3}$
	Sebastia samaria	65 $\frac{2}{3}$	32 $\frac{1}{2}$
	(Elusa idumee.	65 $\frac{1}{6}$	30 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$
	Azotus	65 $\frac{1}{2}$	31 $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{3}$
	Seleucia	79	35 $\frac{2}{3}$
ex mesopotamia	Edissa.	72 $\frac{1}{2}$	37 $\frac{1}{2}$
Ex arabia.	Mepha metropolis	83 $\frac{1}{2}$	15 $\frac{1}{3}$
	Sochor.	78 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{2}{3}$
	Babilon.	79	35
ex assiria	Ninive.	78	36 $\frac{2}{4}$
	Bactra.	116	41
Ex ulterioribus	Oxiana carmo	117 $\frac{1}{6}$	44
	Caligut. (nie	129	17 $\frac{2}{3}$
	Bragma.	128	19

Quemadmodū situs Uniuscuiusq; regionis inueniendus sit. Capuc decimum.

Formatio tabule.

Qui situs regionū vrbium ⁊ aliorū locorū ex gradib⁹ longitudinis ⁊ latitudinis nondū satis explorat⁹ fuerit. nec tabulas Ptolomei habere pōt. habeat tabulam quantā cumq; libuerit (quāto tamē maior fuerit tanto commodior) ⁊ designatis eius quatuor lateribus. dextro quidem per oriens. sinistro per occidens ⁊ item meridionali ⁊ septemtrionali: mox ab occidente in oriens designet equinoctialem. ⁊ ab ipso incipiendo distiguat sic latus occidentale ⁊ orientale vt ad septemtrionalem partem vltra eqnoctialem describat in vtroq; latere. 66. gradus latitudinis. Ad meridiem autem. 27. ⁊ intersticijs graduum punctis vel breuiusculis lineis notatis: scribat in huiusmodi itersticijs vtriusq; lateris numeros gradū latitudinis. poterit aūt si angustior sit tabella de quinto in quintū gradū pcedere vt fecit Ptolomeus in generali tabula aut de decimo in decimū sicut in his tabulis que seperatim in Cartis magnis sunt factum esse vides Sed si quātitas tabule patitur certior erit si p singulos gradus sit distincta: exemplo specialiu; tabularum Ptolomei. deinde distinguat latus meridionale ⁊ septemtrionale per gradus longitudinis eadem distantia que fuit in gradibus latitudinis. vel alia que quātitati tabule magis congruat: obseruata ab occidentali parte initio sumpto ad orientalem plagam pcedendo donec vltimus gradus habitabilis nostrē cōpleatur videlicet. 180. ⁊ itersticijs graduum punctis vel lineis vt prius designatis: numeri gradū longitudinis locis suis distribuātur. In tabula sic distincta cognosces situm regionum ⁊ aliorum quorūcumq; locorū hoc pacto.

Usus tabule.

Accipe gradus lōgitudinis ⁊ latitudinis regionis. aut vrbis cuius situm scire desideras ex capite p̄cedenti. ⁊ illos quere in tabula p̄parata: longitudinis quidē in latere meridionali ⁊ septemtrionali. latitudinis aūt ī reliquis duob⁹ Deinde a punctis vel lineis in fine graduum reptorum notatis: duplici filo pducto ad medium tabule: locus in quo filum vtrūq; pcurret erit situs regionis vel vrbis quaz querebas.

Usus specialiū tabulaȝ ptholomei.

Idem modus erit inueniendi propositum p tabulas Ptolomei: primū eñ ingredi oportet ī tabulas titulo illarum regionū de quibus cognoscere desideras inscriptas. ⁊ nomine regionis vel vrbis aut alterius loci quem scire vis reperto: accipe gradus longitudinis ⁊ latitudinis nomini appositos. Deinde perge ad pictas tabulas simili titulo titulatas: ⁊ circumspectis ibidem lateribus gradus loci quesiti in illis scriptos videbis: longitudinis in meridionali ⁊ septemtrionali: latitudinis in occidentali ⁊ orientali. inter quos duobus filis ductis. locus in quo se se intersecauerint hec filia erit regionis vel vrbis quesite. Si autem distanciā eiusdem ab aliquo alio inuestigare volueris siue p grad⁹ siue p milliaria ad ea que in octauo capite p̄cipiuntur recurre ⁊ optato pocieris.

De partibus maris et sinibus Caput vndecimum.

Are quod vniuersaz terram circuit oceanus vocatur licet vnus sit queadmodū ⁊ ipa terra. ml̄tis tñ dr̄ noib' acceptis vel ab insulis in eo positis vel a littoribus regionum vrbium aliorū ue locorū que illidit. Nam in occidente vnde Zephirus spirat ⁊ mons ille Atlas vertice pulsans celum erigitur. ab hisperia vlteriori quā illidit hespericum mare. aut ab ipo monte Atlante atlanticū appellāt Ad boream autez cum sol ibi tarde tepideq3 illuceat ob ipius a cursu solis distanciam ⁊ vallatam altissimis mōtibus regionē ex quibus calliginosis obtegitur nubibus ⁊ dura inhorrescit glacie quicqd ea loca circumfluit oceani a cōcretis vndis glacialem pontū appellāt: aut ab eo q ibi fluctus interigisse videantur mortuū mare: tum etiam q sine motu perpetue quiescat Saturninū: vbi aūt sol oritur Oceanū eoum orietaleq3 indicum vocant qui ⁊ in meridiē longe lateq3 difusus statim ex se effundit mare qd rubrū etiopicūq3 appellāt. hec sunt noia parciū eius gn̄aliora a Dionisio thessalonicense descripta. Aput Pholomeū aūt multo plura oceani noia videre licet. in hūc ferme qui seqtur ordinem digesta

Oceani occidentalis noia.

¶ Hespericus ⁊ Atlanticus iuxta latus occidentale africe ⁊ europe
¶ Cantabricus iuxta cātabros populos hispanie a septemtrione
Aquitanicus iuxta aqtanicaz Gallie partem ab occidente
Vergonius alluit britanniam ab occidente
Hiperboreus alluit hiberniam a septemtrione.

Oceani septentrionalis noia.

Caledoni' alluit Britāniaz a septemtrione ex opposito silue Caledonie
Britannicus inter Britāniam ⁊ Galliam.
Germanicus inter Germaniam ⁊ Britanniam.
Sarmaticus inter Sarmatiam ⁊ Daciam.
Congelatus siue Glacialis vltra Noruegiam Sueciaz ⁊ Gothiam
Cimbricus iuxta cimbros populos Germanie septemtrionalis qui
Hyperboreus ex opposito mōciū hiperboreoꝝ ⁊ maris Caspij dr̄
Sciticus iuxta latus septemtrionale asie.

Oceani orientalis ⁊ meridionalis noia.

¶ Eous indicusq3 orientalis
Indicus meridionalis circa latus asie meridionale
Mare rubrum circa latus orientale africe.
Prasodū iuxta latus orientale africe citra ⁊ vltra tropicū capricorni
Etiopicum circa latus meridionale africe

De mediterraneis maribus.

¶ Itaq3 cum vniuersaz terraz oceanus circumeat ex eo multi sinus ex omni parte erumpūt qui cum p mediū terre diffundantur mediterranea maria vocantur. ex his primus est qui mare nostrū dici solet Europam ab Africa seperans. ⁊ effluit ex oceano occidentali quem Atlanti-

Initium nostri maris mediterranei.

Initiū nostri maris medieterranei. Colūne herculis.

cum diximus. qui ab occasu solis intra viscera terre irrūpens: mediam hanc nostram habitabilem amplis ⁊ nominatissimis equoribꝰ alluit. ⁊ scissis Calpe atq3 abila montibus quos columnas herculis nominant inter hispaniaȝ quam leuo latere radit ⁊ mauritaniaȝ circa quam dextra diffunditur factum primo angustuȝ ita vt facto quodaȝ hostio limen aperire dicatur: ⁊ inde mediterraneis finibus immixtus ⁊ in oriente inter Asiam minorem ⁊ egiptuȝ donec pfundat Siriam: ⁊ ad septemtrionē inter Europam ⁊ Asiam vsq3 ad palludem meotidē ppellitur. Cuȝ autē multas gentes illidat mltasq3 circūfluat insulas ⁊ altissimos scopulos, ex ipis mlta variaq3 assumit nomina que sunt hec.

Finis maris medieterranei.

Maris mediterranei noia.

¶ fretum Gaditanū vel herculeū columnas herculis.
Hibericaȝ iuxta hispaniam que olim hiberia dicebatur,
Balearicum circa insulas Baleares
Callicum iuxta Calliam Narbonensem.
Corsicum circa Corsicam
Sardoum circa Sardiniam
Ligusticum circa liguriam ptem italie alpibus subiectam
Tuscū vel Tirrenū qd italiā ab occidēte alluit vsq3 ad siliciā qd itali inferū nominare solent
Adriaticū qd alluit Italiā ab oriente ⁊ versus venecias finū efficit qd superum vocant
Ioniū qd ⁊ Ausoniū ab acroceraunijs mōtibus circa greciā vsq3 ad peloponesum seu Moream
Siculum ex oriētali latere Sicilie vsq3 ad Cretam insulam
Creticū a leuo latere crete vsq3 ad pamphiliam
Carpatiuȝ ex orientali latere Crete vsq3 ad Carpatos insulam
Numidicū quod alluit Numidiā regionē africe
Africuȝ iuxta africā minorē vbi due sunt sirtes
Egipciacū vel phariū inter egiptū ⁊ latus dextrū Crete
Siriacū qd et feniciū dr iuxta indiaȝ ⁊ feniciā partes Sirie
Pamphilicū iuxta pamphiliam
Rodiense ex latere orientali Rhodis insule
Ciprium qd circūfluit Ciprum insulam
Egeum a ionio in leuum iuxta greciaȝ ad septemtrionē diffusuȝ
Hellespontus a Tenedo insula prime angustie inter europā ⁊ asiam
Propontis dilatatū mare statim post hellespontuȝ
Bosphorus Traciꝰ vbi iterū se coartat mare iuxta Constantinopolim
Pontus euxinus vbi iterum se magis q̄ propontis dilatat·
Bosphorus Cimerius mare iuxta Thauricam iterum restrictum Ubi paludi meotides comitittur sub axe septemtrionali

Caspij ⁊ hircani maris denoiatō ⁊ quātitas.

¶ Secundū mare mediterraneū est Caspium a Caspijs montibus quibus adiacet dictum qd ⁊ hircanū dr ab hircania regione sibi ɔtermina.

Hoc mare antiqui qui nondum sufficienter ea loca scrutati fuere ex oceano congelato qui et hiperboreus dr angusto ore in morem fluminis terras ingredienti confici dicebāt qui vero diligēcius iam eadem loca rimati sunt asserunt id mare esse vastissimū qd nec ullum habet exitum nec alicuius aque salse habet introitū sed ex immensis in ipm confluentibus fluminibus factū. qd Ptolomeus etiam verum esse fatetur. et herodot us dixit ipm p se se esse nec cum alio q̄quā mari misceri: lōgitudo eius est quindeciz dieruz cursus navis que remis agatur. latitudo vero ubi amplius octo ¶ Terciuz mare mediterraneuz a Ptolomeo ponitur indicum. totum enim cū sinibus eius affirmat a terra ex omi pte claudi. in qua sentencia pene solus est. omes enim quos vidimus de situ orbis scribentes mare Indicū ad austruz et orientem sine terminis ponunt. ideo nos secuti sentēciaz Strabonis Dionisij et pomponij Mele: pauloaн posuimus mare indicū inter ptes oceani. et horū sentenciaz esse veriorē ꝓprobant navigatiōes Americi et aliorū ex oceano Atlantico facte sub torrida zona iuxta africam p mare ethiopicū usqz ad mare indicum. Ex hoc oceano Indico effluunt quatuor insigniores sinꝰ teste Ptholomeo. quoꝝ primus est ex adverso ponti euxini inter egiptum et Arabiam qui vocatur sinus arabicꝰ vel maris rubri quē filij isrl' sicco pede trāsierūt Scdus est persicus marie adversus mari Caspio inter Arabiam et persidez latus exedens Et hij duo sinus vocātur maria mediterranea a Dionisio. Pom. Mela et herodoto. Tercius sinus ex oceano Indico circa hostia Gangis fluuij indici vocatur Gangeticus. Quartꝰ q̄ proprie magnus appellatur ultra Auream chersonesuz ad orientē solē Sunt preterea et alij plures insignes sinus quos sua nomina in tabulis Ptholomei unicuiqz harū rerum studioso facile prodent: q̄s sepatim singulos enarrare hic supvacaneū esset. unū tantūmō qui nr̄e patrie propinquor est: et a vetustis scriptoribꝰ neglectꝰ silēcio pterire nobis minime licet Balteū sinū dicere volo: quē alij Codanum vocant cuius ideo nemo veterum meminit sed eum oceanū Sarmaticū putauerūt et partēz eius qui Germanicus et Cimbricus appellari solet: quoniā tunc ps europe septemtrionalis minus q̄ nunc cognita erat. Cristiana religio hanc orbis partem illustravit. que fortissimis gentibꝰ detersa barbarie micioris vite cultum ostendit. Iste sinus adeo longe lateqz patet ut quidaz ex recentioribꝰ scriptoribꝰ ipm inter maria mediterranea ꝯnumerare nihil dubitant. origo eius ex Britannico oceano ducitur qd et Germanicum et Cimbricū appellari potest quoniā Cimbros Germanie populos alluit Hostium aūt eiusdē est inter Chersonesuz Cimbricā quā Daciam hodie vocant et halandiaz. excurrens aūt in orientem in septemtrionem panditur insulasqz magnas ambit. meridionale litus Saxonibꝰ ac prutenis tradit. orientale liuones tenent. quibꝰ oppositū litus occidentale occupat Gottia occidētalis et meridionalis. supra ultimā partem eius

Qd īdicū mare nō medieterraneū sed extremū est.

Sinus indici maris.
Arabicus sinus.
Persicus sinus
Gangeticus sinꝰ
Sinus magnus

Balteus sinus.

Sinus baltei origo.
Hostiū baltei sinus Gentes quas alluit sinus balticus.

que maxime septemtrionalis est habitant Gotti orietales in littore se
ptemtrional .prima ps eius Balteatus pontus:extrema mare Gotti
cum:media pontus Sabulosus vocatur. vt perpulcre. effinxit Nicola'.
germanicus in tabula prussie.quã Phtolomei tabulis ipse itersseruit

De insulis peninsulis et histmis caput duodecimum.

Insula.

Mnis terra aũt dr insulã aut peninsula aut histmusaut
continens Insula ẽ terra que vndiqꝫ aquis clauditur vt
hibernia Albion ꝛ multe alie tam in externo ꝙ in medi
terraneo mari posite.ẽ eñ mare plenũ insulis:quas hic
enumerare longũ esset nec necessariũ: quoniã q̃ ex eis
insigniores sunt ex duobus proximis ꝑcedentib' capi
tibus accipi possunt. Reliquarũ aũt cognitio ex Phtolomeo ingratur

Peninsula. Cheronesus. Chersonesus. Idẽ ſcãt. Quatuor penin sule celebriores Istmus ꝯnaliter

Peninsula quã greci Chersonesuz ꝛ Cheronesuz dicunt est terra q̃ fer
me insula est ꝛ vndiqꝫ fere aquis clausa:tantũ angustia que dr histm' cõ
tinenti ãnectitur ꝛ sunt quatuor celebriores quaꝝ peloponesus q̃ nunc
morea dr cum Taurica Chersoneso in mari nostro sunt.reliq̃ue aũt due
in exteriori. Nã aurea Chersonesus in indico oceano est Cimbrica aũt
que nunc Dacia vocatur in Germanico qui ꝛ Cimbric' appellatur. Is
thmus licet dici possit om̃is terra inter duo maria coartata vt Italia in
ter mare superũ ꝛ inferum Sitr illa ps terre que est inter pontũ euxinuz
ꝛ mare Caspium in qua est Colchis iberia ꝛ albania circa montẽ cauca
sum vt item illa que inter mare egipciacum ꝛ sinum arabicuz coartatur

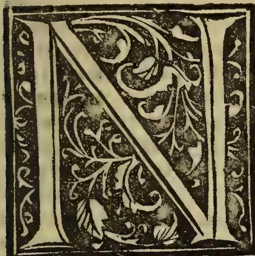
Qui dorsuz arabie pfoderecona ti sunt.

ꝛ est dorsum arabie per qd asia africe ꝯiungitur qd perfodere Sesostris
egipti rex primũ cogitauit vt sinum maris rubri ꝛ nostrũ pelagus vnus
mare faciens nauigatiõem ex altero in alteruz parasset Mox darius rex
persarum: deinde Ptholomeus sequens qui fossam eduxit latitudine
centum pedum:altitudine triginta:lõgitudine passuum tria millium ꝛ
quingentoꝝ. vltra pgredientẽ metus inundatiõis perterruit:excelsiore
tribuscubitis rubro mari repertoqꝫ sit terra egipti:plini' obmissaz fossi
onem asserit ne mare imissuz aquaz Nili corrũperet:que sola potuz pre
bet egipcijs. pprie aũt histmus terra dr que inter duo maria ꝯclusa iter

Isthmus pprie corint' Qui histh:mũ corithy' pfodere tẽtauerũt Cõtinẽs.

porrigit ad Chersonesuz qualis est Corintius per quẽ peloponesus ꝯiũ
gitur ꝯtinenti achaie:in quo Corintus vrbs sita est. quẽ pfodere Deme
trius rex. Dictator Cesar. Caius princeps. Domicius Nero ĩfausto(vt
oĩm ex tu patuit) incepto tentauerũt. Continens vero terram significat q̃
nec est insula nec peninsula nec histmus quam vulgo terram firmam ap
pellant qualis ẽ nostra polonia vel vngaria.

Prologus

On me latet difficillimã esse ꝓuinciaꝝ descriptionez: qñ ⁊ autores ipsi quos imitari oportet non solum varij: veꝝ ⁊ inter se contrarij: ac magno ope dissēciētes inueniũtur Et ipaꝝ ꝓuinciaꝝ limites ꝑdominaciũ autoritate ac potencia sepe numero ꝯmuicati Nam que ꝓuicia latissima quondã fuit etate nostra aut extincta est. aut ꝑ modica: cõtra vero que nulla vel minima extitit: nunc latissimam florentissimãq; videmus longobardiam ac Romãdiolani non cognouere maiores. nostra tpa Jnluvrias: Emiliaz: ac flaminiã prorsus ignorant. Macedoniã sub Emathione rege a quo Emathia cognominata per angusti clauserauit termini Uirtus postea regum ⁊ gentis industria sub actis finitimis populis: longe ac late ꝓtendit. Dent igitur veniam equũs censeo si qui mea scripta legentes nõ eos locoꝝ terminos offenderint. quos ipi vel mente sua ꝯceperũt vel aput alios inuenerũt: Nos que ab alijs accepimus seu veteribus seu nouis autoribus icorrupta referim⁹

Ngariam nonulli panoniã vocant tanq; hungari pannoniorũ loco successerit. veruz neq; hungaria panoniæ terminos iplet. neq; illa tam lata olim fuit quã nostra etate hungaria Jntra tanubiũ eñi ⁊ alpes qui ad Jtaliã ⁊ adriaticũ respiciũt mare panonia ꝯtinebatur ab occasu noricũ Emmq; amnez: ab ortu mysos ac tribalos ⁊ flumen sanũ cõtingens. intra quos limites austrie magna portio clauditur ⁊ a thentonib⁹ incolitur. Stiria quoq; ysdem terminis continetur valeria quondã appellata Hungaria vero quãuis inferiorẽ pannonia a fluuio Leytha vsq; sauum complexa est Danubiũ tñ transgressa ad polonos vsq; ꝓtenditur: ⁊ que quondam arua tenuere Uepide Daci q;: possidet. Jmperiũ gentis hungarie multo lacius est quã hungaria. Nam ⁊ Dalmate quos Sclauos: ⁊ Jllrij quos Bosnenses. Tribali seu misij quos tum sernios: tũ Rascianos appellãt: ⁊ gethe quos partim Ualachos partim trãsiluanos nominãt: hungaroꝝ Jmperiũ subierunt ⁊ si nõnulli euo nostre thurcoꝝ armis victi defecerunt: hanc ꝓuinciam quatenus citra istrũ extẽditur sub Octauiano cesare Romani primum obtinuere Bachone pannonioꝝ rege subacto ⁊ amãtinis inter sauum ⁊ drauum prostratis. Daciam vero trasdanubiũ que nunc hungarie portio eũ Traianus edomuit ⁊ in solo Barbarico ꝓuincia fecit. sed amissa sub Galieno per aurelianũ recuperata est post Romanos aliqñ huni scitica gens: aliqñ Gothi ex insulis balthei maris populi: deinde lon

Pannonia.

Hungaria.

Jmperiũ Hungarie.

Qui ꝓuincie hũgaroꝝ dñabãtur

gobardi ex germania profecti pannoniā occupauere. Postremo hun-
Hungarorum origo.
garorum natio ex vltimis schitharum finibus inundauitq; vsq; in hāc di
em regno potitur & vltra citraq; istrum late dominatur Extat adhuc nō
Altera hungaria
longe ab ortu thanais altera hungaria nostre huius deq̄ua sermo est ma
ter: lingua & moribus pene similis quāuis nostra ciuilior est cristi cul-
Scepusium.
trix: illa ritu barbarico viuens seruit idolis ¶ Sepusiū est pars hunga-
rie que transdanubium in septentrionē vsq; ad polonos & morauos por
Transiluania.
rigitur vbi olim gepide cōsedere. ¶ Transiluana regio vl
tra danubium sita quā daci quondā incoluere feroces populi & multis
Romanorū cladibus insignes: hāc nr̄a etate tres incolunt gētes theu-
Gentes transiluanie. Theutões. Septēcastra. Siculi.
tones. Siculi. & valachi: Theutones e saxonia originē habēt viri fortes
& bello exercitati a septem ciuitatibus quas inhabitant Sibenburgēses
patrio sermone appellati. Siculi hungarorum vetustissimi creduntur primi
omniū qui ex hungaria veteri in hanc prouinciā venerint. eam ob causā
quamuis agros suis colunt manibus ac rure viuentes greges pecorū
pascunt: nobiles tū appellātur. & occurrentes inuicem alter alterū gene
rosum dominū salutant. nec tributa pendunt nisi quo anno Rex hunga
rie coronatur. tunc eñ quot sunt p̄res familias tot boues regi tradunt:
quorū numerū supra sexaginta milia esse ferunt Jussi vero in bellum ex
Ualachi.
ire nisi pareant capitali pena plectuntur: bona fisco applicātur. Ualachi
genus Italicum sunt. queadmodū paulo post referemus paucos tamē
apud transiluanos inuenies viros exercitatos: hungarie lingue nescios

Ualachie termini.

Alachia lata regio est a transiluanis incipiens vsq; i Eu
ximum protensa pelagus plana ferme tota & aquarū in
digua. cuius meridiem hister fluuius excipit: septentri
onem Roxani occupāt: quos nostra etas Ruthenos ap
Thira fluuius.
pellat & versus fluuium thiram nomades scytharum gentes
quos tartharos hodie vocitamus: hanc terram incoluere
Gethe incole dacie.
quondā, gethe qui & darium histaspis filium turpi fuga repulerūt: & lis
machum regem viuum in potestatem ptraxerunt: & thraciam pluribus
Ualachorum origo
cladibus affecerunt. Postremo romanis armis subacti ac deleti sunt
& colonia romanorum que dacos coherceret eo deducta duce quodā flac-
co a quo flaccia nūcupata. exinde longo tp̄is tractu corrupto vt fit voca-
bulo Ualachia dicta: & p flaccis Ualachi appellati. Sermo adhuc gen
Ualachorum sermo
ti Romanus est quāuis magna exparte mutatus & homini Italico vix
Peucen.
intelligibilis Ualachi etiā insulas histri accolunt inter quas peucē apud
veteres fama notam. & in thracia quoq; sedes habent. Ualachorum pars
Tracie fines.
thurcorum imperio pars vngaris paret.

Hracia post valachos & vngaros vt pleriq; auctores tra
dūt ipsiq; p̄stantiores: amplissima prouincia est longe la-
teq; patens. cui ab oriente Euxinū pelagus ac propon-
tis ocurrit a meridie egeum mare & strimen fluuius simul
q; macedonius ager septentrionē hister claudit. occidē

tis orani tū pl͡onie mōtes.tum panonia.⁊ sauus excipit amnis.In q̄ sen tencia ⁊ plinium veronēsem fuisse video.⁊ Strabonē ipm qui iuga mō tis hemi thraciam diuidere mediā affirmat:idemq̄ʒ dardanos:tabolos: misos incolere traciam nō ambigit.Tribalos aūt eos coluisse campos in quibus vel Rastiani modo vel seruij sedes habent.nemo negabit qui scripta veterū p̄senti rerum statui coaptauerit Mysi vero post tribalos ad orientem vsq̄ʒ in exinum protēdūtur.nūc histrum:⁊ hemū m ontē ha bitacula sortiti hos hodie bulgaros appellant.post quos maritima loca versus meridiem ad hellespontū vsq̄ʒ Romania est nacio greca: q̄uis olim barbara fuerit ⁊ iterū nostro t̄pe deleto grecoꝝ imperio dominā- tibus thurcis in barbariā rediȷ̄t.huius p̄uincie metropolis est bizanciuʒ agios priusappellata.Cōstātinū vo ip̄atorē cegonoīe magnū cū statuis set imperij sedem ex vrbe Roma in orientē trāsferre:quo facilius par thorum excursinos compesceret.tradunt eclesiastici autores in troaē profectum ibi regie vrbis fundamēta iecisse vbi quondā Agamenon ce teriq̄ʒ grecoꝝ principes aduersus priamū regeʒ fixere tentoria.Sed ad monitum in somnis a Cristo saluatore locum alium designante ceptuʒ opus cuius diu mansere vestigia infectum reliquisse:atq̄ʒ in thraciā na uigantem bizancium petiuisse:eūq̄ʒ locū sibi diuinitus ostensum dixisse mox vrbeʒ ampliasse:noua menia erexisse:sublimes excitasse turres:ma gnificentissimis tum priuatis tum publicis operibus exornasse: tantūq̄ʒ illi decoris adiecisse vt altera Roma nō inmerito dici posset.Scripto res vetusti qui florentē videre deorum pocius in terris habitaculū quā imp̄atorum putauere.nomen vrbi nouam Romam imp̄ator indidit ſʒ vicit obstinatio vulgi vt a cōditore poci⁹ cōstātinopolis vocaretur Hāc nostra etate occupant spurcissimi hoīes thurci quos plures etatis nos- tre nomine theucrorū erronee appellant credo eos idcirco moueri q̄m thurci troiaʒe possidēt quā thurci tenuere sed theucrorū origio ex creta atq̄ʒ italia fuit. turcorū gens scitica ⁊ barbara est. de cuius origine quā uis p̄positū egredi videar dicere haud alienum existimo qū sub euo nos tro intantum hoc genus hoīm auctum est vt asiam greciamq̄ʒ tenēs la tinum cristianūq̄ʒ nomen late p̄terreat

Turchi vt ethic⁹ philozoph⁹ tradit vltra pirricheos mō tes ⁊ taratontas insulas cōtra aquilonis vbera idest ad septemtrionalē oceanum sedes patrias habuere·gens truculenta.ignominiosa.⁊ in cunctis stupris ac lupanari bus fornicaria:comedit que ceteri abhominātur iumē torum luporum ⁊ vulturū carnes.nec abortiuis hoīm abstinet.diem festum nullum colit nisi mense augusto saturnalia. Pō ponius mela enumerans gentes Sauromaticas sic de Turcis ait Tur ce gētes vastas siluas occupāt alūturq̄ʒ venādo Hec gens teste othone historico ⁊ imperatoris friderici patruo regnante apud francos pipino

Hemus mons.
Tribaloꝝ cāpi.
Misi.
Bulgari.
Romania.
Bizanciū.
Cōstantinus magnus
Cōstātinopolis.
Thūrci nō recte theucri vocāt.
Thurcoꝝ patrie sedes.

Caspijs portis egressa:cũ auaribus quos hungaros nostrã vocat etas fe
roci pugna multis vtrobiq3 desideratis ɔflixit exin pontũ capadociãq3
trãsgressa ad reliquas inde finitimas gentes sensim dilapsa more latro
num clamdestinis quibusdã extransitõibus vires sibi vendicans occupa-
tis q̃busdã mõtibus ⁊ claustris opportunis vnde p̄ occasiões facile ir-
ruptiões fieri possent vsq3 adeo emersit ⁊ sublata est animis vt palã iam
⁊ pari marte aduersum finitimos de agri possessione certaret. Et deinde

Prouincie ipio thurcorũ subiecte.

p̄cedenti tp̄e non solũ pontũ ⁊ capadociam verum Galaciã Bitiniã ⁊
Pamphiliam Pisidiã vtramq3 phrigiam: Cilices Cares ⁊ eam asiam
que minor vocatur ad oras vsq3 Ionij ⁊ littora greci maris occupauerit
non vnum quendam principem sed alios alij duces ⁊ varia auspicia qua

Transitus thurcorũ in greciã. Amurates.

si per factionẽ secuti. Deinde duobus de grecorum imperio disceptan-
tibus ab altero qui superari timebat in auxiliũ accersita Amurates Tur
chorũ princeps in greciam primus transiuit vbi consulto bellum protra
hens postquam ambos eneruatis consumptisq3 viribus fractos ac de-
fessos animaduertit:arma in eos sine vllo discrimine per occasionem con

Calipolis.

uertit. ⁊ occupato Calpoli oppido per opportune in Cheroneso ad hel-
lesponti fretũ sito cetera greca oppida aperte petere bello palamq3 sibi
⁊ posteris grecorum polliceri imperium non dubitauit. magnamq3 thra
cie partem nullis ferme obsistere audentibus ditioni sue subiecit Is vita
functus duos reliquit filios Solmanim ⁊ pazaitem. Solmano breui e

Pazaites quas p̄uincias in grecia occupat.

vita subtracto. res vniuersa ad pasaitẽ deducta est Qui p̄speros fortune
adeptus afflatus vsq3 adeo nouelli regni fines extulit vt thraciam pene
vniuersam excepta cõstãtinopoli ac pera. Thessaliã: Macedoniã: Pho
cidem: Boeciã: atticã maiore ex parte occupauerit. Mysos quoq3: Il

Mahometes.

lirios: Tribalos crebris incursiõibus infirmauerit. Deinde Machome
tes valachis fortissi ⁊ bellicosissis natiõib⁹ trãsdanubiũ vt añ dixim⁹ late
dominantib⁹ bello attritis tributa grauia imposuit. quo mortuo Amura

Thessalonica direpta a thurcis cũ alijs.

tes filius eius Thessalonicã illustrem Grecie vrbem quam tum vene
ti possidebant vi captam diripuit eaq3 victoria auctus Epirum atque e-
tholiam non obscuras p̄uincias reliquo regno adiecit. Ab eo tp̄e Ma-
hometes animũ cõuertit ɔstãtinopolim vt eam sibi subigere posset. ne
que em̄ ad suam gloriã p̄tinere arbitrabatur vrbem in medio Turcho
rum sitam esse que suo imperio non pareret tantoq3 maius indenomini
suo decus accedere: si eam vrbem expugnaret quãto p̄genitores sui idẽ
conati turpius a ceptis destitissent. votiq3 compos factus est cum maxi

Cõstantinopolis ⁊ pera capte a Turcis.

mo dedecore ac detrimẽto republice christiane capta em̄ est ab Cõstãti
nopolis anno xp̄i. 1452. Pereses vetus colonia genuensiũ qui ⁊ Galate
nucupantur cognita ɔstãtinopolitanorũ clade priusq3 rogarentur Ma-
chometi dedicionẽ fecere. muri vrbis diruti: mĩtorum bona cõtra fedus
direpta: femine puerique ludibrio habiti. ¶ Proxima Tracie ad oc-
cidentem ac meridiem ɔiungitur macedonia. terrarũ imperio quondã

potita que inter duo maria ptenditur Egeum ꝛ adriaticum latus eius meridionale thessalie atq; magnesie terga ptegunt. partem septemtrionalem peonia ꝛ paphlagonia excipit: q̄bus ꝛ ipe regiones in macedonum postea iura cōcesserint macedonie addite. Epirus quoq; macedoniam attigit ꝛ illirica terra: altera meridiem: septemtrionē altera excipiens In adriatico littore dyrachium vetus ciuitas iacet ab cheroneso vbi sita est nacta vocabulū Epidamus antea dicta ꝛ a corciris olim condita. Nec pcul infra terram appolonia fuit optimis instituta legibus ꝛ Augusti cesaris: qui grecas ibi lr̄as didicit studio memorabilis. In altero littore thessalonica est potens quōdam ciuitas quam ep̄le pauli ap̄li famosam reddidere hanc simulac magnesiam nostro t̄pe thurcorum arma inuaserunt. Nobilissimi mōtes olympus pieris ꝛ ossa: Pindus istu per ꝛ othrys laphitaꝝ quondā sedes thurcorum imperio parent. penes quos quinq; ꝛ lxx vrbes fuisse olim plinius affirmat. totum peneū thurci possident inter flumina thessalie clarissimū. homerus tribus nominibus thessalos appellauit mirmidonas: herenos ꝛ acheos. hic termopilarum angustie persarum cede insignes que licet xerxis impetum tenuere turchorum tū armis claudere transitū minime potuere. q̄bus nostram magis desidiam accusandā putauerim. ¶ Post thessaliam Boecia succedit ab ortu in occasum porrecta eubo. cum mare Criseumq; sinum cōtingens: thebarum claritate apud om̄is ferme historicos nominata. hic musis natale in Elicōis nemore: hic saltus cytheron ꝛ hysmenus amnis. ꝛ fontes dyrce: arethusa. ꝛ aganyppe: que patria quondam liberi patris atq; herculis fuit: que fortem produxit is Epaminundam Non cedens athenis claritate ciuitas ea nostra etate exiguum castellū thebarū est. ꝛ a thurcis proximi animis cū reliqua boecia occupatum. ¶ Sequitur hellas que a nostris grecia appellata acten id est littus prisci uocauere. mutato deinde noīe atticā dixere. homerus cunctos atticam incolentes appellauit Atheminses Protenditur autem actica ex boecia vsq; in isthmum corinthiacum. parte sui que appellatur megaris. In attica ciuitas atheniensis quondam nobilissima nostro tempore parui oppidi speciē gerit. in eo tū saxo quo vetustum minerue templū fuit arx est p omnē greciaꝫ nominata cum opis magnitudine cum difficultate oppugnatiōis. hāc florentinus quidam mahometi tradidit cum imploratis latinoꝝ auxilijs nullius opem inuenirei.
¶ Peloponesus attice iungitur tocius grecie arx quondā dicta. nam pter habitanciū in ea genciū nobilitatem atq; potenciā. ipe locorū situs principatum designat ꝛ imperium. formam eius platani folio simillimam prisci dixere longitudine ꝛ latitudine forme parem. ab occasu in ortum stadiorum mille cccc. perimetros siue ambitus ommissis sinibus vt polibio placet stadia 4000 continet artemidorus cccc supaddit. cui ꝛ plinius cōsentire videtur: idem duo maris terram ambire dicit Joniū

Macedonie sitꝰ ꝛ termini.
Dirachium.
Epidamnus.
Appollonia.
Thessalonica.
Impiū thurcoꝝ
Montes macedonie.
Penes fluuius.
Tessaloꝝ noīa.
Thermopile.
Boetie situs sit ꝛ laus Thebe
Elicon.
Citharan.
Hismenus.
Aganipe.
Attice noīa.
Attice noīa.
Atheniensis ciuitas. Arx.
Peloponesi laus ꝛ forma.
Maria peloponesum ambiencia.

Isthmos.
Corinthus.

⁊ egeum angustie qbus cõiũgitur continẽti achaie isthmos appellan
tur quinqȝ milia passuum cõtinẽtis. hic corinthus nobilis Colonia fuit.
greci principes postq̃ turchorũ potencia in europam penetrauit ex ma
ri ad mare ꝓducto ꝑ angustias muro peloponesum a reliqua grecia di

Examilium.
Morea
Partes pelopo
nesi.

stinxerunt. murum examilium appellauere. hanc ꝓuinciã latini hodie
moream vocant. in ea achaia cõtinetur. messenia: laconia: argos ⁊ arch
adia que medium peninsule obtinet Amurates expugnata Thessaloni
ca subacta Boecia ⁊ attica: ad examilium vsqȝ ꝓfectus perterritis gre
cis diruit murũm tributũqȝ annuum dedentibus se peloponẽsibus im

Thurcorũ impiũ

perauit. peloponesus itaqȝ tota turchorũ imperio adiecta. Egrediẽti pe
loponesum ꝑ angustias isthmi ad reliquã greciam Strabo ⁊ pliniꝯ oc

Acheie fines.

currere atticam tradunt: Phtolomeus achaiam cuius fines hoc modo
describit ab occasu epirum a septemtrione macedoniaȝ ⁊ partem egei
pelagi collocat ad orientem eiusdem maris terminos ponit vsqȝ ad su
nium ꝓmontoriũ ad meridiem adriaticũ pelagus iuxta littus qd ache

Achelous fluuiꝯ
Achaie ꝑtes.
Achaiu in pelo
poneso vrbes.

lous amnis irrumpit in Corinthiaco sinu. qd si ita est: atticam: Bocciã
phocidem: Thessaliã: magnesiam: etholiam: ⁊ acarniam: achaia ipa cõ
plectitur Idem tamẽ Phtolomeus alio loco mediterraneas pelopo
nesi ciuitates enumerans elicẽ: Buram: helena: pheream: in achaia esse
dicit ⁊ ꝓpriam esse achaiam intra peloponesum affirmat.

Acarnanie situs
⁊ nomi nouũ.

Acarnania prior occurrit inter epirum boeciamqȝ ꝓtensa cui etholia vel
coniuncta vel conmixta esse videtur hec hodie ducatus appellatur.

Epiri situs ⁊ fi
nes

Epirus in occidua parte ab acroceraunijs mõtibus incipit ꝓtenditurqȝ
versus orientem vsqȝ ad ambrachium sinum per stadia M. ⁊ ccc. Sep
temꝑtrionalem eius ꝑtem Phtolomeus macedonie coniungi tradit:
Orientalem achaie vsqȝ ad hostia fluminis acheloi. Occidentale latus
Ionico excipi pelago asserit. Strabo ausonium hoc idem mare appel

Epiri gentes.
Laões Molossi

lauit In epiro quatuordecim fuisse gentes Theopompus tradidit qua
rum celebratissime Laones ⁊ molossi Regnum em̃ qñqȝ tenuere: priꝯ
quidem Laones posterius molossi: qui ꝓpter regum cognationem ex

Dodone oracu
lũ

eacidarum sanguine prognati mirũ in modum amplificati fuerũt. pe
nes quos dodone vetus oraculum ac nobile viguit. Oraȝ eiꝯ terre ma
ritimam felicem atqȝ vberem tradidere multeqȝ olim vrbes ⁊ oppida
munitissima in epiro fuere sed ꝓpter populorũ rebelliones quibuscum

Paulus emiliꝯ.
Actica pugna.

Romanis cõtenderũt ꝓuĩcia vastata est. lxx em̃ epirotarũ vrbes a pau
lo emilio ĩpatore funditus euersas esse auctor est polibius victis mace
donibus ⁊ perseo rege supato Apud epirum actica pugna late memo
rabilis cõmissa est in qua cezar augustus marcũ antonium nauali pre
lio vicit ⁊ simul egipti reginam Cleopatram (nam ⁊ ipa huic certami

Nicopolis
Ambrachius si
nus.

ni presens interfuit) ob quã rem victor augustus in ambrachio sinu vr
bem condidit ei qȝ vocabulum indidit nicopolim idest victorie ciuitatẽ
Ambrachij sinus ostium paulo q̃ stadia quatuor maius est: circuitꝯ sta
dia ccc amplectitur. optima omni ex eius parte statio. Ingredientibus

occurrebant olim a dextra habitantes greci. Acarnanes ꝛ appollinis Citij templum quodā in tumulo ad ostium eminens. sinistra vero nicopolis est ꝛ epirotaꝝ colonia Cassiope. nr̄a etas epirū artā appellat. In huius littore apud acroceraunios montes finiri adrie vel adriatici maris navigationem ꝛ Ioniū incipere pelagus Straboni visum ē apud quez mare ausonium idem quod Ionium esse apparet: cum Epiri oram ausonio abluí pelago affirmet. ¶ Que nūc albania dicitur: olim macedonie portio fuit ad occidentem versa. In qua dirachium ꝛ appoloniā fuisse ꝓdidimus non incelebres prisco seculo civitates. sermo genti neqꝫ grecis neqꝫ illiricis notus. Credim⁹ hoc genus hoīm ex albania quōdā venisse q̄ vicina colchidi i asiatica Scithia memoratur vt sepe barbararū in vndatio nationum Grecie atqꝫ Italie ꝓuincias occupavit. Valona ī albania non magna civitas est in portu maris sita qua brevissimus est in italiam tractus. hanc pazaites primus ex turchis occupavit. Rebellantem amurates recupavit. ¶ Post albaniam illirice sequūtur gētes ad occidentē septemtrionēqꝫ verse hoc genus hominū nostra etas sclavos appellat. ꝛ alij Bosnenses alij dalmate: alij Croacij histri carniqꝫ appellantur Bosnenses introrsus ad pannoniā vergunt septemtriōi expositi. Reliqui adiacentes mari ad timani vsqꝫ fontes ꝓtendūtur. hinc ausoniam illinc pannoniā intuentes Timauus aūt inintimum adriatici maris sinū excurrit. cuius fontē matrē appellari maris Strabo ꝓdidit Querat fortasse aliquis vbi nam liburniam dimiserimus quā ꝑmeasse Antenorem Italiam petentem insignis poeta cōmemorat Cōfusi sunt admodum ꝓvinciaꝝ fines. nec expedire nova facile est. nedum quis vetustissima possit absolvere. Plinius liburnie finem inicium esse dalmacie dixit ꝛ tragurū marmorū notum in ea esse Salonam quoqꝫ coloniā que ab iadera. c: ꝛ xij. milibus passuū abfuit. Iaderā vero. c. lx. a pola distare. Ex quo fit vt inter croatinos ꝛ dalmatas liburni sedes habuerint. forsitan ꝛ croatini novum gentis nomen liburnorum loca invaserūt. nobis hec indicasse sufficiat Si quis cerciora desiderat priscos evolvat autores. Phtolomeus liburniā: dalmaciā: atqꝫ Illiridē simul cōfudit. ꝛ illiridi quidē a septemtrionali plaga pannoniā occurrere dixit: ab ortu superiorem mysiam: ab occasu histriā: a meridie macedoniā ꝛ adriaticuꝫ littus. ¶ Hystriaꝫ veteres italie tradiderunt in qua parenciū ꝛ pola est ꝛ iustinopolis quam caput histrie vocant. inconvenieter italie: tamē iungitur adriatico sinū dissecta ꝛ in peninsule modū circūdata mari qua continenti applicatur a tergo lapidea est ꝛ montana regio quā prisci albiani vocavere Plinius histriam adherere liburnie dixit ex quo palam fit croatinos liburnorum loco succedere. histriā ab histro amne dictam ferunt quē a danubio in hadriā fluere falso credidere. Cui errori ꝛ pomponius mela ꝛ nepos padi accola aures adhibuit Nullus eīm ex danubio amnis in adriaticum effunditur mare. Argonautarū eos fabula decepit: quos ꝑ histrum ex mari pontico in histriam vectos memorie pro

Acarnones apollo citius.
Epirus nūc arta vocatur.
Terminus adriaci ꝛ Ionij maris.
Albania ps Macedonie.
Valona.
Illiricē gentes.
Bosnenses.
Timauus flu.
Terre liburnie.
Plinij sentēcia.
Salona.
Iadera.
Liburnie situs.
Phtolomei sentēcia. Illiric fines.
Histrie civitates
Parencium.
Pola. Instantinopolis
Histrie de noīatio.
Argonautaꝝ. Navigatio.

ditus est. Sed constat eo ex histro in sauũ aduerso flumine nauigasse. de inde nauportum quem labacum hodie appellari putauerim cuius palu dem lugeum strabo appellat. Ex nauporto vero p montes humeris ve cta nauis in adriaticum prouenit. Histri hodie sclaui sunt quãuis mari-time vrbes italico sermone vtantur. vtriusq lingue periciam habentes pars prouincie melior ea venetorũ que maritima imperio subiecta est mediterraneã domus Austrie possidet. Opidum Sancti viti: qd ad flu men titium situm est valenses habent ex quo ad aquilegiam M. stadia esse Tuditan9 qui domuit histros tradidit finem Italie musium fluuiũ tradidere Carni inter quos Japides enumerãtur histros sequũtur scla ui tamen quorũ sermo regionẽ obtinet Carnes bifariã diuidunt dupli-cem carniolã esse dicentes Alterã siccã ⁊ aquarũ indiguã. in qua histros ponunt ⁊ Carsos qui medios inter labatũ ⁊ Tergestũ incolunt mõtes ⁊ ad timauũ vsq pferuntur. alterã irriguã in qua flumen Sauus ortũ habet ⁊ nauportus qui labatus hodie appellatur ⁊ alij plures fluui.

Naiportus. Histrorũ sermo. Opidũ scti viti. Titiũ fluuius. Musium fluuiũ. Carnorũ situs. Carniola duplex. Ortus saui flu. Nauportus q ⁊ labicus.

¶ Carinthia montana ⁊ ipa regio carnis applicatur ad ortũ ac septem trionẽ stirie iuncta ad occasum ac meridiẽ alpes italas ⁊ forũ Julij cõ-tingit. multe in ea valles collesq feraces tritici: multi lacus: multi am nes quorũ pcipuus drauus qui p stiriã ac pannoniã in danubiũ fertur haud inferior Sauo. Imperiũ prouincie australes obtinent ⁊ archidu-cẽ appellant cui ea regio paret.

Carinthie situs. Drauus.

¶ Stiria quã quondã valeriã inuenio nuncupatã ad orientẽ pannonie iũgitur. latus eius septemtrionale au-striam respicit ad occidentẽ ac meridiẽ carnis ac carinthianis occurrit eadem quoq montana prouincia est quãuis in orientẽ porrecta plani-cies non paruas habeat. Drauus ac mura insignes fluuij terrã irrigant mura in drauũ exoneratur ille in danubiũ vrbiũ populi plerũq theuto-nes sclaui qui citra drauũ rura colunt imperiũ australis familie est In hac prouincia decoctũ sal ad vicinas regiões importatur ea ⁊ ferri mi neras locupletes habz ⁊ argẽti fodinas nõ ignobiles quãuis icuria pn-cipũ argentũ haud multũ effodiatur.

Sterie q valeria est situs. Draus mura: Sal.

¶ Austria olim pannonia superi or dicta ad orientẽ habet hũgariã ab occidente Bauariã septemtrionẽ eius Bohemia ⁊ morauia terminant. ad austrũ vero montes stirie qui longo tractũ ab alpibus deriuantur. Latitudo eius trium autem paulo minus dietarũ lõgitudo vero duplo maior terra nobilis aquis irrigua vitibus consita: ligni copiosa agro feraci piscibus plena vino adeo exu berat vt bohemis morauis sthlesitis Bauaris in dando vino satisfaciat exindeq quã maximas opes colligit danubius eam mediã secat fluui-us omniũ europe maximus Inter precipuas eius ciuitates est vienna pannoniorũ maximũ emporiũ olim flauium appellata principũ austrie precipua ⁊ dignissima sedes

Austrie q pannonia supior ẽ sit9. Laus austrie. Danubius fluu9. Vienna flauiũ.

¶ Procedenti per austriam in aquilonez morauj occurrunt gens ferox ⁊ rapinarum auida inter hungaros Bo-hemosq transdanubiũ sita In hac prouincia ciuitates ⁊ opida Roma

Morauorũ mores ⁊ sit9.

ne ecclesie ritum tenent ⁊ catholice fidei cõsenciũt Barones omẽs fer
me hussitarum labe infecti sunt In eadem prouincia cõplura sunt oppi
da plena populo ⁊ opibus habundancia inter q̃ Brunna principatũ ob
tinet ⁊ Olomuncz que vnica est ciuitas morauorum episcopalis. Sermo
genti mixtus est Theutonicus ⁊ Bohemicus superant tñ bohemi q̃rũ
est regionis imperium. q̃ gentes olim morauiam incoluerint non facile
dixerim quantũ vero ex lectione phtolomei accipere licet marcomani
⁊ sudini cãdicꝫ morauiam ⁊ austriam q̃ transdanubiũ iacet incoluisse vi
dentur. ¶ Slesia post morauiã sequitur haud ignobilis prouincia quã
fluuius odera perlabitur inter omnes germanie natiões late cognitus
fontes eius in hungaria que slesie ad orientem iungitur mare balteum
cursum terminat. Lõgitudo regiõis cc. ferme passuũ. M. ptiet. Latitu
do circiter. lxxx stadia: Caput gẽtis Uratislauia ẽ ãplissima ciuitas ad ri
pã odere sita priuatis ac publicis edificijs magnifice ornata cui⁹ episco
patũ maiores nr̃i aureũ vocauere hussitarum bella luteũ reddidere. Duces
slesie multi numero iter q̃s paterna hereditas pcapita diuiditur hinc scis
sa multas in partes prouĩcia frequẽtes calamitates incurrit crebris ex
posita latrocinijs. Slesite sub imperio bohemorũ constituti sunt sermo
gentis maiori ex parte theutonicus est quãuis transoderã polonica lin
gua preualet ob quã rem nõ immerito quidã hoc in loco germanie ter
minum esse oderam putauere: quãuis idem fluuius in septemtrionẽ ver
gens germanicas partes rip's ambabus alluit. Libet in hac parte ger
manie linquere fines ⁊ ad orientem ac septemtrionẽ sarmaticas inuise
re gentes. ¶ Polonia vasta regio est ⁊ plana: ex qua etiam planicie q̃
lingua sclauonica pole dicitur nomẽ accipit: hec slesie ad occidentẽ con
termina est prutenis ⁊ masouitis a septemtrione ab oriente Ruthenis
a meridie hungaris carpato monte quẽ accole Crapak inter iacẽte hec
duo sortitur nomina nam partem eius occidẽtaliorẽ ac septemtrionali
orem Saxonibus ac prutenis vicinam maiorem poloniam vocant. al
teram minorem que orientalior ac meridionalior est ⁊ hungarie ac rus
sie vicina In hac ad ripam istule fluuij Cracouia est precipua regni ciui
tas in qua arcium liberalium scola floret arte mathematica celebris in
maiori Polonia Posnania ⁊ Gnesna celebriores ciuitates sunt. Ex du
cib⁹ polonorum Mesco q̃ lumẽ occulorũ qđ sibi natura negauerat a deo cõ
secutus est primus cristianã cum gente suscepit religionez ⁊ ecclesias
pontificales Gnesnensez que metropolitana est: Posnaniensem Craco
uiensem: Uladislauiensem: Plocensem: Uratislauiensem: Camenecẽ
sem: Culmensem: ⁊ Lubucensem in qua cõditus est instituit. Tũc eñi
sub imperio polonie ⁊ marchia in qua est Lubecensis ecclesia ⁊ tota sle
sia in qua est Uratislauiensis fuit. Eius filius Boleslaus Chabri ab otho
ne primo imperatore ⁊ corona ⁊ libertate donatus est quẽ Gnesnã vo
to ad limina diui Adalberti venientẽ magno cũ honore miroqꝫ appatu

Brunna.
Sermo morauorum.
Incole p̃sci regiõis morauie.
Odera fluuius.
Uratislauia.
Duces slesitarum
Slesitarum sermo
Germanie terminus.
Polonie ꝺ noĩa ⁊ termini
Due partes polonie.
Cracouia.
Posnania.
Gnesna.
Mesco primus Ducũ polonie. Christianus.
Boleslaus primus rex polonie.

perat. Potus genti ceruisia ex tritico ⁊ lupulo factus vinee cultura in
cognita sed terra ferax cereris pisce ⁊ volucribus habundans: multa fe

Hircinia silua.

rarum venatio. hercinia em̄ silua (que bohemiā a Saxonia diuidit p mo
rauiam vsq ad poloniam venit ⁊ circa Cracouiā eius saltus suos ex
tendit: ⁊ deinde per masouiam ad lituaniam ⁊ vsq ad Scitiam exten
ditur) maximos ferarum greges nutrit In his saltibus equum silues
trem venantur: ac feros boues quos prisci vros vocauere bisontem eti
am que ferox ac inmanis belua est Terra nullum aliud fert metallum
preter plumbum ⁊ ferrum. salis maxima copia est qua cetere longin
que gentes vtuntur quod maximum prestat toti regioni emolumentum
Nam sub terra exciduntur ingencia salis saxa. extra terram autem salis

Masonie termini.

mollioris fit decoctio ex qua inter saxeū sal collecta. ¶ Masonia
ducatus est regno polonie subiectus ⁊ ipi coiuncta occidentali ⁊ meri
dionali latere. eius pars septemtrionalis ad prutenos attingit: orienta
lis aūt lithuanis est cotermina. in hac est pontificalis ecclesia plocensis
iuxta istulā fluuium quo masonia quibusdā in partibus a polonia disterminatur.

Lithanie situs.

¶ Lituania ⁊ ipa late patens regio palustris ferme omnis ac
nemorosa Masouitis ac polonis ad orientem cōnexa. Partem eius se
ptemtrionalem pruteni ac liuōes excipiunt sed inter vtrosq p massage
tas vsq ad balthe um sinum attingit. orientalē moskouite meridionalē
Ruteni qui etiam Lituanis nō in parua multitudine inmixti sunt licet
sermone ac religione ab ipis sint diuersi Ruteni enim sermonē sclauis
intelligibilē loquitur Lituani proprio vtūtur sermone ⁊ idolis seruie
runt vsq ad Uladislaum magnum eorum ducem qui ad regnum polo
nie vocatus primus ex lituanis cristianā simul cum gente sua suscepit

Rutenorum fines.

religionem. caput regionis est vilna episcopalis ciuitas. ¶ Ruteni q̄s
appellare rossanos Strabo videtur Littuanis cōtermini sunt ad orien
tem thartaros qui iuxta pontum euxinum sunt ⁊ valachos contingunt
meridionalis eorum pars adiacet mōtibus sarmaticis qui bus transil
uanie que hungarie pars est cōiungitur: occidentē eorum poloni quorū
imperio parent excipiunt. regionem amplissimā habent ⁊ frumenti ac

Sermo Rutenorum

mellis feracissimā sermo gentis est sclauonic⁹ quo etiam scdm rittum
grecorū rem diuinā (hoc est missas ⁊ cetera officia ecclesiastica) agunt
Nam ⁊ literas pprias alias a grecis ⁊ latinis ac ebraicis habēt Latissia

Uarie secte in lingua sclauonica.

enim est lingua sclauonica ⁊ in varias sectas diuisa Nam ex sclauis alij
romanam ecclesiam sequūtur vt dalmate Croatini Carni Poloni Alij
grecorum sequūtur errores vt Bulgari Ruteni ⁊ Moskouite. Alij p

Russie ptes tres

prias hereses inuenerūt vt Bohemi Morani ⁊ Bosnēses. Ruteni igi
tur de quibus loqui incepimus tripartitā habent regionem prima eius
pars adiacet polonie orientē versus: in qua ferme omēs q̄ nobiles sunt
⁊ qui ciuiliorem agunt vitam relictis grecorū erroribus rittū ecclesie

Leopolis.

romane susceperunt Caput huius prime partis russie est leopolis vrbs

non cōtemnēda sede archiepiscopali decorata. ¶Ex hac in orientem gredienti occurrit. alia pars russie que thartaris ac Valachis vicinior est Podolia appellatur tota ferme ab ipsis thartaris valachis ac thurcis frequētibus incursiōibus nostra etate in solitudinem redacta vt necessitatē peregrinātibus ferre nō possit. quāuis fertilissima sit ita vt gramina in altitudine vnius celsi viri excrescant & apibus & melle tota redolens vt non satis illis locus sit vbi mella deferant. sub arboribus namq3 aut virgultis & siluis fauos educūt. circa arces tamē que relicte sunt & inter siluas hinc inde rura coluntur opida eius olim opulentissima quedam penitus deleta sunt quedam ad speciem villarum redacta vnica tantum ciuitas est podolie integra Camyenyecz vocata: ad quam hostibus accessus nō datur ob ipsius loci naturalē munitionē que caput est huius sede partis Russie & sedes episcopi. habuit enī & hec pars in oppidis ecclesias ritum ecclesie Romane tenētes Post hac tercia pars que alba russia vocatur extenditur late in septemtrionem vsq3 ad limones & in orientē vsq3 ad Tanaim fluuium terminū cōiem Europe & asie iuxta cuius rippas habitant Moskouite qui licet rutenis ceteris ligua & secta similes oīo sint & ad hanc terciam ptem russie ptineant tū vt nomine ita imperio ab alijs sepati sunt. cum enī oīes alij Ruteni impio regis polonie pareant Moskouite pprium ducem habent. Ex hac tercia parte Russie pelles pciosiores ad varias gentes mittūtur hanc etiā perlabitur ille celebris fluuius boristenes quē accole neper vocāt iuxta quaz ciuitas est nomine Smolensko in qua sedes est Metropolitani rutenorum in hac etiam est illa magna ciuitas adquam ex lōginquissimis partibus illuc mercatum aduenietes mercatores nogardiā vocāt: phtolomeus noua menia: incole Nouogrot. hanc dux Moskouie cum magna parte terre nostra etate occupauit. hee sunt partes Russie olim diuites & populose nūnc pro maiore parte desolate. Ita post grecorum rūinam Rutheni grecorum scismatici nostra etate afflicti sunt & nō sine magna clade fidelium Multi enim fideles qui inter Ruthenos habitabant simul cum ruthenis partim cesi partim in seruitutem abacti sunt. ¶Liuonia deinde cristianarum vltima prouinciarum ad septemtrionem lithuanis & rutenis iungitur fratres theutonici qui beate marie vocantur hanc armisque suere & christi sacra suscipere coegerunt cum esset antea gentilis & idola coleret. eam alluit ab occidente mare balteū quod plerisq3 veterum oceanum esse putauerūt: nondum septemtrio vt hodie cognitus grecis atq3 italis fuit Origo huius sinus ex britānico mari ducitur qd germanicū appellari pōt nā & germāie magnā ptē alluit Ostium eius in occidenti est nō longe a cheroneso cimbrica quam daciā hodie vocant. Excurrēs autem in orientē in septemtrionē panditur insulasq3 magnas ambit. Occidentale littus norwegi occupant: ad septemtrionem semiferos hoīes esse tradunt cum quibus nullum lingue commercium: nauigantes autem signis tantum & nutibus commutare mer

Podolia.
Fertilitas russie.
Camienyecz.
Alba russia.
Tanais fluuius.
Moskouite.
Pelles pciosiores.
Boristenes fluuius.
Smolensko.
Nouogrot.
Liuonie situs.
Baltei maris descriptō.

Massagetaꝝ situs.

ces feruntur. meridionale littus saxonibus ⁊ prutenis traditur orienta
le vt diximus liuones tenent ¶Inter liuoniā ⁊ prussiam paruam ter
ram esse ferunt vnius diei ferme latam itinere sed longissimā a prute
nis ad liuones quam massagete qui vulgo Szmocz vocantur colunt gēs
polonorum imperio parens. atq; in regnum polonie ad mare protēn
ditur ⁊ balteum quem diximus sinum Redeunti ex liuonia in germa

Situs prussie. Vistella qui ⁊ istula.

niam per littus balthei maris post massagetas pruteni se se obijciunt
qui rippas vtrasq; vistelle amnis accolunt Is est sarmacie ac germa
nie terminus qui exoriens in montibus qui poloniam hungariamq; di
rimunt partem polonie irrigat. Prussiā vero quā longa est percurrit.

Fines prussie

ab oppido Torni vsq; Gedanum quo in loco balteum influit hūc fluuiū
Istulam quibus etatis nostre sermo cōgruit. alij vistellam vt diximus
vocauere. quod vltra fluuium est sarmatici Iuris fuit quod citra germa
nici ad orientem ac meridiem masouite polonicq; rura colunt. Occiden
tem saxones occupant aquilonem Baltei maris excipit littus. frumen
ti ferax regio est aquis irrigua ⁊ plena colonis. multa ambitiosa oppida
multi maris sinuosi reflexus amenam efficiunt. Pecorum in gens vis

Aduent⁹ fratrū. s. marie in prussiā

multa venatio piscatio diues. Barbara hec gens ⁊ idolorum cultrix vs
q; ad fridericum imperatorem eius nominis scdm fuit Sub eius ve
ro imperio cum amisissent cristiani Pholomaidē Sirie ciuitatem fra
tres theutones quos sancte Marie appellant inde fugati in germaniā
rediere viri nobiles ⁊ rei militaris periti. qui ne per ocium marcerēt fri
dericum accedētes prussiam germanie cōterminam cristi cultū sper
nere dixerunt. sepe illius gentis hoīes i Saxones ceterosq; vicinos ex
currere ingentem vim pecoꝝ atq; hoīm abigere esse in animo sibi com
pescere barbaram gentem: annuat tantum impator prouinciā q̄ fratri

Massouite antiq dñi prussie.

bus perpetuo iure possidendā tradat si eam armis acq̄rant: Iam enim
Masouie duces qui se eius terre dños affirmabant ius suum fratribus
concesserant. grata ablatio friderico fuit qui collaudato ꝓposito quas
voluere fres lras sub aurea bulla ꝯcessit Illi sūptis armis breui tpe quic
quid prutenice iuris citra vistellam fuit occupauere. Deinde tranato flu
uio vetustam ⁊ late patulam quercū in castelli modum erectis ꝓpug
naculisq; iuxta rippam munierunt vbi collato p̄sidio vlteriores prutenos
vexare ceperunt. pugnatum est sepe pro quercu ⁊ ingentes paganoꝝ
copie fugate ⁊ delete sunt bellū plurimis annis productū est: ad extre
mum fortuna fratrum impio arridens om̄i m eis prussiam subiecit. vi
cte barbare nationes iugum subire. ex illo tpe lingua theutonica intro
ducta est ⁊ cultus xp̄i gentibus imperatus Ecclesie quoq; pontificales
erecte trans vistulam Pomesaniensis Culmensis Sambiensis ⁊ Var

Marieburgū.

miensis Quo in loco munitam quercū fuisse diximus nobile opidū edi
ficatum est qđ Marieburgum vocāt ⁊ arx nobilis atq; amplissima: hic
sedes magni magistri qui cunctis fratribus preest prussiam incolētib⁹
erat. sed bellis inter ipsos fratres cum polonis exortis; tandem ipa arx

cum ciuitatibus vicinioribus in potestatem regis polonie venit Sunt alij duo in eadem religione magistri Alter Liuoniam regit. Alter conuentus almanie gubernat. theutones huius religionis inuentores fuere & propterea nemo ad eam recipitur nisi theutonicus nobilibus ortus parentibus & cui propositum sit pro tuendo christi euangelio aduersus saluti fere crucis inimicos armis depugnare. ob eam rem albis vestimentis vtuntur nigra cruce insuta barbam omnes nutriunt exceptis qui in sacris altaribus seruiunt. ¶ Post prutenos saxonicum nomen incipit. gens valida & latissima cui ab occidente vesera apud antiquos vistergus fluuius terminum facit. Plerique vsque ad rhenum protendi saxones arbitrati sunt Aquilonarem plagam dani obtinent & mare balteum. ad meridiem francones: baioari & Bohemi siti sunt. Orientalem plagam slesite simul & pruteni obtinent. In his terminis inclusi sunt tharingi Brandeburgenses: Misnenses. Lusacij Pomeranique quos omnes saxonici iuris esse volunt. Priores tamen Thuringos in ea terra consedisse quam saxones aiunt. hos enim grecam sobolem esse affirmant ex Macedonia classibus aduectam que Thuringos multis bellis defatigatos paternis agris eiecerit quod mihi non fit verisimile est enim vetustissimum in germanica terra saxonicum nomen cuius omnes veteres meminere. Thuringos nemo antiquorum eum nominat qui germanicas gentes enumerat. In aduentu primo francorum qui tempore Valentiniani cesaris germaniam primo intrauere Thuringos nominari reperio ob quam rem male quadrat historia veritati que thuringos priores saxonibus in germania fuisse contendit fatebor tamen saxonie limites aliquando minores fuisse aliquando maiores Nam sicut imperia ita & prouinciarum limites ex tempore variantur Inter pomeranos qui orientem saxonie incolunt oppida sunt digna nomine Uismaria & Sundis: Grisuoldia Stetinam: Rostochium: In quo scola liberalium arcium haud contemnenda & hec quidem mari proxima multis ac diuitibus negociatoribus habitata est. & in mediterraneis Caminum Pontificalis ciuitas cuius diocesis latissima est nec minor Maguntina creditur. Episcopus loci Romano dumtaxat presuli subest. Brandeburgenses in duas marchias diuiduntur Quarum altera vetus: Altera noua vocatur. Ueterem marchiam perlabitur Albis fluuius In cuius littore Stendalum est oppidum & Gardeleum & Soltuedleum: Osterburgium Nouam marchiam intersecat fluuius odera haud multo inferior albi In eius littore frankfordia est diues emporium & Lubucensis ciuitas. Sproua quoque fluuius eandem prouinciam irrigat equandus Tiberi. Berlinum in eius littore oppidum iacet Est & aliud flumen honela nuncupatum quod Brandeburgium ex quo Marchiam nomem habet in duas partes diuidit veterem ac nouam efficiens ciuitatem Ibi episcopalis sedes est & Marchionum tribunal Ad eiusdem fluminis ripam Habelber quoque situm est pontificalis ciuitas circum nobile territorium cui Prigeniza est nomen multis refertum oppidis & marciali populo plenum Caput misnensium

Inuentores religionis s. marie.

Saxonie Situs & termini

Gentes saxoniam incolentes.

Turingi Saxonum origo.

Pomeranorum vrbes.

Brandeburgensium due marchie

Ueteris marchie opida & situs.

Noue marchie situs & vrbes.

Sprova fluuius

Honela fluuius

Brandeburgium.

Prieniza.

Misna.

Misna. nensium ciuitas Misna est vnde nomen regioni datum est. hanc quoque Albis alluit fluuius hic valida arx et in ea Cathedralis ecclesia In qua

Martinopoli: quoque prouincia multa sunt oppida marciali populo plena et martinopolis in honorem martis a veteribus condita Meburgium hodie vocant

Merfordia. ¶ In thuringia Nobile opidum et caput gentis Herfordia Magunti no subiecta pontifici. studijs liberalium arcium insignis Nurenbergensis quoque ciuitas duci Saxonie parens hec omnia iure Saxonum vtuntur et lingua isdem moribus freti Ceterum

Veri saxones. Madeburga. veri saxones Madeburgenses nullo dubitante habentur Bremenses quoque Alberstatenses Hildemenses; Verdenses. Brusnicenses: Hanburgenses: Luneburgenses et Lubicenses. In Madeburga archiepiscopalis sedes habetur: et in honore sancti Mauricij ex quadrato lapide diues templum ottonum nobile opus et in eo sancti florentini corpus. ¶ Hoc loco quoniam Saxonie dania iungitur priusque germanie reliquas partes absoluo de ipso danie Regno vicinisque in aquilonem versus aliqua referre institui non indigna

Tria regna septemtrionalia. cognitu. Tria sunt in septemtrionem vergencia regna sibiinuicem coherencia Danorum quod hodie daciam appellant. suetiorum et noruegiorum

Dania seu dacia Cimbri. Daniam (siue daciam dicere volumus consuetudini seruientes) germanie portio est cheronesi habens formam. hanc quondam cimbri tenuere. Unde illa inundatio barbarorum emersit quam Marius arpinas italiam petentem et res. Romanas euertere minitantem ad internitionem deleuit

Suecia. Scandania. Suecia cincta vndique mari plures continet insulas in quibus. Scandania est apud veteres late memorabilis hinc quoque populorum innumerabilis multitudo egressa omnem olim europam armorum turbine ac procel

Gottorum origo et incursio. la inuoluit. Nam gottorum (qui hunos bello vicere Pannoniam: Misiam Macedoniam: et omnem Illiridem occupauere: Germaniam: Italiam: ac Galliam vastauere: et demum in hispania consedere) huic fuit origo.

Norwegie situs. Norwegia que de ipso septemtrione sortita est nomen continenti per Ruthenos iungitur et in arcton protensa incognite terre seu stricto glacie oceano vt plerique fabulantur cotermina. est ad orientis partem ac meridiem

Dacie aliud nomen et lingua. balteo mari alluitur ad occidentem britannicus finit oceanus. Daciam hodie theutones danorum appellant Marchiam: cuius lingua germanis incognita est. ex norwegia venisse putant qui cimbrorum occupauerint

Bohemie situs et termini. loca. ¶ Bohemia intra limites germanie inclusa tota aquilonibus exposita est habens ad orientem morauos et Slesitarum partem: ad aquilonem

Longitudo bohemie. Saxones et Misnenses: ad occidentem. Agrum noricum: ad meridiem Austriam et Bauariam vndique germanie populis cincta. Latitudo lon

Hircinia silua. Albis fluuius. Multauia. gitudoque eius pene partrium fortasse dictarum. silua hercinia vniuersam cingit. albis vero preclarior eius amnis eam mediam irrigat Aliosque non parui nominis fluuios excipiens vt Multauiam que pene Pregam mediam scindit tandem per conualles et abrupta moncium nemorososque saltus hercinie silue preceps labitur per Misnensem prouinciam fluens prope Hamburg vrbem saxonie in germanicum mare absorbitur.

Opida regni memorabilia sunt Praga regū Bohemie dignissima sedes: Cadanū: Bruxia: Schlakenwerdū: Cotianū cupri argentiqꝫ mineris celebratissimū. Regio prorsus: frigida armētis tñ feris ⁊ piscibus abundās. ager ei optimus frumēti ⁊ ordei feracissimus. ¶ Phrisones ad oceanū siti ab oriente Saxoniā cōtingunt. ad meridiē vestualos. ad occidentē traiectenciū terre iunguntur: quāqꝫ ⁊ ipos traiectēses pleriqꝫ Phrisones esse volūt. In pecoribus om̄is eorū substācia est. ager planus ac paluster est multo gramine fecūdus ligno caret. bituminoso cespite ⁊ sicco stercore boum ignes fouent. ¶ Hollandia quoqꝫ puincia germanie a septemtrione oceano alluitur mari. qd reliquū est rheni fluminis brachia intercipiūt insulāqꝫ cōficiunt. Palustris pascuosa pluribus stagnis ac maris interfusa finibus. Nec desunt qui Traiectū nobilem vrbē in hollandia sitā dicant nobis haud alienū esse videtur aliqñ Phrisie Traiectenses aliqñ hollandie traditos esse. vt sepe regionum terminos dominanciū imperia mutant. nostra quidem etate neqꝫ phrisie: neqꝫ hollandie dantur. Principatus ecclesie Traiectēs impatori tātum subicitur. latamqꝫ possidet terram diuersis. Rheni meatibus interclusam. Cui ab oriente Phrisij. a meridie vestuali iūguntur. hollandia setemtrionē excipit ab occidente ducatus. Gelrie de quo suo loco dicemus Rheno flumine disiūgitur. Imperitissime vero (ne dicam) fallacissime nōnulli etate nostra Traiectū gallice nationis ciuitatē esse dixerūt cum de pontificis ageretur electione. Nam quo pacto Traiectū Gallie dabimus trans duo Rheni brachia situm: qñ ⁊ qui cis Rhenū habitāt Colonieñ: Clmēsesqꝫ ꝯstat esse germanos. Traiectensiū qppe sit⁹ mos sermoqꝫ germanicus est. Traiectum diues ⁊ populosa ciuitas est Episcopus vrbis xl M. pugnatorū si qñ necessitas ingruit educit ad bellum. forma viris ac mulieribus egregia: ab exterorum incursu ⁊ aquarum inundacione ⁊ ppria virtute defenduntur. potus genti cereuisia vinum mercatores afferunt. ¶ Ultimi germanorū ad septemtrionē ⁊ occidentem versi holandini sunt insulares populi Rheni hostijs obiecti inter quos precipui. Doldracenses habentur Ea ciuitas ē egregie munita diues opum negociatoriqꝫ maxime accomoda. ¶ Uestualia Rheno fluuio ab occidente clauditur: visurgo ab oriente quem veseram hodie vocant. a septemtrione Phrisiam habet ⁊ traiecensiū. terram meridiem hassie montes excipiunt quos anobos. Phtolome⁹ appellare videtur ex quibus amasis fluuius oritur qui padeburnā ⁊ monasteriū nō ignobiles ciuitates alluens mediam ferme puinciam intersecat ⁊ per phrisiam defluens fertur in mare. Salas quoqꝫ fluuius vestualiā irrigat Inter vestualos ac francones hassia iacet montana regio que a Rheno in septemtrionē porrecta Thuringie iūgitur. ¶ Francia huic succedit nobilis sane puincia ⁊ admodum potens ab incolatu francorum sic appellata q̄ deleto Ilio duce priāo. magni priami ex sorore nepote per pontum Euxinū in Meothidas paludes in Seithiam puenere Ibiqꝫ ci

Praga.
Frisonū situs.
Defectus lignorū.
Holandie situs.
Traiectū.
Zelandinor.
Doldacēses al's mitelburgēses.
Uestualie termini.
Amasis fluuius
Salas fluuius.
Hassie situs.
Origo francor

Sicambroꝝ denominatō.
Origo albanoꝝ ꝛ romanoꝝ.
Venētoꝝ origo.
francoꝝ in crementū.
frācoꝝ imperiū
Sub carolo magno franci imperiū meruerūt
franconie fines

uitatem edificarūt quam vocauere Sicambriā: ex qua dicti Sicambri Constat em̄ post cunctā incensamq̄ troiā qui supfuerūt excidio in tres turmas diuisos in exiliūm profugisse. ꝛ alios quidem Enea duce Italiam petiuisse a quibus albani ꝓdierunt ꝛ deinde Romani qui orbis imperio potiti sunt. Alij sub anthenore p medios achiuos elapsi: illiricos penetrauere sinus ꝛ regna Liburnoꝝ ad intimū adriaticū pelagus accessere: vrbemq̄ condidere patauiū vbi sepultum anthenorē tradūt qui Enetum fugas secum duxit a quibus postea dicti veneti. quoꝝ ē hodie ingens potestas terra mariq̄. Tercij vt diximus in Scitiā penetrarūt quo in loco in magnam gentē coaluerūt. deinde ex Scitia digressi ꝛ in germaniam profecti in ptibus thuringie cōsederūt. Per idem tempus Gothi qui iam vrbem Romanā irruperāt vltra ligerim fluuiū in Galliam sedes inuaserunt Burgūdiones quoq̄ iuxta Rodanū habitabant qui ꝛ ipi paulo pōst reges habere ceperunt franci vero trāsmisso reno romanos qui ea loca tenebāt fugauerūt: Paulatimq̄ aucti potēcia Magunciam: Treuerim: Agrippina: Tornacum: Cameracum: Rhenios: Suessonam: Aurelianū inuasere: ita vt ab aquitania vsq̄ in Baioariam imperium extenderēt hoc ergo francoꝝ genus cū e scithia in Germaniam venisset ibiq̄ diu consedisset germanicū effectum est adeo vt tota ferme gallia ꝛ magna germanie pars a montibus pirheneis vsq̄ ad panonie terminos: francia diceretur Nam quicquid francis suberat frācia vocabatur Ea in duas partes diuisa fuit Nam qđ est gallie occidentalis francia dicebatur. Quod est germanie francia dicebatur orientalis. ꝛ germaniam quidē eatenus extenderunt quaten⁹ sermo germanicus ptēditur. Hec gens sub Carolo magno Romanū impium meruit: qui afflictam longobardico bello sedem apostolicā cōsolatus est. Carolus em̄ ꝗuis gallie potiretur imperio german⁹ tn̄ fuit. in germania natus alitusq̄ Cuius sedes plerumq̄ in aq̄sgrano fuit que ciuitas theutonica est. Ibi palacium eius ꝛ caput ostenditur. eius posteri imperiuꝫ tenentes in gallia ꝛ in germania regnauerūt. deficiente aūt masculinā linea imperiū ad germanos idest ad francos orientales rediit inter q̄s prim⁹ habitus est otto. Particularis gallie prouinciasq̄ distinguere velit occurrunt maxime insignes francia: Normania: Britania minor: Turonia: Picardia: Prouīcia: Delphinat⁹ Burgundia: Lothoringia atq̄ vt om̄is gallia habeatur distinctior: nō absurdum fuerit scire. xiij. in ea esse archipresules: qui reliquis p totam galliā ciuitatibus circiter centum principantur. Archipresules hij sunt Remensis. Senonensis Rothomagensis: Lugdunensis: Bisuntinus Viennēsis: Tarantasian⁹ Ebredunensis Aquensis Arelatensis Narbonēsis Biturciēsis Turonēsis Burdegalēsis Auxitanus Post quos longo quidē tpe supra nostrā memoriā Tholosanus: ꝛ nostra etate Auinionēsis archipresulat⁹ eminenciam accepere frāconie vero vt nostra etate recipitur a meridie sueuis ꝛ Baioarijs iūgitur: ab occasu Rheno: ab ortu bohemis ac Thurin

gis: septemtrionē idem Thuringi hassiq; excipiunt. prouinciā p labitur haud ignobilis amnis quē moganum vocant Phtolomeus hunc fluuium Menuz appellare videtur. q̄ superiores germanos ab inferiorib⁹ eundem diuidere affirmat neq; em̄ alius fluui⁹ est qui eam diuisionem apercius quā moganus efficere possit. ꝛ hodie quidē inferiores germani vsq; ad maguncíam procedūt: abinde superiores vocantur. Mogan⁹ vero ex montibus Bohemi ortus in regione Maguncie in Rhenū fluuium exoneratur ob quam rem nō defuerūt qui Maguncīā Moguncíam a Mogana fluuio dicerent. Perlabitur idem fluuius non paucas ciuitates quarū illustriores sunt Herbipolis ꝛ frankfordia In herbipoli nobilis episcopi sedes est qui ꝛ frankoꝝ dux habetur ꝛ cum rem diuinam facit gladium in altari nudum ante se habet in frankfordia nobile emporiū est: in quo superi cum inferis germani cōueniunt bis singulis annis. ibi quoq; impator. eligitur ex veteri consuetudine. ob quam rem palam est imperium datum esse germanis: qñ inter eos eligitur ꝛ coronatur ꝛ sic demum ad culmen glorie Rome quoq; diadema suscipitur Est aūt franconia partim plana: partim mōtosa. mōtes ipi haud difficiles sunt ager nō admodū pinguis nam plerūq; arenosus ē. multis in locis consiti colles vineis gratum ꝓducunt vinum maxime vero apud herbipolim multe silue: ꝛ multa venatio est. Terra in multos partita est dños. q̄uis Episcopū Herbipolēsem ducem franconie dicant vt ante relatum est Maguntina ecclesia ꝛ Bambergēsis plurima obtinent loca Palatinus quoq; Comes haud paruam occupat partē Marchiones Brandeburgēses tanq; burgrauij norimbergēses potentes in ea sunt: multe p̄terea ciuitates impiales apud frācones florēt de Norimberga dubium est franconie aut baioarie cedat. ipm nomen indicat ad Baioarios vrbem pertinere Norinberga em̄ Noricū montez significat. ob quam rem patet noricoꝝ ciuitatē fuisse. Noricis aūt baioarij successere ꝛ nunc ea portio terre baioarie que inter danubiū ꝛ norumbergam iacet noricū appellatur Ciuitas tamē in parrochia Bambergensi est que ad frankones pertinet Ipsi Norunbergēses nec Baioares nec francones videri volunt sed tercium qddam sepatum genus Baioaria ad ortum estiuūm: ac meridiei ptem franconie ꝓximat Ea quoq; perlata ꝛ diues terra est Cui ad meridiē alpes Italie iunguntur. Sueui ad occidentē eius solem recipiunt. Australes orientem. ac Bohemi septētrionē. Danubius mediam ferme plabitur. Inter austriam ac Boioariam alij anasum alij enū terminū posuere Suenos a Baioarijs. Licius distreminat amnis. hanc olim regionē norici tenuere cuius adhuc portio media inter Ratisbonam ꝛ norūbergā trans danubium sita (vt añ diximus) Noricum appellatur Pontificales vrbes quinq; in ea sunt: quaꝝ vna metropolitica est Salczburgā vocant ex flumine Salcza cui adiacet. Ueteres iuuaniā vocauere. ¶ Anglia insula proxima ad septemtrionē regno francie neq; em̄ plus quā xxx milibus pas

Moganus fluui⁹

Inferiores germani supiores

Maguncia.

Herbipolis.

frankfordia.

Locus electiōis impatoris.

franconie dispositō.

Dñi franconie

Norumberga.

Noricum.

Baioarie situs ꝛ termini.

Salczburgā.

Anglia insula.

Britannicum mare. Albion. Britannia: Scocia. Hibernia. Hispānie regna.

suorum id mare latum est qd flandriam atqꝫ Angliam interfluit cui quō dam britanie nomen fuit nunc anglie hanc veteres tum albion tū britā niā vocauere. huius suprema portio in aquilonē versa vocatur Scocia fluminibus haud magnis ꝛ monte quodā ab anglia discreta vbi brumā li tpe fere trium horarum dies est. ¶ Hibernia insula paruo a britānia disiuncta freto. partim libera Scotoꝝ amicicia ꝛ societate gaudet par tim anglicano paret imperio. ¶ Hispania latissima regio ꝛ terra opti mis comperanda: viris armisqꝫ potens. hoc anno nostro in plura regna diuisa est. Primū ac maximū Castelle regnū appellāt. Proximū ei ar ragonū. Tertio loco protugalēse. cuius sceptra nostra etate modera tur gloriosus princeps Emanuel. huiꝰ classes victriciaqꝫ signa nō sine omniū magna admiratione nunc ad antipotas: nunc ad austrū hiemale solsticiū transcendētes: nunc ad ortus solis vsqꝫ ad Taprobanā insulā. ꝛ mille alia loca nobis incognita penetrarūt Quarto Nauarre. Grana te qd abeuuangelio xpi alienū est vltimū ponunt qd vrbem habet eius dem nominis maximā munitissimā bellicosissimā oppuletissimāqꝫ: quā nunqꝫ antea a Cristianis debellatā nostro euo Rex hispanie ferdinan dus Sarracenis qui in occidente grassabātur decennali obsidione ꝛ bel lo abstulit Cristianitatiqꝫ adiecit anno a natiuitate domini. M. cccc. xcij Est etiam regnum Gallicie quod longe lateqꝫ vulgatur propter commu nem peregrinationem ad diuum Jacobum appostolum qui in ciuitate Monio (nunc Campostella) quiescit. ¶ Jtalia omnis inter adriati cum ꝛ tuscum mare siue superum ꝛ inferum in formam cruris vel bra chij extenditur. Et a iugis alpium quibus ad septemtrionem a gallia ꝛ germania clauditur porrecta: appennino monte quo tota secundum lō gitudinem diuiditur veluti dorso se se attolens vsqꝫ ad reginum verticē ꝛ littora brutiorum (ex quibus breuissi[illegible]us transitus in siciliā est) protē ditur. Nam in vltimo sui in duo cornua scinditur quorum alterum ꝛ quod breuius est Jonium respectat equor. alterum Siculum in extre mitate rhegium oppidum continens Cuiꝰ longitudo ab augusta preto ria que vt dixit Pliniꝰ libro quarto in alpineo fine sita ꝑ Romā Capu amqꝫ porrigitur vsqꝫ ad opidum rhegium teste solino decies centena ꝛ xx milia passuū colligitur. Latitudo vero vbi plurimū quadringenta de cem: vbi minimū centū triginta sex milia. vmbilicū (vt varro tradidit) in agro Reatino habet hec dudū teste Plinio in libro tertio ex latere ma ris superi rubiconem fluuiū pro finibus habuit ita vt a rubicone vsqꝫ ad alpes gallia fuerit q̄ cisalpina togataqꝫ dicebatur ꝛ nō italia vbi est me diolanū Ticiū ꝛ comū sed nunc ꝛ hec pars in nomen italicum transijt. Parciales autem Jtalie regiones sunt Campania Calabria: Lucania: Apulia Sabinia Thuscia Umbria Lacium Hetruria Marchia ꝛ in ea Gallie parte que ab vsu toge togata: ab italis Cisalpina dicitur. Ligu ria transpadū: Jnsubria a[illegible]t ꝛ Venecia citra padū. ¶ Sicilia insula est ad vltimū Jtalie. cuius forma est triangularis quin ꝛ ipos angulos to

Sarraceni ex hispania pulsi:

Emanuel.

Compostella

Jtalie situs ꝛ forma:

Apēninus mōs

Jtalie duo cornua.

Lōgitudo ꝛ Latitudo Jtalie.

Umblicꝰ Jtalie Terminus Jtalie ꝛ gallie cisalpie.

Sicilie situs ꝛ forma.

itidem promontoria in extremitatibus suis cōficiunt e quibus ipa a po etis trinacria dicta fuit. Horū quidē vnus in meridiē vergit & pachinus dicitur Alius vero ad septemtrionē spectat & pelorus vocatur nec plus distat ab italia q̄. M.cccc. passibus. Alius aūt in Libiam & occasum tendit atq; in ipam Carthaginē maxime spectare videtur nec ab affrice littore plusq; centū viginti milia passuum distat: vocaturq; Lilybeus & hij tres montes tria insule latera cōstituentes: vnū quidē ad aphricas exponūt: reliqua duo latera versus Italiam ipam coartantes in insulā in pelorū deducūt. Metropolis Sicilie est ciuitas siracusana. ¶ Ad oc cidentē nauigando ex sicilia occurrit Sardinia insula in mari tirreno si ta qd etiam ab ipa Sardinia Sardoū vocatur inter sardinie ciuitatēs p̄ cipua est Calaris. Huic ad septētrionē proxima est alia insula in ligustico mari quā hodie Corsicā vocāt: dicta primū Therapne deinde a Cirno rege Cirne cognominata.

Pachinus. Pelorus. Lilibeus. Sardinia. Corsica.

Generalis descriptio tocius Asie et.

distinctio partiū eius p brachia Tauri montis cū p̄ticulariori descriptione Minoris asie Ex asia Pij scdi.

Asie situs.

Sia & ad septemtrionē & ad meridiē extēditur. Australiora ei⁹ latera Meroe sunt opposita: quāuis aurea Cheronesus in india ad equinoctialē vsq; circulū p̄tēdatur. Partes eius magis Boreales ad Scithas p̄tinēt in tra & vltra Imaū montē que ad paralellū vsq; p thilē p̄ferūtur. taurus mediā q̄dāmodo scindit: qui ab occidēti in orientē excurrens partē ad aqlonē: partē ad meridiē relinquit. greci alterā interiorē vocant: alterā exteriorem. Latitudo mōtis plerisq; in locis stadioꝝ tria milia cōtinet. Lōgitudo quātū Asia stadioꝝ circiter quinque & quadraginta milia: ab ora Rhodiensi vsq; ad indie & Scithie extrema orientē versus. Caput ei⁹ iter Cariā Liciāq; cōsurgit q̄bus in locis modo cadim mons: mō cragas appellatur: neq; altitudine: neq; latitudine memorabilis: multe sunt eius p̄tes: & multa illi noīa vetustas indidit: Progressus intra cōtinentē quātū licie fines extenduntur tum primū attollitur & p̄mōtoriū Masicitū ad dexterā emittit: qd in mare Pamphilicū vsq; p̄cumbēs: Pamphiliā ipam liciamq; disiūgit. mox ad septentrionē vergēs: celenoꝝ efficit iugū: qd ad magnā frigiā licaoniāq; respicit: trāsmissa vō hic atq; ide Pisidia Ciliciā attīgit. & Anthiochia a sinistris relicta ī duo cornua diuiditur: q̄rū dextrū Tauri nomē retinet sinistrū antitaurū vocāt: qui septemtrionē versus incedēs: minorem Armeniam a maiori distermīnat: relicto ad sinistram iugo versus: Euxinum pontum tū cui Scordisco est nomen: et orientalia Capadocie a minori armenia

Tauri mōtis quātitas. Caput tauri. Tauri noīa. Cadim Cragas. Masicitū. Celenoꝝ iugū. Taurus. Antitaurus. Scordiscus.

Gñalis descriptio tocius Asie

Amanus fluui⁹ | sciūgit Ex Tauro vero cum ad extrema Cilicie ꝑuenit amanus oritur: q̄
Siriam a dextris relinquēs ad euphratē vsqꝫ versus orientem digredi-
tur: nec interruptus est: vt Straboni placuit nomē amittit: sed multum
Taurus. | in altū latūqꝫ crescēs: multifidus efficitur Pars austrialior Taurus est
qui Armeniā a Mesopotamia disterminat Pars septētrionalior in mul
Amanus. | tos quasi ramos scinditur: Phtolomeus post scisionē Euphratis ama-
num montē iterū appellat Taurū inter Armeniā Mesopotaniāqꝫ ꝓten
Niphates. | sum donec rursus ab amne Tigridis interrūpitur: vltra vero Niphatem
nominat: cui Assiria ī dextro latere subiacet: ⁊ Adiabena regio q̄ dimissa
vltra Capri amnis fontes. Niphates in duas scinditur ꝑtes: Ea que ad
septemtrionē vergit: Caspios mōtes efficit: qui ad hircanū pelagus de-
Choatras. | feruntur. que vero ad meridiē inclinat Choatras mons appellatur: qui
iuxta Assiriā aliquādiu ꝓgressus in Austrū: rursus in duo cornua diuidi
Zageius. | tur que Medorū ꝓuinciā includūt. septētrionale nūc Zageius mons:
Orontes. | nunc orontes appellatur Australi parchoatras est vocabulū quo medi
Parthoatras. | disiungitur a ꝑside. Cōiunguntur iterū hec inter se cornua circa finem
Medie ad orientē ⁊ iterū disiungūtur: Ragianā Sigrianāqꝫ terram in
cludencia: Circa finē vero Sigriane denuo ꝓpemodū coherent: ita vt
portam quandā videātur efficere: q̄ in Parthiā iter aperiat Mā ⁊ par-
Porta. | thia Thauro cingitur cui⁹ pars septētrionalis coros vocatur. Inter hir
Coros. | caniam Parthiāqꝫ discurrēs orientalis Masdoran⁹: qui Parthos ab
Masdoranus. | Aria sepat. australis Parchoatras sicut circa persidē mediāqꝫ nomiatur
Parthoatras. | Hic parthos a Carmania ꝓhibet. Coros aūt hircaniā ꝑtergressus ꝓmō
toriū nō paruū a se dimittit: qd ad hircanū mare ꝓcumbēs Marganiam
Sariphus. | ab hircania sepat. Ipe inter Margianā ⁊ Ariā dilapsus Sariphus ap-
pellatur: Ex quo brachiū aliud excurrit septētrionē ⁊ occidentē versus:
Bactrianā a Margiana disiungēs: qd vbi ad hircanū prope pelagus ꝑ
uenit: rursus ad orientē septētrionēqꝫ decurrit: vsqꝫ iaxartez fluuiū. ipse
Paropanisus. | vero postqꝫ Bactrianā: Ariāqꝫ transmisit: Paropanissus vocitatur: a q̄
regio que ad austrū vergit Paropanissadū nominatur eius conclusa iu-
Caucasus. | gis. Ulterius iam indiā ingressus Caucasus dr: qd nomē ab alexādri mi
litibus accepisse videtur. Eius glorie causa ⁊ ꝑ adulationē: que regū co
mes est: tamqꝫ ille Caucasi iuga ⁊ ꝓmethei miracula transcēdisset. Hec
altissima videtur: ⁊ admodū lata indie mōtana: que ad sacas ꝑtingēcia
Comedorū. | Comedoꝝ noiantur: deiceps Imausicipit: ⁊ vsqꝫ ad fōtes gangis exten
Imaus. | ditur: ex quo dorsum deriuatur: qd in septētrionē vergens: in oceano ꝓ
cumbit: Et iuxta Phtolomei traditionē Scythas duas ī partes diuidit
multosqꝫ ramos ꝓducit: qui Boreales Asie partes multifariā parciūtur
Is vbi ꝑ aliquantū spaciū Gangē ꝑtermisit: ⁊ ad exteriorē indiā ꝑuenit
Emodus. | Emodus nominatur: qui circa finē indie in duos ramos diuiditur vsqꝫ
Ottorocoras. | in eoꝝ excurrētes pelagus: alteri ottorocoras nomē est: ⁊ Seres respicit:

alteri Semātinus ad sinas terrarū vltimos. mediȷ inter vtrūq3 Seman tini degunt. Et ipi orientalium extremi: ac pene incogniti. Sic Taurus se habet totius Asie diuisor: cui p Antitaurū ꝛ Caspiū montē Caucasia iuga. ꝛ quecūq3 p asiā montana excellūt ꝑpe modum cōiuncta sunt. Nec male existimasse putauerim. Si quis p Juga sirie que de tauro deriuantur: ꝛ dorsum Arabie qd iter mare nostrū arabicūq3 decurrit: Troglodi tarum mōtes vsq3 ad eos qui lune vocātur: et deinde p iuga incognita in athlantē vsq3 ꝑueniri posse affirmauerit. Rursus que Hispaniarū mon tes Pirheneis cōtineri: ꝛ illos p mōtana galliarū gelidas alpes attingere: Ex quibus huic apennini⁹ italiā omnē intersecat: illic p histriā ꝛ dalmaciam vsq3 in Peloponesū ꝛ in traciā altissima iuga decurrūt: Et inter Rhenū ac Danubiū dorsum assurgit qd ex alpibus deriuatū p germaniā: Sarmaciāq3 dilapsum: supra fontes Tanais ad Ripheos mō tes attingit: Et p illos caucaso iūgitur: ex inde p Caspiū antitaurū: deinq3 taurus ipa cōprehēditur: Ultra quē regnare magnū āriochū romani ꝑmisere: ex quo fit vt taurus cōtinētis vna mōciū series intelligatur quāuis plerisq3 in locis tumor nō satis appareat: Asie ꝑtes: alij plures: alij pauciores efficiūt: nostra descriptio sex tantūmō cōtinet. Tres citra Taurū: ꝛ totidē vltra. Prior intra taurū ꝛ occeanū septētrionalē ab oriente sole vsq3 ad hircanū pelagus extēditur popimario cultro similis: Cō tinetq3 Scitharū plurimas gentes: que vltra Jmaū montē: citraq3 habitant: cū qbus ꝛ Bactriani memorabūtur: ꝛ gordiani ꝛ Sace: ꝛ Massagete ꝛ vltimi ad aurorā Seres: ꝛ qui sinū circa habitāt Athacenū. Secunda ab eodē hircano mari vsq3 ad amnē Tanaim ꝛ paludē Meoticaȝ profertur: Habens a septētrione terram incognitā in occeanū versam a meridie pontū Euxinū: ꝛ qui ab eo in hircanū pelagus excurrunt Moschicos mōtes: Jn hac albani hiberes: ꝛ colchi: collocabūtur atq3 alij ꝙ plures populi quos vno vocabulo Scijthas appellāt. Jn tercia ꝑte Romanis inuicta viribus parthia clauditur Medorūq3 terra: Et vtraq3 armenia: ꝛ quicqd hodie minor Asia appellatur inter euxinū ꝛ hellespontum: ꝛ Cilicū pelagus histmo clauditur qui ab issico sinu in phasidē vergit: Jn quarta designatur india cum sinarū populis ad orientem extremis ꝛ insula taprobane: que ad meridiē sita circulū eqnoctialē trāscendit. Quinta abindo fluuio vsq3 ad amnē tigrim intra taurū ꝛ mare indicum: sinūq3 ꝑsicū iacens: Paropanisades: Aracosias: Arianos: Drangianos: Gedrosianos: Carmanos: ꝑsas: Assirios: ꝛ Susicianos cōplectitur: Sexta eadēq3 postrema ab ipo Tigride amne vsq3 ad issicū sinū: nostrumq3 pelagus extēdetur: oīa complexa a Tauro mōte in ꝑsicum ꝛ Arabicū sinum: atq3 in egipti Septētrionalia vergūt His in locis priores ad orientē Mesopotamiȷ occurrēt Babiloniȷ: ac caldei qbus cōtermina est Arabia deserta Ad occidentē triplex Siria collocabitur Pa-

Semantinus.
Caucasia.
Niga.
Juga sirie.
Troglodita-rū mōtes. Lune mōtes.
Pirenei mōtes
Alpes. Apēnin⁹.
Sex ꝑtes asie.
Prima.
Scda.
Moschici mō tes.
Tercia.
Minor asia.
Quarta.
Quinta
Sexta.

lestina Comagena: ac phoenicis cum Cilicia: et Pamphilia ac Licia et cū his arabia petrea. Ad meridiē felices arabes inueniētur inter sinū psicū Arabicūq̄ cōclusi: ac duis mōtibus a reliquis sui nominis gētilibus diuisi vsq̄ ad insulā prope distoridē in indicū ptensi pelagus. Hec nobis toci⁹ asie cercior comodiorq̄ ptitio visa ¶ Nūc ptes pciū describēde essēt si ipa res breui sermone dici posset verū cū id longioris laboris opus sit q̄ nos in presencia suscepimus: ceteris dimissis solū asie minoris et sirie partes paucis pstringem⁹ In his em̄ regionib⁹ et repatio humani generis et primicie nascētis ecclesie erāt. Asiā aūt hic intelligo nōn illā cui in orbis terre ptitione terciā ptem eandēq̄ maiorē dedimus. sed minorem ac ppria que est velut frons quedā toci⁹ asie. hāc terminatur ab oriēte eufrate fluuio et maiori armenia: ab aliis ptibus mari circūfunditur. Nam a septētrione pontū euxinū habet. ab occasu bosphorū thraciū ppontidē et hellespontū. a meridie egeum et reliquā ptem nostri maris vsq̄ ad sinum issicū: ab hellespōto ad eufratē fluuiū ac maiorē armeniā vsq̄ porrecta. que maiori ex parte ad quintū ptinet clima pper qd tempata est et frugifera pecori salubris et homī. hanc Ptolomeus totam in octo ptes diuisit In prima pontū et bitiniā locauit: duarūq̄ puinciarū apud autores late memoratarū limites confudit Scdo loco Asiam circūscripsit: et propriā nominauit: phrigiā ei misiāq̄ et alias plerasq̄ prouincias commiscens Tertio liciā Quarto Galaciā cui et paphlagoniā et licaoniā et pisidie partē adiecit Quinto pamphiliā Sexto Capadociā Septimo minorem armeniā cuius ptes ita designauit vt intra Capadociā haud dubie cōtineri videatur. Ultimā oīm Ciliciam fecit suos cuiq̄ parti terminos assignans quos put comodū fuerit referemus Eneas siluius qui postea papa pius appellabatur omes illas sub tribus cōclusit. quarū prior et nobilior est que ab hellespōto vsq̄ ad capadociā porrigitur et a mōte tauro in septētrionē versa ponto euxino pcumbit. in hac regionē que pprie dicitur asia posuit: et bitiniā et gallaciā. Altera pars inciū habet vbi prima definit orientē versus: ad eufratem vsq̄ pcurrēs et ab euxino antitaurū superās vsq̄ ad taurū et Amanū mōtē in meridiē extēditur: in hac Capadociam minorē armeniā: et oram ponticā cōclusit: Tercia ps est omis plaga que a summis tauri iugis vsq̄ ad mare in austrū vergit in q̄ licia continetur et cilicia et pamphilia. facillima est hec ptitio que vel gentes respicit vel fluuiorū vel monciū naturales terminos. verū reges ac populi qui rerū potiti sunt p sua quiq̄ volūtate atq̄ imperii magnitudine prouinciarū limites aut extenderūt aut coartarūt. que res locorū cognitiōi maxime aduersa scriptores nō modo obscuros verū etiā inter se ptrarios reddidit. conandum est tamē vt que a maioribus tradita sunt cognoscētes quantū fieri potest noua etiā non ignoremus initio sumpto ab armenia minori. que orientē respicit eufrati et maiori armenie cōtermina

Termi et situs minoris asie.

Partes minoris asie scdm phtolomeū.

Alia diuisio minoris asie.

Australe ei⁹ lat⁹ ad siriã spectat. ⁊ amanũ mõtẽ: Boreale ad Cidisse iugũ vsq₃ ppendit: pharnacie ⁊ trapezũti vicinũ. que ad occidentẽ vergũt propria capadocia excipit. In armenia minori sicut Pholomeo videtur: non parua ps est antitauri ⁊ Melitina regio que psimilis est Comagene. Sola eñ ex omi Capadocia domesticis arboribus tota consita est: ⁊ oleũ fert ⁊: monoraticũ vinũ qđ cũ greco decertat: hec inter Chathaonium ⁊ Euphratẽ iacet Comagene cõtinua: ⁊ sophine opponitur maioris armenie regioni admodũ fertili. In hac armenia pompeius nicopolim condidit q̃ postea optime habitata est. Melas fluuius ex argeo mõte descendens p minorẽ armeniã in Euphratẽ exoneratur Phtolomeus plurimas ciuitates: ⁊ aliquot puincias minoris armenie cõmemorat: quarũ australiorem orbisenã dicit amano mõti ppinquã. ⁊ magis septẽtrionalem orbalisenã Ore põtice cõtinuã: Cathaoniã quoq₃ minori armenie dedit sed nos strabonẽ secuti eã Capadocie relinquimus Minor Armenia taurum trãscendit ciliciãq₃ complexa est cui⁹ turci etate nostra sub Caramanno duce imperiũ tenent Armenia tñ minor pprium ducem habet cristi cultorẽ Armeni eñ post accepta fidei sacramẽta nũq₃ cristũ negauere: q̃uis pcul ab apostolica sede constituti in errores aliquos inciderunt ¶ Capadocia q̃ maior ⁊ ppria dr ab oriẽti minore armenia terminatur: ab occidẽte lycaonia. ⁊ pte Galacie: a meridie tauro monte ex quo Boream versus vsq₃ in Comana ponti. ⁊ Amasiorũ australia ptẽditur. Aput veteres sepati fuerũt a Capadocibus Cahones tamq₃ alteri⁹ lingue gentis. Ariarates eos Capadocie addidit qui primus Capadocum rex est appellatus Illi postea vsq₃ adeo in Capadocum linguã ac mores transiuere: vt nulla pegrine gẽtis signa remãserint: Cathaonia plana est lata ⁊ concaua. ⁊ omia fert pter ea que semper viret Montes cum alijs tũ Amanus a pte australi qui a tauro cilicie quodãmõdo auulsus est. ⁊ antitaurus in contraria abruptus eam intercludũnt vt Straboni videtur Sed Ptholomeus Cathaoniã inter taurũ ⁊ antitaurũ collocat vt q̃ taurum nõ ante Amanũ vocat q̃ siriã attingat In hac amnes Saur⁹ ⁊ Piramus. Macedones ⁊ qui post eos in macedonia regnauerũt decẽ pturas constituerunt Cesar ⁊ senatus qui archilao vita functo regnum in puinciam redegerũt vnã addidere quas nominare nil suauitatis habet. harũ alique ad minorẽ armeniã ptinent alique ad ipam Capadociã Cui eciam ysaurie ps cõiũcta est: inter has pturas vnã cilicã Starheiam appellarunt que vltra antitaurũ versus boreã iacet. In hac mõs est argeus oim altissimus: asie minoris centro primus Cuius cacumina semp niue albicant e q̃bus dicũt q̃ eo ascendũt (quãq₃ paucissimi sint) sereno celo equor vtrumq₃ pspici isicum. s. ⁊ poticũ: sub hoc monte sitã masacã Capadoces mrẽ oim vrbiũ habuere que etiã eusebia nuncupata est ⁊ magna cesarea Tota Capadocia frugibus abundat maxime frumento ⁊ pecore omnis

Armenie minoris termĩ ⁊ sit⁹.
Melitina regio.
Comagena.
Sophina.
Nicopolis.
Melas fluuius.
Orbisena regnũ
Orbolisena.
Cathaonia.
Capadocie maioris termĩ.
Cahones.
Cathoania.
Amanus.
Antitaurus.
Saurus.
Piramus.
Decẽ preture.
Argeus
Masaca vel eusebia seumagna cesaria.

Capadoꝝ fluui⁹ generis q̄ cum ponto australior sit frigidior tñ est. Capadorū amnis vt Plinius ait genti nomē dedit antea leucosiri dicebātur. ad dr̄iam scita rum qui extra taurū sunt colore adusto q̄ albiores essent nomē adepti.
Pōti descriptio his sedes apud halim fluuiū euxinūq; fuerūt. Seq̄tur pontus qui vt stra bo ait ab occidēti hali flumine clauditur: ab oriente Colchide: a meridie minori armenia: ⁊ ipa ꝑpria Capadocia: nec termini in hac parte satis certi ostendūtur Boreā pontus immitit. a quo nomē acceptū. Phtolo meus (vt añ diximus) Bithiniā pontūq; commiscuit quoniā pompeius Mitridate deuicto pontū bithinie adiecit. vt ex vtrisq; vna ꝓuincia effi ceretur quā Phtolomeus videtur describere. postea Romanoꝝ duces alias ⁊ alias ꝑtitiones eius fecerūt ⁊ ideo haud mirandū est si pōtus ip se alios atq; alios accepit terminos ⁊ aliq̄ñ a bosphoro tratio vsq; in col chidem ꝑcurrit aliq̄ñ in heraclia finē accepit aliq̄ñ alibi. nos in hac de scriptione strabonis limites posuimus.
Halis fluui⁹. Halis fluuius quē occidentalem terminū ponti possuim⁹ fontes habet in Capadocia iuxta Cambisenā: ⁊
Cambisena. multus ad occidentē fertur postea ad septemtrionē conuersus: leucosi ros in dextera. Galathas ⁊ paphlagonas in sinistra relinquit: ⁊ in euxinū exit nō ꝓcul a Calidone.
Figura pōti. Pontica regio haud multū lata fuit: ⁊ formaꝫ quodammodo pyramidis habuit: tanto magis arcta atq; reducta quan to in orientē vlterius ꝓcedit Nam circa pharnaciā: ⁊ trapezuntē pluri mum a minoris armenie mōtibus coercetur apud halim qui Galathas ⁊ paphlagonas disterminat basim habet. nec tñ hec latitudo amplior est sex centis aut octingētis stadijs a mari vsq; in Capadociā. Et in hūc mo dum vna trium parciū minoris asie absoluta est in qua armenia minor Capadocia ⁊ pōtus cōcludūtur. q̄ licet vsq; in hanc diem aliqua ex parte
Scda ꝑs asie mi noris. xp̄iane sint Turcoꝝ tñ imperio parēt. ¶ Nūc accedamus ad illā quā primā possuimus in qua tres eciā fecimus ꝑtes prima est que ꝓprie
Galacie termini asia dicitur Altera gallacia Tercia bithinia. de galacia prius dicendum quē orientalior est: huius termini sunt queadmodū nos partim ex phto lomeo: partim ex strabone atq; alijs accepim⁹ ab oriente Capadocia. ⁊ halis fluuius qui pontū disterminat. ab occidēti Bithinia: ⁊ asia. a me ridie pamphilia. a septētrione pontus euxinus.
Licaonia. Jn hac ꝑte Licaonia cō tinebitur. q̄ tocius asie mediū q̄dammō locū ⁊ arcem occupat.
Pisidia. Pisidie quoq; pars cōprehēditur austrū versus. ⁊ ad taurū exposita. circa pontū
Mariandini. paphlagones: ⁊ Mariandini sedes habuere. circa Heracliā vrbem que
Heraclia. abest a ponti ore vt Plini⁹ ait milliarijs ducētis ⁊ portū optimū habuit
Sinope ⁊ a millesijs erat cōdita sicut ⁊ Sinope oīm vrbium que in hac regione sunt clarissima. distat aūt sinope ab hostio ponti tribus milibus ⁊ quin
Carambis. gentis. ab heraclia duobus milibus. a carambi septingētis. est aūt Ca rambis ꝓmontoriū magnū ad septētrionē porrectū: arietini frōtis hñs formā: qd longo spatio ponto euxino incumbēs ipm bimarē videtur effi

cere. In hac parte Paphlagones inter mariādinos ⁊ halim fluuiū collo
cantur ⁊ rursum inter gallathas ⁊ euxinū Nam australes paphlagonie
partes Gallathis herent a quibus gallacia dicta est: cui ab occidēti Bi-
thinia ⁊ ꝓpria adiacet asia. ab oriēti pontus. a meridie Licaonia: quam
uis strabo inter Gallaciā ⁊ lycaoniā alam quādā phrigie collocauerit: ⁊ vs
q; in Capadociā extenderit: quē Phtolomeo in hac parte postponimus
Galatarū tres gentes fuere Trogini. Tolistobogi ⁊ Tectosages partē
que pontū respicit trogini habuere que tocius galacie optima est. Te-
ctosages versus maiorē Phriglā iuxta pisinūtē sedes obtinuere castel-
lo vsi cui Acira vocabulū fuit. Tolistobogi bithinijs finitimi fuerunt Et
phrigie que epictetus dicta fuit. post Gallaciā austrū versus vsq; ad ta-
rum inter Phrigiā ⁊ Capodociam Lycaonia. extēditur tota mediterra
nea. Hic lacus ē nomīe Tacta Capadocie adiacēs iuxta morimenā quē
strabo maiori phrigie dedit scd͠m quē nō fuisset Lycaonia gallacie cōter
mina queādmodū Phtolomeo visum est cuius opinionē sequimur In
hoc lacu sal nascitur atq; adeo facile circa res immersas congelatur vt
sepe cū funalē torquere demiserint salis coronas educāt ⁊ volucres aq̄s
eius alis cōtingētes ꝓpter salis cōcretionē facile capiātur In lycaonia
colles sunt frigidi ⁊ nudi ⁊ pascēdis onagris apti: vbi mīta aq̄ penuria ē:
nec inuenitur nisi in puteis admodū ꝓfundis sicut Soastris vbi aq̄ vēdi
tur. Taurus his ī locis apropiquat: cuius ps in septētrionē vergēs Ca-
padociā ⁊ lycaoniā terminat ad imminētes Cilicas trachiotas. lycaonie
etiam Isaurica est: taurum versus que duos vicos habuit: q̄bus alia loca
obtemꝑabāt Cum igitur isauria eā partē tauri occupauerit que inter ly
caoniam ⁊ Tracheā ciliciā excurrat: reliquā partē versus occidentē vsq;
apamia Piside tenuere. hinc ad tracheā ciliciā ac pamphiliā inde ad ly
caoniam pertinētes qui ꝑ tyrannides diuisi queādmodū cilices vicinos
latrocinijs vexabāt: inter hos Leleges quidā vagi olim admixti fuerunt
⁊ ꝓpter morū similitudinē ibi remāserunt Arthemidorus pisidarū tre-
decim ciuitates nominauit. quarū alie omino montane fuerunt alie vsq;
ad monciū ima descēderūt. ex vtraq; parte Phtolomeus Celenoꝝ iu-
ga apud Lycaonas collocauit. ⁊ sub his Laodiceā combustā ⁊ neapolim
⁊ Appoloniā. Lycaoniā beatus Bartholomeus in sorte p̄dicatiōis ac-
cepit quāuis postea vsq; ad victos iubēte spiritu profectus sacro marti-
rijo vitam finierit. atq; in hunc modū Gallacia terminata est. cum qua ⁊
paphlagones ⁊ Mariandinos ⁊ lycaonas ⁊ isauros ⁊ pisides ostēdim⁹
Nunc Bithinia se se offert Limites bithinie ab oriēte (sicut straboni vi
detur) paphlagōes ⁊ mariandini excipiūt ⁊ pars a ptecti septētriōe ma-
re ponticū qd ab hostijs saugarij vsq; ad os Euxini tendit qd iter Byzan
cium est atq; calcedonē. ab occidēte ꝓpontis: ad austrum mysia ⁊ phri-
gia que dr̄ epitectus siue hellespōcia phrigia. Nos in hac parte ꝓpriam

Paphlagones.
Galate.
Galataꝝ tres gē tes. Trogini.
Tectosages.
Acira. Tolistologi.
Lycaonia.
Tacta.
Lacus salis.
Soastris.
Isaurica.
Piside.
Leleges.
Celenoꝝ iuga.
Laodicea combusta. Neapol.
Appolonia.
S Bartholomeus
Bithinie limite

Asie minoris descriptio

Asiam colocam⁹: eiq3 mysiā ⁊ phrigiā adijciemus. Phtolomeus ad ori
entem bithinie terminos vsq3 ad partheniū flumē extendit Nobis Stra
bonem sequi placet qui sangariū amnē orientalē cōfiniū facit. In Biti
Calcedon.
niā vrbs est Calcedon sita in ore ponti In qua olim magna sinodus ce
Astacen⁹ sinus.
lebrata est. post calcedonē seqtur litus qd Astacenū sinū appellāt ad ꝓ
Nicomedia.
pontidē ꝑtinet. in eo cōdita fuit Nicomedia in cuius villa Magnus ꝯstā
Mors ꝯstātini magni.
tinus obijt. apud nicomediā tpē diocletiāi Cesaris seuissima persecutō
Cristianoꝝ viguit huic sinuij alius continuatur ad orientē solē recedens
Prussa ciuitas.
in quo Prussa ciuitas fuit que cijus antea dicebatur. Inter Phriges
Mysos ac bithinios determinare fines arduū est. Nam cū incole bar
bari ⁊ militares essent: ⁊ que vicissent nō firmiter tenerēt: sed modo eij
cerēt: mō eijcerētur cōsequēs fuit sepe mutari cōfinia. Strabo tñ inter bi
thiniam ⁊ esapi hostiū mysiā posuit: ⁊ mari cōtiguā fecit: ⁊ vsq3 ad totū
pene olympū ꝓgredientē. Phtolomeus duplicē mysiā minorē ⁊ mai
orem commemorauit: ⁊ vtrāq3 extra bithiniā in asia posuit nō ꝓcul ab
ida. Scylax Cariādrus dixit phriges ac mysios circa lacum ascaniū in
Bythinia habitasse. Dionisius vero cōditaꝝ vrbiū scriptor ait angusti
as que apud calcedonē ⁊ bysanciū medie sunt olim mysiū Bosforū no
minatas fuisse. Homer⁹ vero esapū mysoꝝ cōfiniū dixit ⁊ troum. olym
pus aūt mysius in ipa bithinia assurgit: cuius latera versus orientē vsq3
ad ascaniū lacum epictetus occupat. Epictetū vero aliam mysiacā aliaꝫ
Epictectus.
phrigiacā dixere. Mysiaca troianis ꝓpinqor fuit. Olympum incircuitu
Accole olimpi.
habitauerūt a septētrione bithinij ⁊ Mygdones ⁊ doliones. reliquū my
Doliones.
sij habuerūt: ⁊ epictetus. Quidā vero Doliones eos dixerūt qui circa
cisicū habitauere: ab esapo flumine vsq3 in Rhinda cū ⁊ dascilíticū lacū
Migdones.
post hos Migdones fuisse vsq3 in merleanoꝝ agrū. Mysiā mediterraneā
posuere ab olimpina regiōe vsq3 in pergameā ⁊ Caici campos descēdētē
Ex quo fit vt manifeste ad Asiā ꝓpriā ꝑtineat extra Bitiniā sita In me
Salon.
diterranea Bythynie regio memoratur Salon appellata pascēdis bo
Nicea.
bus idonea: vnde etiā salonēsis caseus dictus. Hic Nicea Bithini ē me
tropolis iuxta lacū ascaniū ⁊ campus ingens ⁊ valde felix circūstat. Ni
cea pri⁹ antigonia appellabatur hic iubēte Cōstātino famosa illa sinod⁹
celebrata est ⁊ perfidū arrij dogma recisum Ex lacu fluuius oritur quē
Barsa emporiū turcoꝝ.
pariter ascaniū prisci vocauere: is in ꝓpontidē cadit. Apud eū bursam
esse tradūt nobile turcoꝝ emporiū. ⁊ eoꝝ qui sunt in asia precipuā regi
am. Bithiniā prius bebriciā fuisse dictā Julius solinus affirmat. Dein
de Mygitoniam. postea a bythinio rege Bythiniā ⁊ i ea lybissam lacum
Nicomedie ꝓximū sepuchro hannibalis fame datū. ¶ Asiā nūc minorē
Asie ꝓprie de scriptio.
⁊ ꝓpriā aggrediamur: huic septētrionē Bithinia claudit. Aurorā modo
galacia: mō lycaonia ⁊ pysidia exhibet. occiduas ꝑtes maria extermināt
que a ꝓpontide vsq3 in cariā ⁊ doricā extendūtur. In anstro taurus oc

currit: Rursus minorē asiam in alias ptes subdiuidimus quarū prima
maior phrigia erit: altera Mysia: tercia troas: cum qua eolis concur⸗
rit: ⁊ aliquanto maior est Quarta ionia: quinta ⁊ vltima caria. Maior
Maior phrigia.
phrigia ab epicteto incipit ⁊ in austrū vergēs ad taurum vsq; ptendi⸗
tur. a sinistra Bithyniā ⁊ pysinuntē relinquēs. a dextra mysos: meonas
⁊ lydos: ⁊ caras. Hec partim mōtana est. partim campestris. nā ⁊ mō
tes attingit quos Pisides obtinuere. quibus ppinqua fuit apamia que
Pisides.
Cibotus dicta est ⁊ laodicea que phrigiarū vrbium maxime fuerūt. Sed
Apamia.
in celenorū iugis que ad lycaoniā ptinet vrbs fuit nomine Celenis. qua
Laodicea.
destructa anthiochus sother hoies transtulit in eam que postea apami
Celenis.
a dicta est. ⁊ vrbem appellauit denoie matris apamie Arthabazi filie q̄
seleuco nicanori nupta fuit. Vrbs in hostijs Marsie sita fuit qui amnis
mediam vrbem percurrebat ab ipa ortum habens. Sed vehementi ac
Marsia fluuis.
prono flumine in suburbanū delatus in meandrū exonerabatur. Insigne
hic emporiū fuit scdas post ephesum ferens laudes. ⁊ commune itali⸗
corum ⁊ grecorū hospiciū habuit. Meander igitur ex celenis ortus ca
Meander fluui⁹.
rutam vsq; p phrigiā labitur. quo in loco licum excipit. quem possemus
phrigie carieq; limitem facere Lysias preter mōtana regio ⁊ ipa phri⸗
Lysias. regio
gie datur: hec iugum quoddā habet qd abortu in occasum vergit. Huic
planicies vtrinque subiacet ⁊ vrbes fuere a septemtrione Philomeli
Philomeliū.
um: ⁊ ex altera parte Anthiochia. iuxta pissidiam que ptim in campo ia
Anthiochia.
cuit. pti m in colle. Phriges cristianam fidem receperūt ⁊ diu tenu⸗
erunt sed emersit apud eos Mōtanus quidā qui se paraclitū nomina⸗
Montan⁹ hereti
uit. gentemq; illā infecit cum quo mulieres prisca ⁊ maximilla relictis
cus.
viris suis incedebant. ⁊ illius inspiratione prophetisse dicebantur. mul
tisq; erroribus ⁊ phrigiā ⁊ vicinas regiones impleuerūt. Hec de ma⸗
iori phrigia. de epicteto que minor fuit iam diximus. Mysiam duplicē
Misia duplex.
esse dixere. alteram olympinā Bythinie ⁊ epicteto continuā. cui culto
res ab histro venisse Arthemidorus affirmāt: alterā pergamenā que ab
olympicis in caicū pergit. Harū circū scribere terminos operosum ē
qm̄ ⁊ phriges ⁊ lydi ⁊ meōes itermixti fuerūt neq; seperare eos facilie est
Dicem⁹ ergo de mysis lydis ⁊ meonibus simul: ⁊ vnā ex omibus puin⸗
ciam faciemus. earū que mediteraneā. que ab olympo ⁊ bythinie finib⁹
vsq; in ioniam versus meridiē protenditur. ab orienti maiorē phrigiarū
ab occidēte troadē relinquēs. Intra mysiam omis Ager ptinetur qui
Ager misie.
ab olympo ⁊ ida mōtibus vsq; ad caici fontes p mediterraneā ptendi⸗
tur: ⁊ qm̄ lydi ⁊ meones iter mysos pputātur vlteri⁹ i austrū vsq; in agrū
sordicensem trās hermū amnē ⁊ laodiceā caistrianā mysia excurrit By
thinie nō nichil cōpre hendēs In qua est olymp⁹. In his terminis mōs
Timolus cōcluditur ⁊ Sypilus ⁊ conbusta regio ⁊ theutrania. ⁊ perga
Timolus mōs.
menus ager. ⁊ thebanus qui supra adramitū fuit Caicus amnis regio
Sypilus

Asie minoris descriptio.

nem valde bonam ⁊ tocius fere mysie optimā percurrit. cuius princi-
Pergamus.
patum Pergamum obtinuit. Insignis ciuitas que diu sub athalicis re
gibus fortunata fuit: ⁊ postea romanorum ꝓuincia facta Tantum ē qđ
de mysis ac lydis explicare placuit. quāuis eciā inter caras ⁊ maiores
Troas.
phrigias vsq; ad taurū lydorū mysorūq; nōnulli ꝯcurrerint. Troas fa
ma ꝑcelebris: mysie ad occidentē subiacet tota mari exposita. Home-
rus ab esopo. vsq; ad caici fluminis hostia fines ꝑduxit Sed addimus
id terre spaciū qđ ab hostio rhindaci fluminis est vsq; ad esopū vt oram
cizicenam includamus quā Phtolomeus ꝓprie asie dedit. q etiā mi-
norem phrigiā troadi cōmiscuit. nos eam Bythinie applicauim⁹ olym
Eolis.
po mysie adiacentē: Sed quoniā Eolis troadi ꝑmixta fuit eaq; vsq; ad
hermum fluuiū ꝑcurrebat non ab re fuerit ad eundem limitē meridiē
versus extēdere troadē vt inde rhindaco. hinc hermo claudatur. quāuis
Cizicus.
nonulla ionie loca ad dexterā hermi iacent. Cizicus insula fuit quingen
torum fere stadioꝝ ambitu. admodū ferax. ⁊ duobus pōtib us. iuncta
continēti que iuxta pontē eiusdē nominis vrbem habuit. ⁊ portus duos
clausos ⁊ naualia. A cizicena regiōe ⁊ locis esapo ⁊ granico vicinis vs-
Ora ꝓpontidis.
q; abydum ꝓpontidis ora ꝑducitur. que ad troadē ꝑtinuit. Ex abydo
Ilij.
vero vsq; ad lectum ꝓmōtoriū ⁊ Ily ⁊ Tenedi ⁊ troiane alexādrie regio
Tenedi regio.
fuit His q; omibus ida imminebat. a lecto vsq; ad caicum complura a
Troiane alexandrie regio.
lia loca fuerūt. q̄bus ex aduerso lesbioꝝ insula cōsurgit q̄ omia Troia-
norum fuere ꝑ principatus octo vel nouē administrata. q̄bus post dele
Ida mons.
tum ilion eoles se se immiscuere a ciziceno agro vsq; in caicum troadis
Lesbos insulá.
terminū Sed Eoles vlterius ꝓcessere vsq; ad hermū: cumanū agrum
Eoles. Adrastia.
⁊ phocēsem occupātes vbi ionie fuit inicium Adrastia ciuitas ⁊ regio
Mare asiā ab europa disterminās
circūiacēs inter priapū ⁊ pariū fuit. Lambascus ⁊ Abidus vrbes pro
pontidi ⁊ hellesponti adiacent. vbi est illud mare septē stadioꝝ qđ asiā
Iliensium regio
ab europa disterminat: hinc seq̄tur regio iliensium ⁊ troiani campi vsq;
Campi troiani.
ad idam Nec longe hinc est Tenedos insula distans a cōtinente q̄dra-
Tenedos insula
ginta stadijs cuius ambitus continebat stadia octoginta. Lesbos olim
Lesbos.
non solū Eolica. sed eolicarū vrbium altera metropolis fuit ⁊ vniuerse
troadis imperiū obtinuit. ambitus eius stadiorū centum supra mille a
borea in austrū ꝓtensa. quingenta ⁊ sexaginta stadiorū lōgitudinis hn̄s
Chius.
feraci agro ⁊ multa materia ad classes ꝯficiendas idonea. Tantū a Chio
Lemnus.
Lemnoq; distans quantū a Tenedō intra quinquagita fere stadia. vrbes
Mithelme.
in ea fuere memoratu digne. ex quib⁹ Mithilene adhuc extat ⁊ ab ea nūc
Ionia.
insula vocatur. Ionia eoli succedit que ab hermo fluuio ⁊ vrbe Phocea
Caria.
meridiē versus vsq; ad Mylesioꝝ ⁊ caricoꝝ mōciū possidi uū iuxta mare
procurrit. Cariā quā ꝓprie asie vltimā ꝑtē fecimus. Strabo a borea me
andri flumine clausit. ab occidēti hycario ⁊ myrthoo pelago: a meridie
Rodiensi. ab ortu Lycijs ⁊ alijs gentibus. magnā que Tauri montis ꝑ

tem in Caria cōclusit: orā omnē Rodiā ei attribuēs que meridionalis ē. Nos ptitiōi nostre inherentes Cariam intra meandrū et montē taurū collocabimus. Reliqua lycie attribuemus. quāquā Miletum et alia plerasq maritima loca Jonie attribuerimus. Jn hac est Halicarnasus que prius Zephira dicta est. et carie principum regia fuit circa initiū tauri sita ex qua fuit herodotus historicus. huic adiacet Cous insula Rodiorū quā lōgoū hodie vocāt. ¶ Restat minoris asie tercia ps que trās taurū appellatur obiecta noto. in hanc lyciam pamphiliā et ciliciā collocauimus. Lycia vt ptholomeus voluit. et ab occasu. et a septentrione Asiā ppriā habuit. ab ortu pamphilie ptē. a meridie lyciū mare. nec strabo ptholomei sentētie multū aduersatur. quāuis lycie terminos angustiores ab occidēti fecit. multa eīm extra taurū Carie tradiderūt. q̄ nos lycie cōcedimus. totā scz orā Rodiensem que a feonicis pmōtorio vsq ad dedala ptenditur et insup totā doricā Regionē. Jn reliquis cōcordes erim⁹. Prima igitur lycie pars dorica cheronesus erit. q̄ Mirthoo Rohdiēsiq pelago cincta. vltimū asie angulū ad occidētē ac meridiem occupat. quēadmodū Bithinica cheronesus borealē et occitentalē: alterū tenet angulū. Nā his veluti duabus columnis basis ipa sustinetur Asie: siue vel duo cornua dicere: quorū alterū traciā respicit: alterū. Cretam: oram helesponciā in medio cōstitutā: quasi bouinā frontē habēcia et si nō est hic: atq inde par distancia. Circa schinuz. Dorice ceheronesi in australi parte mons fenix est omnium eius regiōis altissimus. in cu⁹ insummo castellū fuit eiusdem nominis: postea Cnidus pmōtoriū qd nostra etas chrij caput appellat et ciuitas. que portus duos habuit et in fronte insulā post ea Cnidum in septētrionali latere Coorū insule et halicarnasus: in australi vero parte litus et Regio Rodiorū erat. Rodus autē īsula xc. ac. xx. stadiorū ambitu patet scdz nostram destriptionē: Lycie opposita. scdm Phtolomeū et strabonē carie: inter asiaticas insulas tercia: Lesbus eīm et Cyprus Maiores habentur: Rodij tamē rerū gestarum gloria p̄ualuerūt Multa hec ciuitas Rodia p ciuilia Romanorum bella ppessa est: Nec sub grecorū imperio calamitatib⁹ caruit Sz postquā saraceni egiptū et siriam: turci vero asiam obtinuere longe maioribus cladibus sbctā fuit: et aliqñ venetorū iugū: aliqñ aliorū Cristianorum ptulit: neq vllo pacto turcorū viribus restitisset: nisi religiosi milites: qui beato Joanni dicati sunt: insule eius curam suscepissent. hij eīm post perditā hierosolimā in eam se se receperūt: et vrbem pene dirutā istaurentes naualiaq et classes reformātes nō solū insulā ipam tutati sunt Sed cyprijs et alijs finitimis xpm colentibus magno p̄sidio fuerūt q̄rū virtute quicq̄d in oriente nostre religiōis est cristo seruatū fateri licet: Castellum sancti petri: qd in cōtinenti munitissimū magno sumptu custodiunt Rodij: nō paruo vsui cristianis est: qui manus turcorū incidūt

Halicarnasus.

Cous insula.

Tercia ps asie minoris.

Lycia.

Dorica cheronesus.

Bithinia cheronesus.

fenix mons.

Criumetopon q̄ dr etiā Cnidus

Rodus insula.

Castellū scti petri.

Mirū d canib^9

Sępe eo fugientes saluātur. Canes ingētes noctu extra muros excubāt de quibus fama est: qd cristianos odore cognoscant: eisq adventātibus blandiuntur: Turcos aūt latratu prodant 7 morsibus insectantur. Sed ad lyciam redeamus inter cuius vrbes maximas Archemidorus enumerat Patarā 7 Mirā quas inter cristianos fecit celebres historia scti nicolai. alterius em̄ earum ciuis: alterius p̄sul erat. Beatus Cristophorus apud lycios Martiriū accepit in ciuitate Samone quē virgis ferreis attritū: 7 flammis exustum: diuina virtute saluatū ferunt. Postremo sagitarū ictibus cōfossus: dū cōstāter i xpi ꝯfessiōe ꝑsisteret: capite obtrūcatum: Sed nostra etate lycij om̄es in potestate turcorū facti rectā fidē amiserunt. Pamphilia tota mōtana ex tauro im mare ꝓcumbit: ab orienti trachee cylicie iuncta: ab occidēti climaci mōti seu masitito qui lyciam disterminat. pyside ei a septētrione incūmbūt qui taurū obtinent cuius tota ꝑternauigatō sexcentoꝝ 7 q̄draginta stadioꝝ spaciū continet Pamphilia sicut 7 relique asie ꝓuincie sacrosanctū Cristi ewangelium suscepit. postea de via vite recessit: sceleratū Machumetis dogma 7 inanes secuta fabulas: 7 in hoc vsq tempus delirat Turcoꝝ imperio subiecta quibus ad voluptatē humano generi amicam multa permissa sunt Sed iam ad cyliciam transeamus Cylicia prius ad pelusiū vsq Aegipti pretendebat: lydia: pamphylia: Capadocia Armenis: ac medis sub imperio cilicū ꝯstitutis. Mox ab assirijs edomita in breuiorē modū scripta est: ab orienti Amano clauditur: a septētrione tauri iugis: ab occidente pamphilia 7 plurima iacens campo: In australi latere Sinu lato mare issicum recipit. Ciliciā duplicē esse diximus: alterā tracheam: alterā Cāpestem Trachea ōram maritimam ꝑ angustiā habet: 7 nullū vel raro locum in plano. Taurus ei incūbit: male habitatus vsq ad latera Borealia: que circa isauriam 7 omonades existunt: vsq in pisidiā Incipit aūt Trachiotis Cilicia a Coracesio: 7 vsq magnopolim excurrit Campestris vero a magnopoli 7 Tharso issum vsq ꝑtendit: cui ad Boreale Taurilatus Capadoces adiacent In cilicia Trachea ciuitatē hodie magnā esse dicunt: quā Satalia vocant 7 oppositū mare sataliciū pelagus: quod angustijs Cypris proximū ferunt: 7 opidum esse non paruū Scandalarū appellatū cui^9 dn̄s viginti milia hoīz armare posset: qui quāq Turcus sit Caramanū tamē 7 ottomanū inimicus: Rodijs amicicia iūgitur In altera autē Sole ciuitas insignis circa issum iacet q̄ deinde Pompeiopolis appellata est 7 tarsus patria appostoli pauli quā Cidnus fluuius mediam ꝯfluebat Issus aūt fuit opidū a quo sinus isicus dictus est vbi sunt porte que cilicū siroꝝq cōfinia appellātur: ꝓpe quas erat Seleucia prima ciuitas sirie Ciliciā Campestrem Caramanus obtinet: qui scdo inhonore apud Turcos habetur is etiam minoris armenie. 7 Capadocie ꝑtē possidet; q̄draginta milia armatorū cū necessitas ingruit in campis ha

Patarā.
Mira.
Sctūs cristophorus Samone.
Pamphilia.
Cilicia.
Trachea cilicia
Cāpestri cialicia
Satalia ciuitas
Scandalarū turcus.
Sole ciuitas.
Pompeiopolis
Tarsus: Issus.
Selencia.
Caramanus turcus.

hẽs Reliqua q̃ extra Taurũ in asia sunt Octauianus habet:exceptis q̃ scandalari domin⁹ possidet. Hactenus de cilicia ⁊ asia: quã minorẽ Diximus. Sed quoniã Cyprus ei ad austrũ iacet de hac simul agendũ est qua peragnita finis erit asiatice descriptionis. Cyprus inter maiores nostri maris insulas locũ sibi vendicat: cuius septẽtrionales ptes Trathee Cilicie opposite sunt: ibiq̧ cõtinenti ꝓxima ẽst: oriẽtales isico sinui occidẽ tales Pamphilicũ alluit pelagus: Australes egipciũ. Ambitus insule trium milliũ ⁊ q̃dringẽtoꝝ: ac viginti stadioꝝ sinũ se inferenti dr Longitudo A clidibus in a chamãtẽ ꝓmõtoriũ pedestri itinere mille ⁊ quadringẽt orũ ab oriente in occidentẽ ꝓgredienti. Clides duas insulas vocauerũt: ad orientales ptes añ Cyprũ site: que a pyramo sta dijs distat septingentis in qua hodie metropolis ⁊ regia ẽ Nicosia: Insulã ferme tota australior est paralello qui p rodũ ducitur virtute n ulla insularum inferior: nam ⁊ vino abundat ⁊ oleo frumẽti quoq̧ satis habet eris etiam metalla in ea fuerũt in q̃bus vitriolũ ⁊ rubigo eris nascebatur: ad medicine vsum idonea. Canna mellis multa in Cypro repitur ex qua Zucharũ excoq̃tur: ex pilis quoq̧ Capraꝝ pannus cõficitur: cui Zsambelloto nostra etas nomẽ dedit: multas res insula ad alias gentes mittit: ex q̃bus lucra nõ pauca redundant: alienis nõ multũ eget sed aerem parum salubrẽ habet: tota insula delicijs incũbit. hec ex multis pauca in asia quã minorẽ dicũt cõmemorasse sufficiat: nũc ad sirijã accedamus in qua primus hõ visus: in qua Cristus natus ⁊ alitus humanũ genus p crucẽ redemit ⁊ viam qua celũ peteremus apperuit.

Ciprus. Clides. Nicosia Zsambletũ. Laus sirie.

Compendiosa sirie descriptio ex Isidoro.

Siriam sirus quidã phibetur indigena suo vocabulo nũncupasse. hec ab oriente fluuio eufrate Ab occasu nostro mari ⁊ egipto terminatur. a septẽtrione armenia ⁊ capadocia. A meridie sinũ arabicũ habet. Situs eius porrectus in immẽsam longitudinẽ. in latitudĩe angustior habet aũt in se ꝓuincias cõmagenã: ⁊ fenicẽã: ⁊ palestinam cuius ps est iudea: absq̧ sarracenis ⁊ nabatheis. Cõmagena ẽ prima ꝓuincia syrie: vocabulo cõmagẽ vrbis nũcupata: q̃ quondã ibi metropolis habebatur: huic est a septẽtriõne Capadocia: ab ortũ mesopotania a: meridie syria: ab occasu mare magnũ fenix cathemi frater de thebis egiptiorũ in syriam ꝓuectus apud sydonẽ regnauit: eamq̧ ꝓuinciam ex suo nomine feniciã appellauit. vbi est tyrus ⁊ sidon Habet autẽ arabiam ab oriente: mare rubrũ a meridie Palestina prouincia philistim vrbem metropolim habuit: q̃ nunc dr ascalon ex qua ciuitate omis circa eam regio palestina est nũcupata: huic ab oriente mare rubrũ oc-

Siria. Partes sirie. Cõmagena. Fenicia. Palestina. Ascalon

currit A meridiano latere india excipitur a septētrionali plaga tiriorū finibus clauditur. ab occasu egiptio limite terminatur. Judea ex nomine Jude est appellata ex cuius tribu reges habuit. Hec est palestina regio q̄ prius canaan dicta est a filio cam. siue a decē chananeorū gentib⁹ quibus expulsis eandē terram iudei possiderūt. Inicium Longitudinis eius a vicu arsa vsq̧ ad vicum iuliadē porrigitur: in quo iudeorū pariter ac tijriorū cōmunis habitatō est. Latitudo aūt eius a monte libani vsq̧ ad tijberiadis lacum extēditur. In medio aūt iudee ciuitas Hierosolima est: quasi vmbilicus regionis tocius. Terra est variarū opū diues: frugibus fertilis: aquis illustris: opima Balsamis. Unde scdm elementorum grām existimauerūt iudei eam promissam patribus terram fluētem lacte ⁊ melle. cum hic illis deus resurrectiōis prerogatiuā pollicere tur. Samaria regio palestine ab opido quodā nomē accepit: qd vocatur samaria. ciuitas quondā regalis in israel: q̄ nunc ab augusti nomine Sebasta nūcupatur. Hec regio inter iudeā ⁊ gallileā media iacet incipiens a vicu cui nomē est eleas: deficiēs in terrā attrabato. Situs ei⁹ natura cōsimilis: nec vllo differēs a iudea. Gallilea Regio palestine vocata est: qd gignat cādidiores hoīes: q̄ palestina: hec aūt est duplex: superior ⁊ inferior sibi tn̄ cōnexe: sijrie ⁊ fenici adherentes. Terra earum opima ⁊ ferax ⁊ fructibus satis fecūda. Pentapolis regio in cōfinio arabie ⁊ palestine sita: dicta a quinq̧ ciuitatib⁹ impiorū q̄ igne celesti ↄsūpti sūt terrā oli vberima: nunc aūt desēta atq̧ exusta. Nā ꝓscelere incolarū de celo descēdit ignis q̄ regionē illā in cineres eternos dissoluit: cui⁹ vmbra ⁊ species in fauillis ⁊ arboribus ipis etiā aduc videntur. Nascūtur eñ ibi poma virēcia sub tanta spē maturitatis: vt edendi desideriū gignāt: si quę carpas fatiscūt ac resoluūtur in cinerē: fumū exalant quasi aduc ardeāt. ¶ Nabathea iacet inter Arabiā ⁊ iudeā ⁊ surgēs ab eufrate in mare rubrūm porrigitur. ⁊ est pars arabie. Arabia aūt tota si in orientē respicias ad dexterā adiacet īter sinū arabicū seu maris rubri ⁊ ꝑsicū. Supra arabiā ad aquilonē ⁊ ad sinistrā Sirie est mesopotania inter Tigrū ⁊ Eufratē flumina. ab oriente Tigrī habēs ab occidēte Eufratē. a meridie babiloniā. sed hec ⁊ alia que de asie maioris situ dicenda essent iam accipi pñt ex his que de tauri mōtis ⁊ sex ptibus asie supra diximus ꝑtim ex longitudinibus ⁊ latitudinibus regionū quas ex Phtolomeo fideliter depromsimus

Judea. Canaan. Lōgitudo iudee. Latitudo iude. Jerusolima. Samaria. Sebasta. Galilea. Pentapolis. Nabathea. Arabia. Mesopotania.

Africe descriptio ex paulo orosio preter egiptum.

Placet etiā de africe regiōibus succinctim aliqua dicere: cū iam europe ⁊ asie ptes pstrinximus sumētes iniciū ab egipto vt sic scdm solis motū tendamus in occidentem. Egiptus ab oriente iudee: arabie petree ⁊ mari rubro cōiūgitur. ab occasu habet libiam Cirenaicā a septē

Egiptus.

trione ptem maris nostri que olim pelagus egipciacū vel phāriū3 nūnc mare magnū vocatur: latus aūt eius meridionale vsq3 ad ethiopes extē ditur. Regio celi imbribus insūeta solus Nilus inundans eam irrigat 7 fecundat vt frugibus multā partem terre alat Ceterorum quoq3 ad eo abūdās vt necessarijs mercibus etiā orbē terrax impleat. Caput egipti Alexandria Soldanus qui toti9 africe 7 sirie ac arabie 7 multis alijs regionibus in asia maiori imperat in egipto sedem habet Regia eius est Cayrus olim babulis 7 noua babilonia appellata ¶ Libia Cirenaica 7 Pentapolis post egiptū in parte affrice prima est hec incipit a ciuitate Paretonio 7 mōtibus Cathabatmō. Inde secundo mari vsq3 ad aras philenorū extēditur. post se habet vsq3 ad oceanū meridianū gentes libiorum Ethiopū 7 Garamantū. Huic est ab oriente Egiptus. A septemtrione mare libicum. ab occasu Sirtes maiores 7 Troglodite. contra quos insula Calipso est A meridie ethiopicus oceanus ¶ Tripolitana prouincia vel regio arzugū dr vbi leptis magna ciuitas est. quāuis Arzuges p longū africe limitē generaliter vocētur. Habet ab oriēte aras philenorū inter Syrtes maiores 7 Trogloditas. a septentrione mare 7 Libicum 7 Sirtes minores. ab occasu Byzacium vsq3 ad lacum salinarum. A meridie Barbaros Getulos Natabres 7 Garamātas: vsq3 ad oceanum Ethiopicum pertingentes. Zeugis prius non vnius conuentus sed tocius prouincie generale nomen fuisse que Bizacium zeugis 7 numidia dr fuisse inuenim9 sed Byzacium vbi Hadrumetus ciuitas Zeugis vbi Cartago magna Numidia vbi Hipos regius 7 Nisiccada ciuitates sunt: habet aūt hec tota puīcia ab oriente sirtes 7 lacū salinarū: a septētriōe mare nostrū qd spectat ad siciliā 7 Sardiniā insulas ab occasu Mauritaniam Sitiphensem a meridie fontes vzare 7 post eos ethiopum gentes peruagantes vsq3 ad oceanū Ethiopicū. ¶ Sitiphensis 7 Cesariensis Mauritania habet ab oriente numidiā. a septemtrione mare nostrum ab occasu flumē Maluā: a meridie montē astrixim qui diuidit inter viuā terrā 7 arenas iacentes vsq3 ad oceanū 7 oberrat Gangines Ethiopes. ¶ Tingitana Mauritania vltima est africe. hec habet ab oriente flumen maluā a septētrione mare nostrū vsq3 ad fretum Gaditanum qd inter habilen 7 Calpen duo sibi cōtraria pmōtoria coartatur. ab occidēte Atlantē montē 7 oceanū atlanticū. sub africo Hesperium montē: a meridie gentes Autolū quas nūc Galaules vocant vsq3 ad oceanum hesperiū cōtingētes. hic est terminus africe.

Nilus.
Alexandria Soldanus.
Cayrus. alias alkair Libia cirenaica. Pentapolis. Paretoniū ciuitas. M. Catabatmon Are philenox. Garamāti Sirtes maiores. Troglodite. Calipso insula. Tripolitāa Arzugū regio.
Sirtes minores
Lacus salinax.
Getuli. Nathabres. Zeugis.
Bizacium. Hadrumetus. Numidia. Hipos regius. Nisiccada. fontes vzare. Sithiphensis. Cesariensis Mauritania.
Malua fluuius
Mons astrixis
Gaugines ethiopes. Tingitana. Mauritania

Terre sancte aperti9 descriptio fratris Anselmi ordinis Minorũ de obseruãcia.

T quisq3 facilius cognoscere valeat sitũ insigniorũ locorum que in circuitu sunt sancte ciuitatis Hierusalē: quadriphariã ea sic distinguimꝰ vt qdã sint Australia: quedã occidētalia: quedã aqlonaria: ⁊ quedã orientalia de qbus scdm ordinē more nostro oim verbor curiositate abiecta scdm ordinē dicemꝰ. Et primo de australibus inter que sacra Betleē principatũ teneat: distãs ab Hierusalē fere dimidia scda leuca hec est magno nostro Miliari qd includit quinq3 miliaria italica. Leuca em̃ ꝯtinet tria miliaria italica ⁊ nõ plura. ⁊ sic in sequētibꝰ ea vtemur. Exeũdo igitur de ierusalē v̄sus meridiem ad bethleē. ad sinistrã partē iuxta irl'em est mõs Syon vbi Salomon fuit coronatꝰ ⁊ inunctus. Et inuertice illius mõtis est domꝰ mali cõsilij vbi primũ cõsiliũ tractatũ est de nece dñi. Item in eadē via v̄sus bethleem q̄si in medio vie inter irl'em ⁊ bethleē est locus vbi stella reapparuit magis: qñ recesserũt de irl'em v̄sus bethleē ad querēdũ puer Jesum natũ. Et ibi est septennis indulgēcia. Et ē ibi cisterna in eodē loco Ab hinc ꝓcedēdo v̄sus bethleē p paruũ spaciũ est locus vbi est monasterium vbi helias mãsit ⁊ fecit penitēciã. De hinc vltra est ager vbi ciceres cõuersi sunt in lapillos. Vltra v̄sus bethleē est Sepulcrũ vbi sepulta fuit Rachel distãs a bethleē vno quartali miliaris iuxta viã irl'mitanam. Inde venitur ad ciuitatē inclitã quõdã bethleē. q̄ est in tribu iuda vbi fuit caput ipius dauid regis iudeorũ ⁊ mõ est ad instar opiduli ꝑui aliquot domus habēs in cumulo. In hac bethleē est eccl'ia pulcherrima ⁊ miro mõ disposita ex quadratis lapidibꝰ obtectis tabulis ĩ pietibꝰ de marmore. q̄ ecclia h3 tectũ cedrinũ ĩ tignis ⁊ tegulis imputrescibile. desuper obtectũ laminis plumbeis p totũ ad crucē habēs duas capellas ex opposito chori vnã a dextris: aliã a sinistris. Huius ecl'ie nauis est satis oblonga ⁊ ampla habēs xl. columpnas marmoreas rotũdas ⁊ pulcherrimas q̄druplici ordine situatas. Et lõgitudo nauis ecl'ie eiusdē ē xl passuũ. i. scd3 ꝯsuetũ modũ gradiēdi q̇s passus vocãt pedes. De latitudine habet xx. passus pedũ mõ p̄dicto. In parte meridionali dicta nauis: ecclesia habet xiij. fenestras. In aqlonari xi. ⁊ hee fenestre in altũ habent vt puto v cubitos vel circa In latu3 duos vel circa: glebate cemēto ⁊ obfuscate ne appareat eius pulcritudo vel aurum qd adhuc in parietibus alicubi apparet nõ abrasum p saracenos. Pauimentũ aũt huius ecl'ie est de lapidibus marmoreis quadratis planissimũ ⁊ lenissimũ cũ lubricitate. Chorus aũt eiusdē ecl'ie est v̄sus orietē vsq3 ad parietē orietalem Et habet de longitudine xxx passus seu pedes. In latitudine xij. Juxta Chorũ ad pꝫem sinistrã v̄sus oriētē est altare innixum parieti orientali in loco illo vbi magi cũ muneribus p̄parauerũt se ad offerendũ munera

Marginal notes:
Distãcia bethleē a hierusalē.
Miliare
Leuca.
Syon mõs.
Domus ꝯsilij de nece xpi.
Apparitõ stelle.
Monastriũ helie
Ciceres cõuersi in lapillos.
Sepulcrũ rachel
Betleem.
Tēplũ egregiũ.

ra Et ibi est indulgécia septé annorū. Et iuxta istum locū ē fons vbi stella dr cecidisse pacto officio magorꝝ. Ad partē aūt dextrā chori respectu orientis e st altare innixū parieti orietali vbi dñs Jhūs paruulus est circumcisus. Et ibi est plenaria indulgécia a pena ⁊ a culpa Chorum autē predictum tenēt greci. Sub choro directe ad xvj gradus descēdendo (sicut ad celariū) est rupes hodie deplanata ⁊ auro florisata in testudine quadrangularis sicut capella habēs in lōgitudine xx passus pedū seu pedes Jn latitudine circa sex cubitos. Jn pte aūt orientali parietis seu rupis illiꝰ ē cauatura vbi dñs Jhūs puerulus est natus de sanctissima virgine. Et in eodem loco illius cauature est altare sub quo est fouea paruula non ꝓfunda facta ꝑ caractere vbi beatissima vgo Maria primū reperit filium suū recēter vagientē. Et ibi est plena indulgencia Et ibi est deuotio maxima oīm xpianorꝝ qui omnes quociens intrant ibi se prosternunt Ad partem dextrā ꝑdicti altaris seu loci natiuitatis xpi respectum habēdo versus orientē: descendendo īfra tribus gradibꝰ: nō tñ directe versus meridiem: sed inter meridiē ⁊ occidentē est cauatura seu ꝑsepe cauatū in quo bos ⁊ asinus dūtaxat poterant locari: ⁊ vas lapideū seu linter in quo dñs Jhūs a sua bñdicta matre absconditus ē ⁊ iste lectulus q̄drngularis in lapide albissio sub testudine de quo vase aīalia pastum sumebant Et ibi est plenaria indulgécia Et ibidē etiam est altare. Et hanc capellā soli fratres nostri tenent. Nec intromittūt in die natiuitatis alias nationes in capellā nisi pactis diuinis. Nam tūc Gardianus noster singulis diebus natalis domini in quolibet anno illo die cōducit aliquos thurcos vel saracenos ad custodiam ostij qui nō ꝑmitunt alios xpianos scismaticos intrare sed ꝑcuciūt ⁊c. Juxta dictā ecc̄iam est claustrū fratrū in quo est sepulcrū gloriosi Jheronimi vbi cōposuit bibliotecā in terra q̄si in celario. vbi tantū est vna fenestra desup Jbi em̄ fuit recōditū corpus eius. ꝓ postea ē trāslatū Romā. ibi etiā beati Eusebij corpus req̄escit. Quidā soldanus videns illius sacre ecc̄ie mirificū de tabulis marmoreis ornā dratis ornatum sicut ⁊ in pauimēto cogitauit de tabulis illis sectis quare palaciū suū in Cayro: et venietibus artificibus ⁊ Soldano ad destruendam ecclesiam quam helena sancta composuerat volentibusq̄ primum lapidē seu tabulā deponere subito serpens magnus apparuit reptans super lapides diuidens eos per medium ⁊ terrens illos artifices cuius vestigia dicūtur apparere in tabulis: quod cernens Soldanus territus cūm artificibus abscessit. Ultra bethleem versus orientē aliqualiter ad aquiloné declinādo ꝑ desertum in valle ē locꝰ vbi beata virgo maria dicitur ꝑnoctasse fugiendo in egiptū cū puero ꝓpter herodis seuiciā distās ab ecc̄a ꝑdicta quinq̄ vel sex stadijs Et ibi eos reduxit ad viam rectam angelus Ab hoc loco versus orientē ⁊ a bethleē ad vnum mediū miliare nostrum vel vnū quartale miliaris est locus qui vocabatur tur-

Locus ꝑparatōis munerum magorꝝ.

Locus circūcisiōis xpi.

Locus natiuitatis xpi.

Presepe dñi.

Sepulchrū s. Jeronimi.

Sepulchrū s. Eusebij.

Miraculum.

Locus q̄etis s Marie fugiētis in egiptū.

Ubi pastoribus nūciata est natiuitas christi.

ris gregis. vbi angelus nũciauit pastoribus natiuitatẽ xpi qui vigila-
Paule habitatio. bant sup gregẽ In quo loco beata Paula fecit sibi magnũ edificiũ seu
claustrum virginũ cuius adhuc vestigia apparẽt. De bethleẽ ad tres
leucas quasi ad duo miliaria nr̃a vel min9 est mõs altus cui adiacet villa
Rama excelsa. Rama excelsa de q̃ videtur quasi tota arabia vsq3 ad montẽ Seijr ⁊ oĩa
loca circa mare mortuũ: videtur etiã Ebron. videtur ⁊ totũ litus maris
Mons Engadi latibula dauid. magni a Joppen vsq3 Gaza. De bethleẽ ad vj leucas sunt montes En-
gadi cõtra orientem ⁊ loca tutissima latibula dauid. De bethleem ad
Ebron. quinq3 milaria nr̃a versus meridiẽ ẽ Ebron vrbs antiquissima philistino
rum Et est adhuc hodie taz magna sicut Schadecz. Ibi in eodẽ loco se
Sepultura patriarche: pulti sunt Adã cũ Eua Abrahã cũ Sara Jsaak cũ Rebecca Jacob cũ
Lija. Hij quatuor patriarche cũ p̃dictis vxoribus suis tumulati sunt in
Spelunca duplex. spelunca duplici Ubi ẽ hodie pulchrũ fortaliciũ ⁊ ibi fuit quodã eccl̃a ⁊
fuit sedes kathedralis a xpiãis quodã edificata. hodie a saracenis possi
detur sicut ⁊ tota ciuitas. Non lõge ab hac eccl̃a q̃si ad quatuor stadia
idest fere quasi adrupellã vbi sctũs Stanislaus est occisus: ab eccl̃a san
Ager damascenus. cti bernhardini: est ager damascen9 vbi fuit primus hõ formatus de li
mo terre De quo dr̃ formauit deus hoiem de limo terre Inueni scri-
ptum in ptibus orientis q̃ hec terra ab incolis comeditur ⁊ p egiptũ
venalis portatur Et quãto pfũdius vel lacius foditur tantũ dei disposi
tiõe anno finito reintegrat9 repitur. sed mihi hoc nõ est pbabile Et iste
ager est in valle Et in illo loco fui cũ xx fratrib9 associat9 p saracenos Ul
tra agrum damascenũ in alio mõte quasi ad iactũ binũ sagitte est spe-
Locus lacrimarũ adam ⁊ eue. lunca in quadã ruppe In qua Adam ⁊ Eua fecerũt penitenciã ⁊ luxe-
runt Abel occisum centũ annis Et ibi est mõ aqua ⁊ vocatur mõ locus
Mõs mambre lacrimarũ. Juxta Ebrõ versus meridiẽ est mõs Mambre forte ad v. vl
Dom9 abrahe. sex stadia Et ibi apparẽt adhuc muri domus vetustissime ipius Abra-
Arbor sacra sub qua abrahã vidit tres angelos. ham vbi mãsit Et iuxta illã domũ est arbor frõdosissima ⁊ viridis. satis
alta ⁊ multũ spissa Et vocatur ilex. ⁊ est genus quercus Ibi Saraceni
faciunt suas deuotiones ⁊ in magna reuerẽcia habẽt illã arborẽ que tã
diu apparet viridis a tpe Abrahe vsq3 nũc ⁊ ligãt panniculos in ramis
faciẽtes suos caracteres Et tenẽt q̃ si quis abscideret aliquid d d p̃dictã
arbore. īfra annũ moreretur Sub hac arbore dr̃ abrahã stetisse vt ĩ ge
nesi dr̃ q̃ñ tres vidit ⁊ vnũ adorauit idest vidit sctãz trinitatẽ in spẽ ange
lorum Locus aũt ille in quo steterũt angeli est in mõte stipatus arbo
rib9 pceris pulcerrim9 Et distat ab ilice quasi ad vnũ stadiũ Et hãc ar
Desertũ Joannis baptiste. borem vidi ⁊ tetigi Ab ebron mediũ miliare est desertũ vbi Joẽs ba-
ptista mãsit postq̃ egressus est de primo deserto qd est ppe ir̃m dis-
tans ad scd̃m mediũ miliare ⁊ a domo paterna medio tantũ distat mi
Sepulchrũ Loth. liari Septio miliario italico ab Ebron ẽ sepult9 loth nepos Abrahe In
alia parte ciuitatis Ebron est mõs grossus ⁊ altus. In cuius sumitate

Caijn occidit Abel fratrē suum. distans ab Ebron ad sex stadia. Et ab
hoc loco occisionis Abel ad vnū stadiū est locus Ubi deus omnipotens
adducens Abrahā ostendit ei mirabilia sua Et qn̄ ignis descēdit de ce
lo ⁊ cōburebat sodomā ⁊ ruebat Et de illo loco videtur mare mortuū
⁊ etiam mare magnū.

Ubi Cain occidit abel.

¶ Loca occidētalia respectu Jrl'm. De irl'm
versus occidentē ad medium miliare est claustrū forte Jacobitarū Et ibi
demonstratur locus de quo excisum est lignū sctē crucis. Et distat ille
locus a irl'm vno medio miliari nr̄o. Et iuxta illū locū est via ad domū
Zacharie.

Claustrū Jācobitarū.
Ubi est excisa crux christi.

A irl'm ad vnum magnū miliare polonicū vel ruthenicū est
ecclesia murata satis alta vbi natus est sctūs Joannes baptista: et ibi
modo Saraceni fecerūt stabulū ouiū ⁊ caprarū Est tn̄ ibi Indulgēcia
plenaria.

Locus natiuitatis Joannis baptiste.

Ultra illā eccl'am ad duo stadia est domus Zacharie Et ibi vi
sitauit beata virgo Maria Elizabeth in iferiori loco domus: quia insu-
periori loco fuit palaciū Zacharie. Ibiqȝ in eodem loco inferiori Eliza-
beth abscondit Joannē puerū in ruppe a facie herodis pcuciētis pue-
ros Est etiā ibi fons vbi philippus baptisauit Eunuchum.

Domus zacharie.
fons in quo philippus baptisauit Eunuchū.

A domo Za-
charie adhuc versus occidentē est desertū distans medio miliari nr̄o a
domo Zacharie: vbi beatus Joānes baptista sexto anno etatis sue vel
circa de domo paterna se trāstulit. ibiqȝ manēs locustas ⁊ mel silvestre
māducauit Et ibi est capella vbi māsit atqȝ est ibi riuulus aque ⁊ rube
tum

Desertū Joannis baptiste.

In medio vie a domo Zacharie adhuc est lapis grossus ad modū
sedis cauatus In quo Zacharias dr̄ sepius quiescere quādo solebat visi
tare Jōem filium suū Et istud desertū Joannis fuit primū distans a ie
rusalē duabus leucis idest mediū scd̄m miliare de nostris vbi est ascē
sus de irl'm p mōtana Judee. Per hāc viam vaditur in egiptū.

Lapis quietis zacharie.

Iterū
de irl'm versus occidētē aliqr̄ tn̄ declinādo ad aq̄lonē vadēdo ad Jop
pen seu Japhum vbi est portus peregrinorū in littore maris. Primo
occurrit arimathia opidum Joseph decurionis qui sepeliuit dn̄m di-
stans a irl'm p vnam leucam. i. medio miliari nostro ⁊ est in monte alto.
⁊ videtur de irl'm Et ibi est capella in qua est sepulcrū ⁊ ossa scti Samu
elis pphete Et ibi Judei custodiūt hāc capellā Circa hāc capellā nō est
aliud nisi vna domus vbi Saracenus habitat. Et hec arimathia voca-
tur etiam Ramatha. Nec multū ista via distat ab illa que est versus do
mum Zacharie de irl'm. nisi qȝ domus zacharie declinat versus occidē
tem. sed arimathia de irl'm declinat aliqualr̄ ad aq̄lonē.

Arimathia.
Samuelis sepulchrū Ibi fuit natus Samuel. Ramatha.

Adhuc de irl'm
vadendo ad Joppen v̄sus occidētē aliqualr̄ ad aquilonē est Emaus ca
stellum distās sexaginta stadijs a irl'm idest duabus leucis hoc ē ad mē
dium scd̄m miliare nostrum. vbi dn̄s secutus discipulos duos in die re-
surrectionis comedit cū eis Et ibi hodie nihil aliud est nisi domus mu
rata quadrāgularis carens opimēto Circa istū locū Peregrini trāseū
tes ierusalē solent pausare ⁊ nesciūt quidquā de isto loco: quia Sarace

Emaus.

Joppen.

ni eorũ mũtare eis nõ indicãt. Per hãc viã de irl'm ad Joppen que vo
catur. Japhum vel zaphum sunt forte sedecim leuce. idest decem mili
aria nostra. et non plus. Ibi est portus peregrinoꝝ katholicorũ Ibi ho-
die nihil aliud est nisi due turres in littore maris quas Saraceni inha
bitant custodiẽtes littus. Ad hunc portũ veniẽtes xpiani de naui egre-
di nõ audẽt nisi primũ miserint ad fratres nr̃os in ierusalẽ vt impetrẽt
conductũ saluũ apud dñm irlimitanum. Et habẽtes cõductũ in egres

Tributũ ex pe-regrinis. Mons Modon. Lyda que dispolis. et s. georgius. Enee claudi san. Cornelij bap: Assur. Tabite resuscitatio

su nauis ad terrã sctãm a qualibꝫ psona saracẽi p teloneo accipiunt v.
ducatos auri p soldano A Joppen iterũ v̾sus ierusalẽ ad vnum miliare
maxim nostrũ est mõs modijn. Quarto miliario a modijn est lyda ciui
tas que dispolis dr̃ In qua corp9 beati Georgij fuisse testãtur. Et nũc
sctũs georgius a vulgo dr̃. In lyda petrus sanauit claudũ quẽdã noie
Eneam. Et ibi etiã Petrus baptisauit Corneliũ Ibi etiam est munitõ
assur aliquot leucis a Joppen. iuxta mare vbi Petrus resuscitauit Ta-
bitham: Et nota q̃ ista predicta loca a Joppen sunt ad dextrã partem
recte vie ducẽtis ad irl'm. Et de Joppen vadendo iuxta mare in circui
tu terre sctẽ ad quatuor leucas in tribus miliarib9 nr̃is: distat Jeth nõ
longe a mari sita que fuit vna de ciuitatibus phylistinoꝝ. vbi iam incipit
terra Phylistinoꝝ et vocatur Palestina. hec Jeth ciuitas vocatur nũc

Ibylĩ seu Jeth principiũ terre philistijn. Bethsanies. Abacuk ab angelo portatus. Azotus. Ascalona herodis patria. Gazare vl' guza. Ubi Samson se occidit. Damiata Hieremie lapidatio.

Ibylijn. Et hodie est paruum casale in villa. De Jeth ad duas leucas
est Bethsames cõtra austrũ. Deinde iuxta mare est acharon vna de v
ciuitatibus Phylijstinoꝝ non lõge ab Azotho Ubi nũc ẽ eccl'a In qua
angelus domini inueniẽs abacuk portantẽ prãdiũ messoribus tulit ca-
pillo capitis in babiloniã vbi est nunc Cayrus sup̃ lacum leonũ vbi erat
Daniel. Nũc vero est paruum casale. De acharon duobus miliaribus
nostris iuxta mare est azothus. Deinde alijs duobus miliaribus nr̃is di
stat Ascalona ciuitas de qua fuit Herodes dictus ascalonita cuius tẽ
pore christus est natus. De ascalona duobus miliarib9 nr̃is cõtra au-
strum est ciuitas Gazare vna de v. ciuitatibus phylijstinoꝝ vbi Sam-
pson seipm̃ interfecit in palatio cuius adhuc parietes manẽt. Et hec ci
uitas adhuc pmanet et p eam itur de irl'm v̾sus Egiptũ Et prius voca-
batur gaza hodie gazare dr̃ Et distat puto a ierusalẽ p duas dietas.
Item de hac gazare dieta vna cũ dimidia v̾sus egiptũ est damiata ciui
tas Egipti vbi Jheremias ppheta fuit lapidatus Damiata antiqua ẽ
destructa sed loco eius alia est edificata distans a mari p duas leucas
Et est in rippa Nylij fluuij vbi nũc est portus mercatoꝝ de Iponenti.
¶ Loca aquilonaria Jerusalẽ Pro quo nota quod Siria sub qua in

Sirie extensio. Sirie partes.

cluditur terra sctã est regnũ latissimũ Tota eñ terra que est a tigri flu-
uio vsq̃ ad Egiptũ: Et a mari magno vsq̃ Arabiã gñaliter Siria nun-
cupatur Cui9 Sirie puincie sunt iste j Judea que erat caput ij tribuũ.
ij Samaria caput x tribuũ iij prouincia phenicis iiij Celesiria v Tre-

conitidis vi Iturea vii Galilea viii Mesopotania ix Idumea x Siria damasci ¶ Prouincia phenicis Que est ad aqlonē respectu ierusalem Et est vltra galileā ad aquilonē respectu ierusalē In qua prouincia Phenicis est Achon distans a ierusalē p xxxvi. leucas idest p xxvii miliaria nostra hec ciuitas Achon antiquitus dicebatur Tholameyda valde munita Cuius due ptes a mari ambiūtur Tercia campū respicit qui eā fecūdat hec ciuitas achon nūquam fuit de terra sancta Nec a filijs israhel possessa licet in tribu Aser in descriptione terre sctē fuerit assignata Et habet ab austro montē Carmelum Non illū qui est in tribu Iuda vbi ille Nabal habuit pastores et domū p eis et ibi totōdit oues Et semel cōtingit q Dauid misit ad eum etc. Ille stultus nabal reprehēdit Sed Abigayl vxor eius etc. Ut j Re. xxv Sed iste mōs Carmel⁹ ē in tribu Isachar In q morabatur helias i hoc mōte fuit villa noīe Zaphra vbi vt aiūt aliq Jacobus et Iōes filij Zebedei germani nati sunt In pede huius mōtis vltra torrentē Cyson ad iiij leucas est ciuitas Cayphas siue porphiria vbi Helias sacerdotes Baal interfecit vt dr Re: hec vero regio phenicia siue Siria phenicis ad huc extēditur cōtra austrū i. vsus ierusalē ad tres leūcas. Deinde ad tres leucas trāseūdo montē Sarō fuit castrū Scādalio qd alexāder magnus obsidēs Thirū dr cōstruxisse qd post passionē xpi Baldūin⁹ rex ierusalē dr reparasse. ¶ De Achon pcedendo cōtra Aquilonē forte ad vij leucas. Est Thyrus ciuitas magna in pede montis sita vndiq circumdata et muris fortissimis munita In hac ciuitate multe fuerūt reliquie sctōrum Ibi etiā Origenes sepultus fuit Ibi innumera multitudo martirum occubuit Ante portas ciuitatis australem ad ictū duarū balistarum ostenditur locus pdicationis xpi. et lapis vbi predicauit vbi fuit fūdata ecclesia Ibi etiam est locus vbi mulier extulit vocē suam dicēs Btūs vēter qui te portauit Itē Thyrus xpm ambulatē in maritima Sirie noluit vt fertur recipe Et hec Thyrus forte distat a ierusalē xl. leucis forte xxx miliaribus nostris a Thyro versus orientem forte ad xij. leucas. vel circa Est belena ciuitas in pede mōtis libani que est cōtra damascum que prius lesen vocabatur Cum eni esset pcul a Sidone fere ad x leucas quia adiutoriū nō habuit ceperūt eā filij Dan et appellarūt dan Un dr j Re. Cōgregatus est populus a Dan vsq Bersabee que nūc Gybilin⁹ dr Et nota q a dan incipit terra sctā et ptenditur in lōgum vsq ad bersabee per. 120. leucas lombardicas Nam a ierusalē vsq bersabee sunt xxv leuce vbi est terminus Iudee contra Austrū et hec barsabee est cōtra desertū magnum quod extenditur vsq ad flumē Egipti In quo filij israel multo tpe mā serunt de loco ad locū transeūtes Dicta aūt ciuitas Dan vel lesen vel belena nūc vocatur Cesarea Philippi. quia eā philippus tetrarcha appellauit Cesaream in honorē Tyberij Cesaris que grece Paneas dr

Phenicie situs Achon que Tolomaida vocatur.

Carmelus mons duplex. Nabal. Helie habitatō Zaphira villa. Toreus cyson. Ubi helias sacerdotes baal occidit. Mons Saron. Scandalion. ¶ Thyrus.

Origenis sepulchrū. Locus predicatiōis christi. Ubi dictū est. Btūs venter qui te. Belena ol' n Lesen. Libanus mons.

Dan. Bersabee nūc gibilinus. Terre sancte extensio.

Cesarea Philippi.

Fontes Jordanis. Pella tiberias Stagnū ad aquā maron. Mare galilee. Cedar. Mare mortuū.

Ibiq3 in declino mōtis libani duo fōtes oriuntur sc3 Jor & Dan q̄ post modicū cōfluētes Jordanē efficiūt q̄ Pellā & iter Tyberias itrat mare Istud flumen Jordanis quādā vallē ingrediēs in stagnū colligitur qd ad aquas maron vocatur Qui post longos circuitus quos facit Traconitidem & Jtureā separās Tādē inter Capharneū & Corosaym mare gallilee ingreditur ad quatuor leucas a Cedar ciuitate que ē supra mō tem posita Et de mari egreditur & post longū spaciū Jordanis vallez ingreditur & i stagnū colligitur qd vocatur mare mortuū de quo infra

Eleuterius. Iturea siue galilea gencium. Sarepta & Sodoniorum. Ubi helias suscitauit filiā vidue. Sydon.

¶ Redeo ad Thyrū Nā de Thyro ad tres leucas cōtra aquilonē ē fluuius Eleuterius fluens de Jturea siue gallilea genciū qui intrat mare magnum Usq3 ad hūc fluuiū Jonathas psecutus est demetriū Ab isto fluuio est Sarrepta Sidoniorum ad tres leucas in littore maris Et hec ciuitas Sarrepta apparet quōdā gloriosa fuisse: hodie est modica. Añ eius portam ostenditur vbi Helias venit ad viduam Sarreptanam & ibi filium eius suscitauit & ibi erat cenaculum vbi cenauit Ibi lechitus olei & farina nō sunt imminuta. De Sarepta ad duas leucas est Sydō quondā ciuitas magna vrbis fenicis cuius ruine adhuc magnitudinē eius testantur & adhuc est fortis in corde maris sita habens hinc inde duo castra munita Ante portā Sydoniorum ostenditur vna capella in loco vbi dñs Jhūs locutus est cū muliere cananea & sanauit filiam eius in via que ducit ad Cesareā philippi & Jtuream. Ab ista ciuitate Sydoniorum contra orientē mons Antilibanus est: & distat p vnam leucam & dimidiam & ibi habetur vinū delicatissimum. Ultra Sydonē ad ix leucas est ciuitas valde nobilis sc3 Beruth vbi dr xp̄us predicasse Ibi fuit imago saluatoris a Judeis pcussa sanguinē fluens ibi circa beruth sanctus georgius circa mare fertur occidisse draconē Alij dicunt q in georgia. Post Beruthū ad ix leucas est ciuitas Bibliū de qua dr in libro Re: De biblio ad ix miliaria est ciuitas Tripolis nobilis & munitissima abundans multis bonis. Jbi habitant in ea greci latini armeni Maronite Et de serico ibi multa faciunt Campus ante ciuitatem ptiet vnam leucā in longitudine & in latitudine dimidiā. Juxta Tripolim ciuitatem est fons ortorum fluens impetu de lybano. sicut dr in Canticis. Ad radicem montis lybani oriūtur farfar & abana fluuij damasci. in finibus illis Eustachius vxore priuatus & filijs desolatus recessit. Abana se mari magno copulat farfar p Siriam tendēs in antiochiā labēsq3 secus muros eius quarto miliario ab antiochia in portu scti Simeonis mediterraneo descendit. De Tripoly ad duas leucas est mōs Leopardorum rotūdus & altus distans a lybano ad vnā leucā In pede aquilonari est spelunca in qua est monumentum habens xxvj pedes lōgitudinis Et illud dicūt Saraceni esse sepulcrū Josue Sed creditur q sepulcrum Josue est circa Sychen in latere mōtis. De spelunca ista ad tres

Ubi xp̄us alloq batur chananeam Antiliban9. Beruth. ymago sanguine fluens. Ubi sanctus Georgius occidit draconē Bibliū Tripolis. Fons ortorum. Farfar Abana. Ubi Eustachius vxore & filijs priuatus Portus. s. Symeonis. Leopardorum mons. Sepulcrū Josue

lencas contra aquilonē ostenditur castrū Arathas. ibi etiā ꝓpe est Laodicia ciuitas magna. De Arathas vsq; in antheradū sunt octo leuce vbi beatus Petrus ꝑdicauit dum iret Antiochiā. Hee om̄es ciuitates sunt versus aquilonē respectu achon De achon aūt versus orientē ad v. leucas occurrit Casale quoddā quod sctūs Georgius dr quia ibi fuit natus Et est situm inter mōtana in valle In beruth aūt occidit draconem. In Rama aūt q̄ distat ab irlm ꝑ xx. miliaria fertur fuisse ꝯbustus In lyda autē siue dispoli corpus beati Georgij martiris fuisse dicitur Ab illo casali qd sctūs Georgius dr ad duas leucas versus oriente est Dothaijm sub monte Bethulie vbi Joseph inuenit fratres suos Et est locus pinguis in pascuis ⁊ aquis Et est ibi cisterna vbi Joseph fuit missus. ¶ Ultra beruth credo ad xx ⁊ aliquot leucas est illa sacra Antiochia in ꝓuincia Celesirie. vbi Petrus kathedrā suscepit que est post antheradū que adhuc est in ꝓuincia phenicis De antiochia fuit Galienus medicus ⁊ beatus Lucas ewangelista medic⁹ nepos ei⁹ quem ipe galienus docuit medicinaꝫ hec prius vocabatur reblata sed ipsam Antiochus ampliauit ⁊ tūc vocata fuit Antiochia. In ipo principatu Celesirie versus occidentē est ciuitas Tharsis In qua fuit nat⁹ btūs Paulus aplus. ¶ De Achon versus austrū seu irlm In prouincia gallilee iam ē ciuitas Neptalim ciuitas Thobie. De neptalim ad duas leucās est Beczaijda ciuitas Andree ⁊ Petri ⁊ Philippi Et est supra mare gallilee cōtra orientem iuxta quā fluit Jordanis fluuius paruus ⁊ītrat mare gallilee. Inde a Beczaida ad duas leucas cōtra meridiē est Magdalum castrū sup mare gallilee. deq̊ Maria magdalena traxit vocabulū. De Bethsaijda cōtra orientē ad vnam leucā est locus vbi stetit dn̄s Jhūs in littore maris post resurrectionem qn̄ dixit discipulis septē Pueri habetis pulmētarium Cuius adhuc vestigia in lapide ostendūtur Circa hoc mare gallilee xpūs sepius ambulasse legitur Ibi em̄ vocauit ad suū apostolatū Petrū Andreā Jacobū ⁊ Joannē Ibi sup vndas siccis pedibus ambulauit Ibi Petrus ad eum voluit etiam pedibus ire sed incipiebat mergi ⁊ eum dn̄s erexit Ibi rethe aplorū ruptū pre magnis piscib⁹ Ibi ꝓpe hoc mare ē ciuitas Thiberia a q̄ etiā vocatur mare Thiberiadis ī q̄ habetur mēsa illi⁹ cene quā fecerūt xp̄o ij. discipuli in Emaus in die resurrectiōis Ibi de ꝓpe mōstratur mōs dict⁹ mēsa mōs pinguis In cui⁹ pede dn̄s saciauit v. milia hoīm de v. panib⁹ De hoc mōte mēsa ad vnā leucā ⁊ dimidiā cōtra oriētē est Capharneū quōdā gloriosa ciuitas xpi ⁊ ibi iuxta Capharneū habetur castrū forci⁹ toci⁹ terre ꝓmissiōis. In q̊ fertur natā esse beatā Annā matrem beate virginis Marie Deinde est Corosaym cui dn̄s inpreccatus est De corosaym ad quatuor leucas cōtra orientē est Cedar ciuitas munitissima Ibi est Chana gallilee vbi dn̄s cōuertit aquā in vinū in nu

Arathas castrū
Laodicia.
Antheradum.
Sanctus Georgius.
Dotaijm. Mōs bethulie
Cisterna ioseph
¶ Celesiria
Anthiochia olim reblata.
Galienus. Lucas euāgelista.
Tarsis.
¶ Gallilea
Neptalim.
Bethsaijda.
Magdalon.
Uestigia xp̄i in lapide.
Que xp̄s fecit circa mare galilee.
Tiberia.
Mēsa cene dn̄i in emaus.
Ubi xp̄us saturauit quinq; milia hominū.
Capharneum
Castrū ī quo fertur nata. s. Anna.

peijs. Ibi est locus nuptiarũ cauerna in saxo cauata que capit paucos homines Deinde de Chana gallilee ɔtra meridiẽ versus Thyberiadẽ supra dothaym est mons Bethulie vbi Judit occidit Holofernẽ De Bethulia ad vij. leucas est Thiberias ciuitas supra mare gallilee olim dicta Genezareth De Chana gallilee contra austrũ ad ij leucas est ciuitas Zophot de qua fuit oriũdus sctũs Joachim pater beate virginis ꝛ sctã Anna Et est tribus aser iuxta vallem Camaleõ.

De zophot ad duas leucas cõtra austrũ sed aliquãtulũ declinando ad orientẽ est illa gl'osa ciuitas Nazareth vbi flos florũ de radice Jese pullulauit Jn Nazaret labitur egregi⁹ fons ex quo in puericia Jhũs solebat haurire ꝛ matri sue deferre Et hec ciuitas distat ab irl'm p tres dietas vel circa quasi xv miliaria nostra Erat quondã ciuitas Nũc est opidulum paruulũ sicut ꝛ bethleẽ paucas domos habẽs Ibi est locus vbi angelus Gabriel nunciauit beate virgini incarnationem filij dei. Sed illa capella vt fertur de illo loco est trãslata ad loretũ p angelos. Et distat Nazareth vij leucis ab achon. Extra Nazareth versus austrũ ad dimidium leuce est locus in rupe in mõte qui vocatur saltus domini vbi Judei volebãt Jhũm precipitare ꝛ exiuit de manibus eorũ ꝛ in ruppem aliam ꝓsilit Jn qua mõstrãtur vestigia pedũ eius De isto mõte ꝑcipitationis xp̃i videtur mõs Thabor. Hermõ ꝛ Hermonij Villa illa Endor vbi Saul ad phitonissam venit Et Naym ꝛ Jezrahel. Et fere tota magnitudo campi Ezrelon. De Nazareth ad mediũ scdm miliare ruthenicũ cõtra orientẽ est sacer mõs Thabor vbi xp̃us est trãsfiguratus Jn pede mõtis huius ostenditur locus vbi Melchisedech qui alio nomine dr Seth filius Ade occurrit Abrahe a cede regum reuertenti quãdo recuperauit Loth nepotẽ suũ Et iste est mõs altus Jn quo sunt ruine palatioꝝ ꝛ edifitioꝝ in quibus latitant leones ꝛ alie bestie Et sũt ibi regales venatiões Jn descensu huius mõtis a pte orientis est Torrens Cyson. ¶ Ultra torrentẽ cõtra austrũ sed aliquãtulũ contra orientẽ est mons Hermon modicus Jn cuius latere supra torrentem Cyson est villa Endor ꝓdicta Post ad tres leucas est mõs Caym vbi lamech occidit Chaijn Postea mons macedo Mons gelboe ꝛ mons Hermõ ita sunt dispositi vt sit hermon ab Aquilone ꝛ gelboe ab austro Et in medio est planicies duarum leucarũ lata quatuor longa Jsta planicies est vbi sepe fuerũt cõflictus magni Ibi eni gedeõ superauit madianitas Saul supatus est a philisteis Et philistei caput eius abscidẽtes ꝛ Jonathe suspenderũt in ciuitate Bezan in muro que est inter Jordanẽ ꝛ gel[illegible]oe Nota tñ ꝙ de mõte gelboe non est verũ qd dicitur ꝙ nec ros nec pluuia ibi descenderit. sed bene verum est ꝙ est sterilis et aridus ꝛ petrosus Nota etiam ꝙ Gallilea est fere tota campestris ꝛ plana.

Mons bethulie vbi olofernes occisus ẽ Thiberias seu genezareth. Zophot patria s. Joachi Camaleon. Nazareth. fõs

Locus annũciatiõis incarnatõis verbi dñi. Ubi iudei volebant precipitare dñm. M. Thabor. M. Hermon. M. Hermonij Endor. Naim. Jezrael. Cãpus ezrelõ. Thabor Mõs Ubi Melchisedeth occurrit Abrae. Torrẽs Cison.

M[illegible] Hermõ [illegible] Mons Caijm vbi Lamech occidit Caijm. Situs gelboe ꝛ Hermon. Ubi gedeon vicit Saul ꝛ Jonata. Gallilee disposítio. Citim castrũ

¶Samaria. Prouincia samarie incipit a Eylim castro contermina gallilee. ¶Pro quo nota q Samaria est montosa Et a castro Eylym vsq ad Jordanem cōtra orientem sunt sex leuce. De Eylim ad quinq leucas contra austrum est ciuitas Samaria que nūc Sebaste dicitur nobilis quodā nunc nisi duas domos habet in sumitate mōtis: vna vbi fuit palacium regis Scda est in honore scti Joannis baptiste Jn qua fuit sepultus inter Helyseū 7 Abdiam. Et distat ciuitas Samaria a irl'm forte xi. leucis Trāslatum enī fuit corpus beati Joānis de Machyrōta opido qd hodie dr Ayelon vltra Jordanē. in dictam Sebasten Jbi etiam est ppe Thersa. De Sebaste cōtra austrum duabus leucis ē mons Bethel. Jn de ad dimidiā leucā est mons Dan supra ciuitatē Sychen ad sinistrum. Jnter bethel 7 Dan est ciuitas Sychen vel opidū magnū que nunc Neapolis dr que alio nomine dr Sychar de qua Joannes. de hac Sychen filius emor enei rapuit dynā filiā Jacob. Jn Sychē fuerūt ossa Joseph de Egipto trāsl'ata 7 sepulta. Sychen distat ab irl'm spatio duarum dietarū Et ppe istam ciuitatē est campus quē Jacob donauit filio suo Joseph Et ibi nō longe a porta ciuitatis Sychen est fons Jacob siue puteus sup quē dn̄s sedit siciens fatigatus ex itinere 7 peciit a Samaritana aquā Jn quo loco quondā fuit eccl'a fabricata A dexterā Sychen est mons Garisym: de quo dicebat mulier xp̄o patres nostri in mōte hoc adorauerūt 7c. Ad sinistrā fontis ostenditur māsio Jacob 7 predium quod dedit. Joseph Per vnam leucā ppe Sychen est ciuitas Luza in qua habitauit Abraham p multum tpus. Jn luza vt aiunt aliqui Jacob dormiens vidit scalam quāto dixit q̄ȝ terribilis est locus iste 7c Et appellauit locū illū Bethel qui antea luza vocebatur Jn mōte Bethel quidā opinātur q Abrahā filium suū Jsaac voluit imolare Alij vero dicunt q in mōte caluarie: vbi dn̄s est crucifixus. A quibusdaȝ dicitur q locus vbi Jacob dormiēs vidit scalam sit ille locus montis vbi postea templum est edificatū a Salomone De Sychen pcedendo contra orientē ad Jordanē ad quattuor leucas est Emon opidum valde bonum ¶Sciendū sūt q ab ortu Jordanis sub monte lybano vsq ad desertū Pharan fere p centū miliaria 7 plus ipse Jordanis in vtroq latere campos latos 7 amenos habet Et inde vsq ad mare mortuū Planicies aūt que est inter Jordanē 7 Jhericho vocatur Galgala vbi longo tpe castrametati sunt filij Jsrahel transito Jordane.

¶Loca orientalia respectu irl'm Vn̄ nota q in parte orientali muri ciuitatis irl'm duntaxat hodie est vna porta que ducit cedar vel ad torrentem 7 montē oliueti. quia porta Aurea que erat iuxta templū Salomonis p quā dn̄s intrauit in Ramispalmarū est clusa Sed per illam portam predictā fit egressus de ciuitate versus montē oliueti p descensum ad duo stadia ad vallem. Vbi primo est lapis albissimus latus 7 aliqualiter eminēs a terra vbi sctūs Stephanus est lapidatus Et ibidē

K

Eylim castrū.
Samaria seu sebaste.
Sepulcrū Jōis baptiste.
Thersa.
Mōs betel.
Mōs dan.
Sychen seu neapolis vel sichar.
Ossa Joseph.
Fons iacob vbi dn̄s petiuit aq̄s a samaritana.
Mōs garisym.
Preciū qd dedit Jacob ioseph
Luza.
Visio scale.
Betel. Vbi isaac imolatur.
Emon.
Ab ortu iordanis vsq ad desertū pharā campi.
Galgala.
Porta orientalis vrbis irl'm.
Porta aurea.
Vbi sctūs Stephan⁹ lapidat⁹ē

per aliquot passus in supiori loco mõstratur locus vbi Seul⁹ stetit cu-

Pons p torrẽtẽ cedron.

stodiendo vestimẽta lapidanciũ. Descendẽdo vltra a loco scti Stephani versus montẽ oliueti minus q̃ mediũ stadiũ est põticulus cũ testudine p torrentẽ Cedron siue p vallẽ Josephat: de quo loco iudei iaciebãt lapides sup Stephanũ Jn eodẽq3 loco torrentis vbi est iste põticulus lapideus regina Saba vidit lignum ⁊ in spũ intellexit q̄ in eo saluator mũdi suspendendus erat de quo ligno tunc fuit factus põticulus

Lignũ p quod Saba trãsire noluit.

trãseũ ibus: pp̃ter qd ipa dũ veniebat audire sapienciã salomonis illo transire noluit sed aliunde in ciuitatẽ intrauit Et postq̃ domũ rediit regi Salomoni de hoc ligno intimauit quod salomõ abscondit. Pertrãseundo pdictũ torrentẽ incipit ortus in ingressu mõtis oliueti Et a dicto torrente ad xvj passus in valle Josaphat habetur eccta subt⁹ terram

Ortus. Eccta ĩ valle iosaphat

miro tabulatu exornata nullam habẽs fenestrã Et ad hãc ecctam ẽ descensus per gradus Et descendẽdo ad dictã ecctam a parte dextra dictorum graduũ est in pariete sepulcrũ qd dr sctẽ Anne. ad partem sinistram dr esse sepulchrũ Joachim. Jn choro aũt pdicte eccte est sepulcrum beatissime virginis Marie ad instar sepulcri cristi: vbi fratres minores de obseruãcia quolibet sabbato legũt missam nocte de assumptione gloriose virginis Marie: vbi quotidie lampades ardẽt disposite p

Sepulcrũ sctẽ Anne ⁊ ioachĩ Sepulcrũ sctẽ Marie.

cristianos. Ad hanc ecctam xp̃iani accessum non habent liberum nisi pro questu: nam Maurus custodit illum locum in die ⁊ intromittit ibi neminem nisi accepto precio. soli fratres nostri habent accessum liberũ ⁊ ingressũ: quibus pdictus Maurus obtulit clauẽ coactus miraculo

Miraculum.

Nã p multos annos fratres nostri qñ celebrare volebãt ibidẽ: soluebãt singulis vicibus vnũ maiedin .i. grossum Et wardian⁹ cenaculi domini non potẽs sufficere talẽ exactionẽ cõtribuere. voluit ibi celebrationem deinceps dimittere ⁊ deliberauit Tũc beatissima virgo illi Mauro apparuit cuius area est eundemq3 pterruit ⁊ cõminabatur horribiliter pcipiens vt fratres sineret libere ibi diuina celebrare in sepulcro eius ⁊ visitare: perterritus Maurus venit ad fratres eisdem terrorẽ pdictũ narrando clauemq3 dedit: et ita iam qñ volunt liberi sunt ad intrandam ⁊ celebrandum sine pcio. in eadem eccta est fons Et ibi circa sepulcrum virginis Marie est indulgẽcia plenaria Ab hac eccta versus orientem ad xvj passus pedum est rupes cauata in lapide in terra: vbi dñs Jhesus trina vice intrauit ad orandũ ⁊ ibi sanguinẽ sudauit Et hec ruppes

Locus in q dñs orans sanguine sudauit.

eminet supra terrã ad genua hoĩs Et pdicta eccta ⁊ locus orõis fuerũt in orto qui est in pede mõtis oliueti Et de locis illius orti ⁊ vbi dominus pausabat inferi⁹ declarabo. A torrente igitur pdicto ascendens do p trãsuersum orti: ⁊ ptereũdo pdictã ecctam que est ad dexterã partem vie ad vnũ stadiũ est lapis de quo dñs ascẽdit asinũ qñ in die pal-

Vbi dñs ascendit asinã in die palmarũ

marum venit irlm: in quo lapide demonstratur pedis vestigiũ quia qñ

ascenderat summitatē mōtis oliueti necesse habuit ire pedes ne asinus casum pateretur ad lapidē quia est via difficilis de mōte oliueti ad ciuitatem Ab illo lapide ad tria stadia supra versus summitatē mōtis est lapis latissimus in terra vbi videtur tota ciuitas irl'm. Et ibi dñs Jesus in die palmarū fleuit vidēs irl'm et dixit qa si cognosceres etc Ab isto lapide etiam ad tria stadia supius est locus vbi Angelus obtulit beate Marie virgini de paradiso ramuz palme vt deferretur ante feretrū eius post mortem Jn eodemqz loco beatissima virgo Maria qñ assumebatur i celū cigulū de aere dimisit scō Thome apostolo Ex opposito istius loci ad sinistrā est domus vbi dñs in die resurrectiōis suis discipulis apparuit in monte: et vocatur Galilea Et iste mōs tantū diuisus est per viā a monte oliueti. Ab isto loco oblatiōis palme declinando aliqualiter ad austrū ad dimidiū scd'm miliare ē locus ascēsionis xp̄i sacratissimus in summitate mōtis oliueti: vbi est mō eccl'ia rotūda satis lata quā helena cōstruxerat. sed iam media pars eiusdē eccl'e corruit Jn medio huius ecclesie est capella parua rotunda in cuius medio est lapis quadratus de quo dñs Jh'ūs in celū ascēdit vidētibus discipulis Et in illo lapide reliquit vestigiū dextri pedis qd' vsqz in hodiernū diē pmanet Uestigiū autē illius dextri pedis cū digitis est versus meridiē. Hec capella clauditur sera lignea quā oēs nationes xp̄ianarū possent aperire Sed ecclesiam aliqñ intrāt vacce aut asini illius Mauri qui habet domū iuxta ecclesiam eandem: Ad illum locū fratres nostri sepissime veniunt diebus festis cantantes solenniter Jh'ū nostra redemtio. Sed et in vigilia ascensionis de monte syon veniunt ibi fratres singulis annis et ibi vesperas solennisant et matutinas et missas legunt cuz deuotione et etiam omnes nationes xp̄anorū. Subtus locū ascēsiōis ad xx gradus inferius descendendo vel circa est locus quasi celarium vbi sctā Pellagia fecit penitenciā: A loco ascensiōis xp̄i ad xl passus pedū adhuc apparent vetustissimi parietes muri ruentis in loco vbi appostoli diuiserunt sibi prouincias ad quas quisqz ire debuerat Et ibidē credo cōposuerunt. A loco diuisiōis apostolorū circa xl passus pedū est locus vbi xp̄us p̄dixit discipulis signa futuri iudicij et ibidē octo beatitudines Et a loco ascensiōis ecōuerso versus ciuitatē sed alia via vadendo ad vnū stadiuz est locus vbi xp̄us docuit apostolos pater noster Demū vltra ad aliud stadium est locus et lapis vbi beatissima virgo repausabat sepius ambulādo de cenaculo ad mōtē oliueti. De mōte oliueti versus orientem ad tria stadia vulgaria est sepulcrū sororis machumeti pphte saracenorū in eminētiori loco q̄ sit locus ascensiōis xp̄i. De monte Oliueti apparet Jordanis versus orientē et mare mortuū. De loco ascēsiōis xp̄i ad octo stadia versus orientē et bethaniā est Bethfage villa in descēsu mōtis oliueti de qua dñs Jh'ūs in die palmarū misit duos discipulos p asi-

Ubi dñs fleuit vidēs irl'm.
Ubi angelus obtulit palmā sctē Marie.
Ubi dñs discipulis apparuit in mōte qd' dr gallilea.
Locus ascēsiōis xp̄i.
Uestigiū pedis xp̄i in lapide.
Ubi sctā pellagia fecit penitenciā.
Locus diuisiōis apl'orū et cōpositiōis simboli.
Ubi dñs p̄dixit signa iudicij et octo beatitudines
Ubi dñs docuit discipulos pater nr̄.
Sepulchrū sororis machometi.
Bethphage.

ſino ⁊ ibi expectauit vſq͡ꝫ dōꝫ venerūnt ad Bethuage fratres minores
de monte Syon in die palmarū quolibꝫ anno veniūt ⁊ ꝓceſſionalr̄ va
dunt cātātes vſq͡ꝫ ad vallē Joſaphat. Jſta villa hodie non eſt nec aliqua
domus ſed tantū area ⁊ multe ficus ibi. De Bethuage deſcendendo
ad ix ſtadia verſus orientē oblique tñ eſt bethania caſtellū ſcd̄m Joan
nem xv ſtadijs diſtans a ieruſalem. noſtro autem medio miliari hodie
aliquot domus habet. Jn hac Bethania eſt capella ſicut eccleſia teſtu-
dinata. Jn qua eſt ſepulcrū lazari Ubi fratres minores ſexta feria ante
dñicā de paſſiōe ſingulis ānis canūt ⁊ legūt plures miſſas ſolēniter ⁊
habent clauē ab illa capella Jn hac capella eſt cauerna decauata in lapi
de ⁊ eſt carcer beate Marie magdalene vbi poſt aſcenſionē dñi ſeptēꝫ
annis manſit incluſa totaliter. ſoror tñ ſua Martha porrigebat ei panē
⁊ aquā ꝑ feneſtrā ⁊ ibi eſt indulgēcia ſeptēnis Sed circa ſepulcrū laza
ri plenaria. Jn Bethania eſt domus cuius adhuc ſtant muri ⁊ parie-
tes alti vbi fuit quaſi caſtrū Simonis leproſi vbi dictus Simon roga
uit dominū Jhūm in ſabbato ramis palmarū ⁊ diſpoſuit cenā Et ibi
Magdalena vnxit pedes Jhū. De Bethania verſus orientem ad octo
ſtadia vulgaria eſt area vbi fuit domus Marthe Et ibi eſt ſeptēnis in-
dulgencia. Ante domū Marthe eſt lapis ſilex magnꝰ ad mediū ſtadiū
Jn quo lapide dñs ſedit ⁊ eſt ibi ſeptēnis indulgēcia A domo Marthe
iterum verſus auſtrū ad magnū ſtadiū eſt adhuc teſtudo vbi fuit do-
mus Marie magdalene Et ibi eſt plenaria indulgēcia Ab irl'm eundo
per bethaniam verſus orientē ſeu iordanē ad duo milaria noſtra eſt lo
cus vbi adhuc parietes de muro apparēt Et ibi hō deſcendēs in Jheri
cho incidit in latrones ſpoliatus iuxta viam qua itur ad Jordanem. Ex
parte ſiniſtra in mōte eſt murus antiquus vbi fuit domus Joachim vbi
paſtores eius paſcebāt pecora. Et ibi fugerat de eccl'a cōfuſus. Adhuc
reſtant duo miliaria ꝑ montes vſq͡ꝫ ad locuꝫ vbi dñs. Jhūs in deſcenſu
moncium ſanauit ⁊ illuminauit cecū Et hic locus adhuc diſtat a Jhe-
richo ꝑ vnum mediū miliare Ultra iſtum locū recta via verſus Jorda
nem eſt Jhericho Sed ſi quis vult ire ad quarētanā mon͂ē excelſum
valde: oportꝫ vt deſcēdat de via publica que ducit Jordanē ad ſiniſtram
partem. i. verſus aquilonē vbi ad mediū miliare noſtrū eſt fons heliſei
⁊ torrens aque: queꝫ Heliſeus dulcorauit de quo bibunt peregrini ibi
pauſantes Ab illo fonte iam incipit mons excelſus quarētana Ubi do
minus Jhūs ieiunauit xl diebus ⁊ xl noctibus Et ibi eſt ruppes ſatis
ampla quaſi capella ſed tñ nō in ſummitate mōtis ꝑdicti ſed in latere
⁊ quaſi in medio montis Et cum peruenitur cum magna fatiga ad lo
cum ieiunationis xp̄i ad ſedecim gradus eſt valde difficillimus aſcen-
ſus ⁊ valde piculoſus Jta ꝙ nō niſi habens bonum caput pōt aſcēde-
re Jbi eſt locus deuotiſſimus xp̄i. Supra iſtum locum Jeiunij xp̄i ad

Bethania.
Sepulcrū laza
ri.

Carcer ſcē Ma
rie magdalene

Domus ſimo-
nis leproſi.

Domus mar-
the.
Domus marie
magdalene.

Ubi hō deſcen
dēs in iericho
incidit in latro
nes.
Domus paſto
rū ioachim.
Ubi dñs illumi
nauit cecū.
Jericho.
Mōs quarēta-
na.
Fons heliſei.
Ubi dñs ieiuna
uit xl diebus

sedecim gradus est alius locus vbi dijabolus temptauit dominū de gula dicens dic vt lapides isti panes fiant Sed ab isto loco ascēdendo supra montē p̄dictū adhuc difficilius iter ad summitatē mōtis vbi nullus pinguis hō pōt venire Et dicūt quidā q̄ ad summitatē istius montis quarentane dijabolus dominū de irlm assumpsit ⁊ ibi eum temptauit de auaricia dicēs Hec oīa tibi dabo si pcidēs adoraueris me Mathei iiij. Alij dicunt q̄ a torrente p̄dicto qui est sub isto monte ad duas leucas versus gallileā .i. versus aquilonē est mōs altus ⁊ magnus. qui etiā vocabatur mōs Abrahe. q̄a ibi dr cōmoratus fuisse In quo ferunt xp̄m temptasse dijabolū de auaricia. A quarētana iterū oportet ire ad iherischo oblique medium miliare Et de loco illo vsq̄ ppe Jhericho sunt rubi ⁊ ligna parua viridia. Jhericho aūt fuit ciuitas nobilis hodie aūt non meretur dici villa habens paucas gasas. Ibi tamē est adhuc domus Zachei q̄ dominū suscepit hospitio descēdēs d̄ sicomoro Et ē adhuc locus quadratus ad modum claustri cuius murus iam vetustate destruitur De Jericho fuit Raab meretrix que recepit hospitio Josue exploratores De Jericho fuerūt pueri qui illuserūt heliseo pphete dicētes ascende calue vt dr iiij. Re. ij. ¶ Jordanis Ultra Jericho versus orientem ad duas leucas .i. ad dimidiū scdm miliare nostrum est iordanis fluuius currens de sub lijbano vsq̄ ad desertū pharon fere p centū miliaria italica ⁊ plus ⁊ hoc ab aquilone versus austrū Qui postea intrat mare mortuū de quo nō egreditur. Hic iordanis est in latitudine ad instar warthe Et habet in vtroq̄ latere campos latos planos ⁊ amenos ⁊ siluam ex utroq̄ latere Planicies autem que est inter Jordanē ⁊ Jericho vocatur Galgala. ⁊ forte tota planicies p duo miliaria distās a iordano vsq̄ ad Quarētenā vocatur galgala. In galgala longo tpe castra metati sunt filij israhel trāsito iordāe. In iordane baptisatus ē dn̄s a Joāe Et ibi in vigilia ephāie nunc veniūt aliquot milia xp̄anorū diuersarū sectarum ⁊ faciunt deuotiōes suas tota nocte lauantes se in Jordane Similiter ⁊ fratres minores ibidem celebrāt diuina in altari portatili in rubeto iuxta Jordanē vbi dn̄s Jh̄us est baptisatus Putatur tn̄ a nōnullis dn̄s baptisatus in alia bethania que est vltra Jordanē versus arabiam. Juxta Jordanem ad quatuor stadia vel plus versus irlm est murus antiquus quasi claustrū paruum vbi est capella in honorē sancti Joannis in loco vbi mansit illo tpe quo doīm baptisauit Distat igitur Jordanis ab ierusalem per sex miliaria nostra grandia ex quibus quatuor miliaria a ierusalem saxosa montuosa per totum vsq̄ ad locum illuminationis ceci. Deinde ab illuminatione ceci planicies pulchra habens de latitudine duo miliaria ad Jordanem. ⁊ in longum plus.
¶ A Jordane vbi baptisatus est christus contra austrum est mare mortuū. Et habet istud mare videlicet ab aquilone in austrū in longitudi-

Locus tentatōis de gula.
Locus tētationis de auaricia
Mons abrahe.
Hiericho.
Domus zachei
Jordanis fluuius.
Galgala.
Ubi dn̄s baptisatus est
Locus mansiōis scti Jōis bapt.
Distancia iordanis a irlm
Mare mortuū

Claustrum sancti Hieronimi. Cur dicitur mare mortuum.

Quinque civitates igne consumpte. Segor. Terminus terre promissionis et arabie. Statua salis in quam versa est uxor loth. Mons Engadi in quo latuit david. Locus balsami. Arabia Arabum vita.

rivuli aque educte silice per moysen. Ubi moyses sepultus est. Petra deserti. Rabath. Ubi decalogus datus est.

ue 600 stadia vel 5 dietas. In latitudine vero habet v leucas .i. quattuor miliaria forte nra vel 105 stadia sed tñ apparet parvum. Et distat istud mare a Jericho ad duo miliaria nra vel minus modico Et inter iericho et mare mortuũ est claustrũ sancti Jheronimi in vasta solitudine: cuius claustri adhuc stant parietes et testudines iam cancellata et labitur Istud mare dicitur mortuũ quia non viride currit sed est velut lacus et eius aq est amara Et scribunt multi in cartellis suis quod esset aqua fetida: et propter eius amaritudinẽ terra adiacens litoribus nihil viride profert sed ego ibi lavãs pedes vidique lavare mauros exutos et grecos nihil expertus sum de fetore aque Immo vidi ibi in littore virencia gramina vulgariter loza ubi possent aĩalia pabulari et non alias vidi in terra sancta talem pastum pro iumẽtis Istud mare mortuum est in loco in quo quinque civitates pulcerrime scilicet Sodoma Gomorra Seboijm Bale et Adama igne sunt cõbuste Et disterminat fines terre promissiõis et arabie In litore orientali maris mortui sita est Segor in parte arabie ubi est statua salis in quã cõversa est uxor Loth: ad quã videndã periculosus est accessus propter madianitas ibidem cõmorãtes qui nemini parcũt Sepe ut fertur id mare tantũ crescit extumefactione quod cooperitur tota statua et non videtur aliquãdo tñ decrescit quod videtur ad pectus et genua. Est enim in loco amenointer Segor et mare mortuũ Ab isto mari versus orientẽ et de Segor ad medium miliare est ascensus montis Engadi in quo aliquãdo invenitur david latitasse propter persecutionẽ Saul Et ibi fuerũt silue arborum balsami prius ut dicitur sub mõte Engadi iuxta mare mortuum et dicunt ibi esse arbores pulcerrimas sed fructus earum qñ discerpũtur intus fauilla et cineres habere inveniũtur. ¶ Arabia est ultra mare mortuum versus orientẽ aliqualiter arcualiter declinans ad austrum a irlm Et est terra hodie inculta lata et deserta rara in domibus sed in tentorijs hoĩes solent manere: ubi morãtur crudeles hoĩes bellicosi dicti arabes abhoĩantes artẽ ballistariorum cuspidibus aut hastis et gladijs tantum utentes: qui velut latrones solent obsidere stratas et spoliant: non modo cristianis sed et ipsis Saracenis infesti: sepe etiam ipsi Soldano molesti In arabia est vallis Moijsi in qua bis percussit silicem et duos aque rivulos fecit de quibus nunc tota terra irrigatur In arabia est mons abarijm in quo dñs Moysen sepelivit eius nusquam apparente tumulo In arabia est locus qui quondã dicebatur petra deserti et est mons excelsus iuxta civitatẽ Rabat Arabia nuncupatur desertũ filiorũ israel ubi detinuit eos dñs annis xl pluẽs manna. ¶ In arabia ẽ mons Synaij In cuius summitate est locus ubi deus dedit duas tabulas moysi et mandata seu decalogũ. Et ibi sepultus fuit Aaron In medio montis sinaij est locus ubi Helias propheta fecit penitenciã In monte Synaij prope locum dationis legis retro ecclesiam sancti Salvatoris est locus

vbi Moyses orabat qñ deus vocauit eum Et dixit Moyses moyses veni ⁊ mittam te ad pharaonẽ Juxta hunc montẽ synaij est alius mõs altissimus ad quẽ angeli portarũt corp⁹ beate Katherine de alexandria ⁊ ib. sepelierũt Et stetit ibi p c c c annos custoditũ ab angelis hodie est translatum sub monte vbi est monasteriũ scti Basilij ⁊ ibi manẽt monachi greci tenẽtes sectam grecorũ Ibi est eccl'a sctẽ Marie de rubo in qua requiescit corpus sctẽ Katherine vel saltẽ aliquẽ reliquie e⁊ius. Jtem post tribinã illius eccl'e est capella vbi deus apparuit moysi i medio rubi Et est ibi plenaria indulgencia Jn monte synaij ẽ petra Oreb vbi emanauerunt aque largissime qñ Moyses ad pceptum dñi pcussit virga bis silicem Jtẽ ibi ppe ad vnã dietã est mare rubrum vbi filij israel transierunt sicco pede Jtem est ibi fons moijsi qui vocatur ad aquas cõtradictionis Jtem ibi ppe est locus vbi filij israel castrametati sunt vbi erant xij fontes aquarum ⁊ lxx palme.

Ubi dñs locut⁹ est moysi.
Corpus beate katherine.
Rubus in quo dñs apparuit moysi.
Petra oreb ex qua emanauit a qua. Mare rubrum. fons ad aqs ↄtradictõis

Cenaculum domini.

¶ Dicto de locis remotis a irl'm scdm quatuor plagas mundi. Nunc videamus de locis ppinquis ipi irl'm Et primo de cenaculo.

¶ Cenaculum illud in quo dominus Jhesus cenauit in die Jouis illud idem remanet. quod tempore passionis christi fuit intra ciuitatẽ inclusum. Hodie ad vnum magnũ stadiũ vulgare est exclusum versus austrum seu bethleẽ a irl'm ⁊ quasi in eminẽtiori loco mõtis syon sitũ Ibi est locus fratrum minorũ d' obßuãtia amenissimus: et istud cenaculũ habent p ecclesia vbi singulis diebus faciunt diuina inclusi cantantes tñ alta voce missas vespas ⁊ cõpletoriũ cũ nota sine cãpanis sed semp clausi p metu Saracenorũ Jstud cenaculum fuit ⁊ est grande stratum in pauimento et est quadratum habens ab occidẽte in orientẽ de longitudine xx passus pedum: de latitudine vero habet xij passus Jn medio cenaculi est chorus fratrũ cũ stallis. Et in medio eiusdem sunt due columne marmoree sustẽtãtes testudinẽ cenaculi quãuis alie columne sunt inuixe parietibus. Juxta parietẽ orientalẽ in medio est altare in loco vbi dominus Jhũs in die Jouis cenauit cũ discipulis suis faciens pascha Et mensa altaris istius est lapidea qđ instar mense in qua cenauit xpus. Sub mensa altaris ostẽditur locus caracterisatus pulcerrimis picturis vbi dñs Jhũs faciẽs cenã pedibus sacratissimis sedit Et est ibi plenaria indulgencia Mensa aũt illa in qua cenauit dñs asportata ẽ ađ Romam p helenam. Et est hodie ađ sctm Jõem de laterano Altare aũt illud stat supra pauimẽtum cenaculi tribus gradibus sicut est cõsuetũ altaria habere. Descendendo ad latus pdicti altaris versus meridiẽ in angulo est aliud altare paruum vbi dñs lauit pedes discipulorum Et istud altare paruum distat ab altari magno quatuor passus pedum Et ibi etiam est plenaria indulgentia. Sub isto cenaculo directe est capella cum

¶ De mõte syon.
Cenaculũ dñi grande stratũ.
Altare in loco cene.
Mensa cene xpi
Altare in loco lotionis pedũ

Capella sc̃ti frācisci.

testudine sc̃ti francisci. In hoc cenaculo est triplex ostium vnū ad extra versus occidentē Et istud ferreū semp clauditur fortiter ꝑpter metum maurorū

Triplex hostiū cenaculi.

Aliud versus austrum ad ambitū fratrū amenissimūq̄ qui est sub diuo iuxta p̄dictum cenaculum Et sub illo ambitu est refectorium Tertium ostiū est inferius de cenaculo subtus ad p̄dictam capellam sc̃ti francisci vbi etiam ē dormitoriū ꝑegrinorū.

Cenaculū min⁹ in quo spūs sanctus missus ē supra discipulos.

Scd̄m cenaculū min⁹ ē iuxta altare mai⁹ sc3 cenatiōis seu penes parietē orietalē grādis cenaculi solū distās ꝑ parietē. Cui⁹ cenaculi paumētū ē xiij gradib⁹ superius q̄ paumentū cenaculi grādis Ad istud cenaculū itur per ambitum illum qui est iuxta cenaculū grāde Et ibi sunt gradus lapidei xiij Istud est cenaculū in quo spūs sctūs in die pentecostes missus est sup appostolos vbi fuerunt centū xx ꝑsone cū beata virgine Maria Istud cenaculum missionis spūs sc̃ti est hodie p̄clusum ita q̄ nō patz adit⁹ alicui Et hoc suborditione ꝑfidorū iudeorū

Sepulcrū dauid ⁊ aliorū regū iuda.

Nam sub isto cenaculo est sepulcrum dauid ⁊ Salomonis ⁊ aliorū regū iudeorū. Et quia videbatur iniuria Judeis q̄ xp̄ani venientes ad locum cenaculi vbi spūs sanctus appostolis missus est calcarēt supra sepulcrū predictorū regum muneribus obtinuerūt ad Soldanū ne ꝑmitteret xp̄ianis amplius calcare predictū locum Ideo Soldanus iussit p̄cludi fratribus illum locū predicti cenaculi ne deinceps fiat irreuerēcia p̄dictis regibus sepultis Uerumtamē ex quo cenaculū grāde nō habet tectū supra testudinē sed solam testudinē planissimā3 de qua videtur illud cenaculum spūs sancti quia nō habet testudinē sed sub diuo Ad quod pōt fieri descēsus de testudine cenaculi grandis ꝑ scalam. Antequā p̄clusus fuit iste loc⁹ fratres faciebāt ibi suas deuotiōes ⁊ missas celebrabāt ⁊ peregrini hodie nō possunt nisi forte ꝑ descēsu3 nocte possent facere Est tñ ibi plena indulgencia.

Sacristia fratrū

Subtus istud cenaculū est mō sepulcrū p̄dictū sicut dictum est et etiā sacristia fratrum. Et iuxta parietem sacristie est capella

Ubi dñs apparuit discipulis post resurrectionem

paruula vbi dñs Jhūs apparuit discipulis suis in die resurrectionis sue Thoma absente Et ibidē apparuit in octaua resurrectiōis Thoma presente. vbi se tunc claudebant discipuli ꝑpter metū iudeorū. Et est ibi plenaria indulgencia

fons dauid.

Ibiq̄ iuxta est fons dauid de quo etiā biberunt discipuli cum xp̄o in cena dñi Extra istud cenaculū vtrumq̄ est plana terra vbi est sepultura oīm sectarum xp̄ianarū iuxta cenaculū. In quo loco forte ad xxx passus pedum a cenaculo est locus vbi beatissima v̄go

Ubi Maria mortua est.

est mortua Et ibi est plenaria indulgencia Juxta demōstratur ali⁹ locus vbi iacuit in feretro

Locus misse sc̃i Jōis.

Juxta est locus vbi beat⁹ Joannes legebat missam coram beata virgine post ascensionem xp̄i Et hic locus misse est iuxta domū Cayphe.

Habitatō sc̃tē Marie post ascensionē filij.

Sub cenaculo dñi beatissima virgo Maria mansit post ascensionē filij vsq̄ ad mortem. vbi habuit habitationē a ꝑte occidentali cenaculi. Sub cenaculo a ꝑte aquilonari sunt duo lapides vnus

in loco vbi xp̃s stetit qñ matri sue dilecte p̄dicauit: alius vbi btã mater sedebat audiens sermonẽ filij sui. Sub cenaculo a pte orientali est locus vbi fuit assus agnus pascalis in coquina Ibidem est sepulchrum sctĩ Stephani qñ corpus fuit translatũ de caffargamala hodie Rome trãslatum Nõ remote a loco mortis btẽ virginis Marie est locus vbi fuit Mathias electus in apostolum Ibiq̧ ppe iacobꝰ minor fuit electus in epm

Sepulchꝛ .s. Stephani.
Ubi s. Mathe electꝰ in aplm
iacobus i epm

Cayphas

A cenaculo dñi grãdi versus aquilonẽ ad aliqd passus quasi minus quã mediũ stadium est domus Cayphe vbi mõ sunt armeni Ibi in medio atrio ostẽditur locus ⁊ ortulus paruulus in loco in quo petrus negauit xp̃m In palatio aũt supius stetit xp̃us ligatus añ cayphã Inferius est locus vbi fuit xp̃us positus in carcerẽ nocte illa. Iuxta quem est capella ⁊ altare in quo est lapis magnus ⁊ latus quo Joseph sepulcrũ xp̃i clauserat Et quãuis de hoc lapide iam multũ cristiani detraxerunt Tamẽ adhuc põt dici magnus Nam in longitudine habet x palmos De latitudine sex palmos De spissitudine duos palmos A domo Cayphe versus sepulcrũ xp̃i adtria stadia ẽ ecclesia satis pulchra sancti Jacobi maioris in loco vbi fuit occisus

Domus caiphe.
Lapis quo sepulchꝛ christi clausũ erat.
Ubi s. iacobus maior fuit occisus.

Annas.

A domo Cayphe versus aq̃lonẽ aliqualit̃ versus oriẽtẽ adcẽtũ xx passus .i. ad vnũ magnũ stadiũ est domꝰ anne vbi primo est arbor oliue antiqua circa quã dñs Ihũs adductus est ligatꝰ primũ tamdiu q̃ vsq̧ annas de somno surgeret. In curia aũt anne est cappella i qua locus ostẽditur vbi stetit dñs Ihũs ligatus ⁊ alapisatus corã anna Et ibidem circa eãdem capellã est altare vbi petrus introductꝰ voce ancille percussus negauit xp̃m primũ Ista tria loca scꝫ cenaculũ domus Anne ⁊ domus Cayphe que tp̃e passiõis xp̃i fuerunt in ciuitate iclusa hodie sunt extra ciuitatẽ Dicit̃ eñ q̧ post mortẽ Salomonis sacerdotes seniores obtinuerũt locũ illum qui est in eminentiori parte mõtis syon Tamẽ hoc nõ pbatur Et dicũt quidã q̧ cenaculũ in quo dñs cenauit fuit vnius doctoris nicodemi qui dr̃ princeps iudeorum Joannis iij. qui ⁊ ministrasse dr̃ agnũ pascalẽ xp̃o de q̃ xp̃s dixit discipulis Ite in ciuitatẽ ad quendã. A cenaculo ad torrentem versus orientẽ occurrit primo locus ad vnum stadiũ vel plus locus vacuus vbi iudei volebãt corpus beate v̄ginis post mortẽ pi̇cere de feretro qñ apostoli deferebãt ad sepulcrũ ad vallẽ Josaphat Et ibi ẽ indulgencia septennis Post hoc in recta via versus torrentẽ est locus qui vocatur gallicãtus vbi petrus penitẽcia ductꝰ defleuit negationem suam Et ibi fuit edificata ecclesia hodie nihil apparet nisi ps fundamẽti illius ecclesie Ultra a gallicãtu pcedendo p decẽssum iuxta murũ ciuitatis ad tria stadia habetur plenaria indulgẽcia recte

Domus anne.
Capella.
Cenaculum dicitur fuisse domꝰ Nicodemi.
Ubi iudei manus ingecerũt in feretrum .s. Marie.
Gallicãtus Ubi petrus fleuit amare.

Ecclesia p̄sentacionis. s. Marie.

ex opposito ecclesie grandis que est in ciuitate iuxta murū In q̄ beatissima virgo triennis fuit p̄sentata ⁊ mansit ad xiiij annū Et ibi itrare nō possunt xp̄iani sed ex opposito illiꝰ ecclesie ante ciuitatē habēt indulgenciā vt dictū est Affirmāt Saraceni q̄ singulis noctibus i eadem ecclesia ardent tria milia lampadū Ultra istum locū vadendo

Templū Salomonis.

iuxta ciuitatē ad vnum stadium est indulgēcia plenaria ex opposito tēpli Salomonis que est in ciuitate eciā iuxta murū Et est hodie multo minor quā ecclesia sctē Marie presentaciōis Circa quā ecclesiam Salomonis est cimiteriū planissimū latissimū pulcerrimus stratum quadratis lapidibꝰ ⁊ ibi arbores oliuarū Ab isto loco qui est ex opposito p̄dicti templi descendēdo subito de mōte ad vnū stadium est tor

Torrens Cedron in valle Josaphat.

rens cedron in valle Josaphat vbi xp̄us qñ ducebatur de orto captꝰ dicitur impulsu inimicoꝝ vbi est mō pons ex testudine lapidū p quē

Quando pluit in terra sancta.

ibant ministri iudeoꝝ xp̄m bn̄dictū in aquā p̄cipitātes Et quāuis in ierusalem vel terra sctā nunquā pluit in estate Tn̄ in hyeme pluit in abundancia Et ille torrēs nō pōt aquā retinere q̄a p descensum vadit Tn̄ qñ pluit abundat aqua Et tunc creditur aqua fuisse in torrente iuxta prophetiam dauid: de torente in via bibit. Ibi in illo ponte

Sepulchꝝ Josaphat uel absalonis.

quādo vnus dicit pater noster habēt plenā indulgenciā Ex oposito illius pōticuli est sepultura Josaphat. quasi turris parua Inde dictus est locus ille vallis iosaphat Alij opinātur q̄ illud nō est sepulcrum

Ubi iacobus iacuit Christo capto.

iosaphat sed absolōis Adhuc ex opposito illius pōtis iuxta sepulcrū iosaphat ostn̄ditur cauerna in lapide vbi iacobus tp̄e captiōis xp̄i se i pressit ⁊ latitauit vsq̄ ad Resurrectionē dn̄i qui ⁊ denotauit ibi ⁊c. Ab isto loco scʒ pōtis cristus transiuit declinando ad aquilonē iuxta torrentem ad centū ⁊ octoginta passus vsq̄ ad ortū Et in orto villa

Gethsemani. Ubi tres discipuli erūt relicti Christo orantē.

gethsemani aliquot gazas habēs Et ibi reliquit octo discipulos vt orarent dicens eis Sedete hic donec vadā. ⁊c A gethsemani assumpto petro ⁊ filijs zebedei vadens versus fere aq̄lonē per ortū ad centum xx passus aliqualr̄ tamē declinādo versus oriētē venit ad lapidē magnū valde album Et ibi ostn̄dit tristiciā sue humanitatis dicēs tristis est ⁊c. Et circa lapidem illum relictis illis tribus vasit versus aq̄lonē de mōte aliqualiter adiactū lapidis paruū fortissimi iuuenis qui esset de manu agili Et intrauit in rupem cauatā in lapide magno q̄si in celario lato Ibi orauit ⁊ sudās sanguinē Et i eodē loco ter orauit

Locus oraciōis ⁊ sudoris christi.

Et ē locꝰ deuotissimꝰ tēperatus nec calidus nec frigidus. In medio est columna grossa sustentans testudinē illius lapidis Estq̄ ibi altare i quo fratres minores canūt passionē singulis annis magna sexta

Ubi angelus stetit ꝯfortās christū

feria Ante altare dn̄s Jhūs p̄cidit in faciē ⁊ orauit ⁊ tertio sanguinē sudauit Supra illud altare est extensus lapis de pariete In quo dr̄ angelus Michael stetisse cōfortās xp̄m sudantē. Et est ibi plenaria

Indulgẽcia. Ab isto loco surgẽs xp̃us rediit ad apostolos illos tres primum versus austrum vbi est lapis magnꝰ de quo dictũ est. Ab isto loco excitatiõis apostoloꝝ ad xx. passus pedũ aliqualit̃ descẽdẽdo versus austrum pius dñs captus est crudeliter ꝛ a iuda osculatus Ibiq̃ȝ ad x passus pedum vt credo fuit lapis positus ꝓ caractere vbi petrus abscidit auriculam seruo principis Adhuc illum lapidẽ vidi quando in terram sanctam veni videlicet anno dñi 1507. versus finem anni p̃dicti Et postq̃ recessi de ihrm anno dñi 1508. versus finem anni lapis effosus ille ꝛ absconditus a Saracenis extra precetus dinoscitur Om̃ia ista loca sunt in orto Incipiens a gethsemani que est iuxta vallẽ Joaphat/p̃dium aliqđ fuit aliquot gasas habens iuxta ciuitatem distans ab ea ꝑ duo stadia valle ꝛ torrente mediante Et hic ortus est in pede mõtis oliueti

Ubi dominus Captus est.

Bethsemani.

¶ fons rogyel.

Est ad dextram partẽ vie qua itur de cenaculo dñi versus bethaniã qui fons habet aquas dulces fluentes In quo fonte beata virgo lauabat panniculos ihũ xp̃i paruuli Uersus bethaniã ascendẽdo de valle est domus inde ꝓditoris cuius adhuc testudo apparet Et vltra domum versus bethaniã eundo iuxta viam suspẽsus fuit ꝛ crepuit medius Et illius arboris in qua suspensus est adhuc truncꝰ altus ẽ ad staturam hoĩs A fonte rogyel ad natatoria Siloe sunt puto tria stadia in quã aqua p̃dicti fontis ꝑ subterraneos meatus defluit/de natatoria siloe saraceni mittũt aquaȝ ꝑ rimas ꝛ fossatas ad ortos ipoꝝ ad irriganda olera A natatoria siloe remote distat arbor in loco vbi fuit scerratꝰ Isaias ꝓpheta Ultra natatoria siloe vltra vallem sunt cauerne apostoloꝝ in quibus latitabãt Tempore passiõis Et ibi ꝓpe est ager alchedemach sepultura peregrinoꝝ antiq̃ȝ hodie nõ ẽ ȝ alibi.

Domus inde. Ubi iudas suspensus crepuit Natatoria siloe

Ubi serratus erat isaias. Latibula apostoloꝝ tempore passionis christi

¶ Iherusalem sancta.

Ciuitas sancta ihrm est sita in monte alto sacratissimo syon Et vadit per descensum montis aliqualiter a cenaculo meridionali Que nec paruitate ẽ angusta nec magnitudine cuiq̃ȝ fastidiosa A muro australi vsq̃ȝ ad murũ aquilonarẽ distans longitudine quantum quis de arcu quater dirigeret sagittã Est tñ puto lõgitudine ꝛ ãplitudine protensa ad instar cracoĩe Et distat ab accon siue Tolomayda que est in prouincia phenicis xxxvj. leucis puto xxx miliaribus nostris A ioppen distat x miliaribus nostris Ab oriente intrando ihrm fuerunt antiquitus diuerse porte Ex quibus vna notabilis de monte oliueti ad templum Salomõis videlicet porta aurea ꝑ quã dñs intrauit i die ramispalmarũ cũ solẽnitate ad quã fuit pẽs testudinatus ꝑ vallẽ hec porta aurea est hodie clausa imo in clusa in muro ad quã ab extra ie

Quantitas ierusalem.

Porte ierusalẽ

Aurea porta.

Hierusalem Urbis descriptio.

rusalem nō est facilis aggressus cristianis ꝓpter mauros quia ibi est sepultura paganorū: nocte tñ fratres solēt accedere ⁊ tangere. Una tamē porta ab oriente est apta que vocatur porta cedar vł porta vallis/vel porta scti Stephani Intrando igitur ciuitatē ab oriente ꝑ istam portam ad sinistram partē statim est fossata ꝓfundissima lata ⁊ quadrata circūdata muro vndiqȝ in qua mō nō est aqua. hanc fossatam quidā ferūt ꝓbaticā piscinā vbi quōdā post primū motū illius aque que fuit ibi in copia ad descēsuȝ angeli sanabatur infirmus qui primus in aquam positus fuerat vt habetur ioānis Ultra illam piscinam ꝓbaticā ⁊ iuxta est cimiterium Salomonis elegātissimū ⁊ spaciosissimū Et ibi est. Templum salomonis

Porta Cedar
Porta vallis.
Pota s. Stephani.
Probatica piscina.

Hodie nō magnū sed rotundū Sub illo cimiterio in terra ē stabulū amplissimum salomonis. A parte occidētali ad templū eundo ē platea lata habens testudinē desup ꝑ quā itur ad templū Et vocat̃ porta speciosa vbi petrus ⁊ ioannes ascendētes in templū viderūt claudum mendicum Et dixit ei petrus argentū ⁊ aurū non est mihi qđ habeo hoc tibi do ⁊ illuminauit eū Ad templū aūt Salomonis imo nec ad cimiteriū nullus cristianoꝝ audet intrare/alias aut negare debent fidem ⁊ circūcidi aut occidi aut si habet pecuniā posset se redimere A ꝑdicta aūt porta vallis intrando ciuitatē ad dexterā habetur ecclesia satis pulcra sancte Anne matris dñi i illo loco vbi fuit domus Joachim ⁊ Anne Et ibi creditur beatissima virgo cōcepta Et subtus hanc ecclesiā est locus quasi capella vbi fertur beatissima virgo nata In descensu aūt huius ecclesie ꝑ xxij gradus mōstratur tumba saxea beati ioachim ⁊ anne vbi adhuc ipoꝝ ossa ab aliquibus putantur quiescere sublato inde ꝑ helenā corpore sctē anne qđ transtulit in Cōstantinopolim Tñ in cypro in mōte alto vbi ē ecclesia monachorum sancti benedicti deserta: monstratur brachium sctē anne. ⁊ crux dextri latronis Nō remote ab hac ecclesia sctē anne versus domum pylati habetur alia piscina grandis que dicebatur piscina interiorum hanc fecit ezechias. Et habet mō aquas Ad hanc piscinam currunt aque de stagnis salomonis que sunt vltra bethleem mediuȝ miliare Et fluunt ꝑ occultos meatus. que prius in illā piscinā que ē iuxta templū solomōs. hanc eciam quidā ꝓbaticā putāt piscinam

Templum Salomonis.
Porta speciosa templi.
Templum sancte anne.
Ubi beata Maria ꝯcepta ⁊ nata.
Tūba ioachim ⁊ anne.
Brachiū. s. anne. Crux dextri latronis.
Piscina interioꝝ. Stagna salomonis

Habendo respectū ad dominicā passionē videbimus primū ductuȝ a caypha ad domū pylati Et est distancia ad ix stadia .i. quantū distat a sctō Bernhardino cracouie. vsqȝ ad ecclesiam sctiſpūs tātum distat domus pylati a domo cayphe. Domus Pilati Est quasi in medio ciuitatis declinādo tñ ad partē aquilonarē ver-

Distācia domꝰ caiphe a domo pilati.

sus murum Ista domus pylati nō habuit magnū spaciū p area In domo pylati est capella in loco illo in quo dn̄s Ihūs est flagellatus Sed tamē ille locus flagellatiōis a saracenis possessus deturpat̄ qa de illa capella fecerūt stabulū iumentorū nec pmittūt ibi aliquē hominē cristianū intrare nisi p questu Et est ibi plena indulgencia.

Locus flagellaciōis christi.

Herodis domus.

A domo pylati versus aquilonē ad mediū stadiū est domus herodis quasi castrū in eminētiori loco ascēdēdo gradati Ibi dn̄s fuit duct⁹ de domo pylati ꝛ cōdonatus ab herode alba veste ꝛ illusus Postea reductus adpylatū Et ibidem in atrio coram cohorte est corronatus Locus aūt coronationis eius nescit̄ a cristianis In platea iuxta domum pylati vacatur locus lycostratos Et ibi dn̄s est sentenciatus a pylato sedente p tribunali Ibiq3 plateam transuersaliter supius factus est caracter de muro ꝛ arcualiater quasivalue In quo muro qdā gradiamus cum fratribus minorū obtinētes pretio magno licēciā ad Soldanū infixerūt duos lapides magnos illi muro vnum album in quo stetit dn̄s iudicatus: aliū in quo stetit aut sedit pylat⁹ iudicās

Locus coronaciōis

Lycostratus.

Maria de spasmo.

A domo pylati descendēdo ad mediū stadiū est locus vbi beatissima virgo videns filiūm suum onerratū ligno crucis spasmauit cadens in terram In illo loco fuit edificata ecclesia que vocatur sctā maria de Spasmo hodie nihil remanet de illa ecclesia nisi vnus paries Et est ibi plenaria indulgencia Et iste locus est versus occidentē de domo pylati versus locū caluarie

Simon angariatus.

A domo pylati vadendo versus occidentē ad vnum stadiū vulgare vbi est platea transuersalis ab aquilone in meridiē Et quia dn̄s crucem ferre nō potuit Simō cyroneū vadens p illam plateā transuersalem est angariatus ad portandā crucē post Jesum.

Mulieres flentes.

A loco angariatiōis simonis versus meridiē aliquātulū cū ihū pcesserunt ad mediū stadium Et ibi mulieres expectabāt doīm flentes ꝛ cōpacientes Quas dn̄s allocutus est dicēs Filie irlm nolite flere:

Veronica.

A loco allocutiōis mulierū ibant iterū p plateā transuersalē versus occidentem ad vnum maximū stadiū est dom⁹ veronice q̄ occurrit cristo baiulanti crucē ꝛ deposito velo accessit ad iesum ꝛ detergere voluit sanguinē de facie Et dn̄s accepto linteamē eius suam faciem in eo infixit ei porrexit p munere.

Caluaria.

A domo pylati versus occidentē distat locus caluarie ad quingentos passus credo ad octo stadia vel circa.

Qui locus Caluarie fuit tunc extra ciuitatē ppe tñ ciuitatē nisi p fos-
satam distans iuxta quā fossatā fuit mōticulus oblongus totus petro
sus altus a terra sedecim gradibus Et postqꝫ dñs ihūs adductus fu-
it sub caluarie dictum monticulū respiciēs supra locū vbi crucifigi
debuit suspirās cecidit ⁊ crucē deposuit amplius nō resumpturus

Carcer christi.

A loco caluarie versus aquilonem est carcer xpi ad xx passus credo
vbi inclusus fuit dñs ⁊ custoditus donec crucē disponerent Ante il-
lum carcerē sunt duo foramina in pauimento lapideo vbi dñs edu-
ctus pre debilitate nimia cespitauit genibus cadens Et in illa casu
ra sunt fctā illa foramia Et ī carcere ē plenaria indulgēcia In loco cal
uarie qui vt dixi sedecim gradibꝰ eminet supra pauimētū terre do

Foramen ī quo stetit crux.

minus Jhūs filius dei est crucifixus facietenus ad occidentē Et ibi fu
it foramē decauatū pfundū ad vnum cubitū rotundū tamen est ⁊ latū
circulariter ad vnū palmū. qd foramē est durissimū ad scindendū sed
tamē dulcissimū ad amplexandū fuit eñ illo tpe sanguine xpi impletū
stillante de latere dextro A latere dextro latro dexter pepēdit distās
sex palmis a cristo· sub manu tñ sinistra xpi pependit Ad manū autē
sinistram xpi pependit latro sinister distens a cristo sedecim palmis
vel circa Et iter xpm ⁊ latronē sinistrū facta est scissura magna in pe
tra in qua se posset hō macer abscondere Tñ multo longior quanti-
tate hōis Et hoc qñ dñs hūs in cruce clamauit In signū qa illa ma

Ubi stabat mater christi.

ledicta aīa sinistri latronis fuit scissa a xpo Mestissima mater sub mō
te caluarie iuxta tamen ad austrū aliqualiť declinās ad occidētē stetit
sub cruce eiulans respiciens a latere faciē xpi. Et iuxta eam Joānes
stetit ibi sunt hodie due capelle vna vbi beata mater stetit alia vbi io-
annes sub mōte a se nō remote distantes penes parietē australē ec-
clesie scti sepulcri In loco tamen isto caluarie est hodie capella pul-
cerrima vbi aurū apparet in testudine p helenā edificata quadrata
ad decem passus pedū credo lata ⁊ longa vel plus In medio illius
capelle est columna grossa quadrata que diuidit capellam Partem
australem Caluarie habent fratres minores de ob[illegible]uācia Et partē
aquilonarem tenent Georgiani quidam cristiani vnus tñ ibi manet
foramen tñ illud sacrū tenent georgiani Depositoqꝫ corpe xpi Jo-

Ubi corpus christi vnctū est.

seph cū nicodemo descenderunt de mōte Et descendētes statim sub
mōte vnxerunt dominū in quo loco pendent multe lampades A loco

Distancia sepulcrū a caluaria.

Caluarie versus occidentē oblique tñ ad xl passus pedū vel .l. ē sacrū
sepulcrum domi ihū vbi positus est benedictus Jhūs de quo infra A
sepulcro dñi ad xv passus versus aquilonem est locus vbi dñs Jhūs

Ubi christus resurgens apparuit Matri.

post resurrectionē apparuit matri sue Et est ibi capella vbi fratres fa
ciunt officium diuinū Et est ibi plenaria indulgencia Et seruatur ibi
columpna flagellationis dñi In medio capelle pdicte ⁊ sancti sepul

Columna flagellacionis.

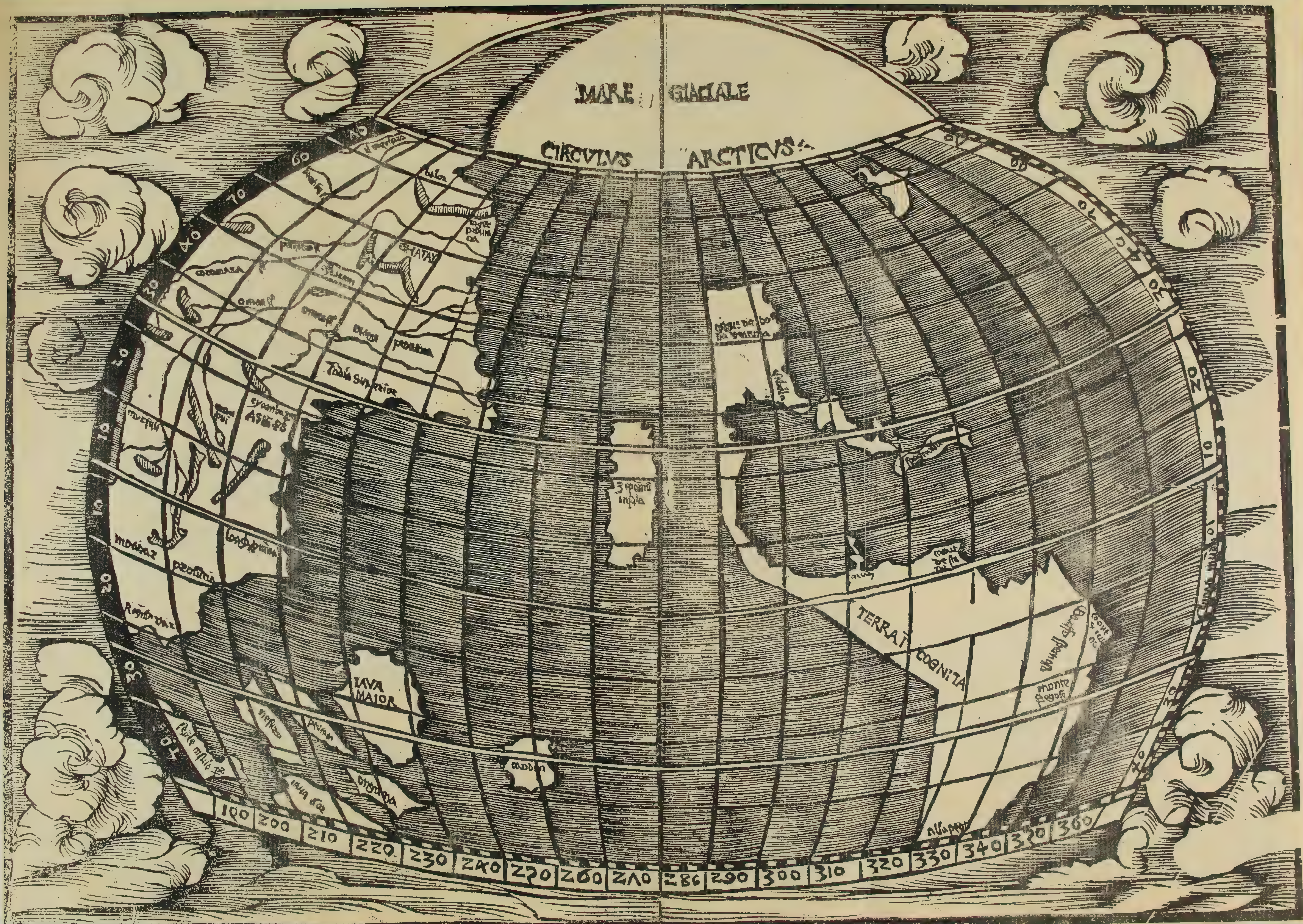
cri dñi sunt duo lapides rotundi albissimi: vnus in quo stetit ihũs ⁊ alter in quo stetit Maria magdalena qñ ei xp̃us dñs post resurrectionem apparuit eggressus a metre.

Ecclesia sancti sepulcri domini intra se

Conclusit caluariã ⁊ sepulcrũ cristi ⁊ aliqua loca passionis cristi Ecclesia predicta ab helena est edificata magna: habens multa diuerticula in pportionabilia Tamen aliqualiť ad instar ecclesie kathedralis vbi sunt ambitus in circuitu chori Chorus p̃dicte ecclesie est oblongus puta ad xl passus pedum vel circa latus ad xiiij. quem tenēt greci: Ad partē orientalem ecclesie descendēdo de ecclesia subtus terram xxx puto gradibus est capella sancte helene pulcra: habēs tantum desuper fenestram A latere dicte capelle australi subtꝰ adhuc terram xj gradibus est ruppes vbi fuit post resurrectionē xp̄i reconditum lignum sancte crucis postea ab helena inuentũ ibidem. Et in illo loco muri est odoris fragrancia sicut ⁊ ad sepulcrum beatissime virginis Marie A parte sinistra capelle sctē helene est capella parua vbi crucifixores diuiserũt vestimēta xp̄i mittētes sortem A parte dextra est alia capella In qua est lapis in quo dñs innixus coronatus fuit Ad partem australē chori est sacratissimus locus Caluarie eminens supra a pauimēto ecclesie xvj gradibus Et sub loco caluarie ē capella in qua georgiani habitant A parte aquilonari chori est carcer cristi vbi dñs iesus fuit positus antequã crux adaptata fuisset Et ibi est plenaria indulgencia Corpus ecclesie sancti sepulcri ⁊ ē ãplũ satis ⁊ rotundũ Et in medio eccelesie est sacrum illud sepulcrũ cristi habens in circuitu multas columnas ⁊ grossas orbiculariter equaliť distãtes a sepulcro ad xiij passus vt credo Et hee columne sustētant turrim latam ⁊ altam que eminet supra sepulcrum quasi caminus In cuius acucie est tantum fenestra satis lata que dat lucem nõ mõ ad sepulcrũ cristi sed toti ecclesie nec alibi est alia fenestra in ecclesia illa pluuia tamen vehementer in hyeme vadit per illam fenestram i sepulcrum christi Retro autē illas columnas predictas sunt habitacula diuersarum nationum cristianarũ vsq₃ ad parietem.

Que ptinentur in eclesia sepulchri christi.
Chorus eclesie Greci.
Capella sancte Helene.
Ubi sancta crux fuit recondita.
Ubi crucifixores vestimenta christi ptiti
Lapis ex loco coronacionis christi
Caluarie locus.
Georgianoꝝ capella.
Carcer chrsti.
Sepulcꝝ christi

Impressum Cracouie p Florianũ Ungleriũ. Anno dñi. M.D.xij.

MARE GLACIALE
CIRCULUS ARCTICUS
CATHAY
TERRA COGNITA
IAVA MAIOR

c

bind & & mending £3/14/–
& cleaning

